Leto VI., štev. 123 Ljubljana, četrtek 28. maja 1925 Poštnina pavšalirana. Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 36.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842, - Praha číslo 78.180. Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 27. maja.

V Narodni skupščini je danes opozicija pričela z divjim razgrajanjem. Parlamentarizem odklanja obstrukcijo kot sredstvo, ki ni združljivo z glavnim načelom demokracije, t. j. večinskim principom. Kdor ima večino, ta ima prav — tako se glasi brezobziren nauk modernega državnega življenja. Kdor dobi pri volitvah večino, ima vlado, vlada, ki ima v parlamentu le enega poslanca več nego opozicija, ima s tem tudi svoj formalni eksistenčni minimum, predlog, ki je pri glasovanju dobil le en glas večine, postane zakon za vse državljane. Stroga izvedba večinskega principa ustvarja dejstva, ki so mnogokrat najdalekosežnejšega historičnega pomena. Klasičen primer je v tem oziru oblika in uredba francoske države, matice modernega kontinentalnega demokratičnega sistema: francoska ustava je bila sprejeta le z enim glasom večine. Obstrukcija znači negacijo večinskega principa. Ona je poskus, nadomestiti nedostatek števila glasov z raznimi tehničnimi sredstvi, ki predstavljajo v stvari **nasilje manjšine** proti **pravu večine**. Parlamentarni poslovniki vseh modernih držav zato z več ali manj ostrimi sredstvi onemogočujejo obstrukcijo. Angleški parlament jo popolnoma perhorescira, francosko, češkoslovaško, nemško narodno predstavništvo jo onemogočuje in tudi naš skupščinski poslovni red, ki je v tem oziru precej širokogruden, je osvojil princip zaščite večine, ki je obenem **zaščita delazmožnosti parlamenta.**

Gotovo se dogodijo slučaji, ko se da obstrukcija **moralično** braniti. Kadar so ogrožene dobrine, ki po svoji pomembnosti in ceni presegajo vrednost parlamentarnega in demokratičnega principa, tedaj postane upor manjšine proti večini razumljiv in če ne formalno pa vsaj — moralično opravičljiv. Toda tako izredno stanje ne more trajati dolgo in večinski princip, katerega odprava bi pomenila propast demokratizma sploh, mora koncem koncev vedno zmagati. Čim bolj pa priznavamo pripustnost obstrukcije kot zasilnega sredstva v politični borbi, tem bolj moramo obsojati zlorabo tega sredstva kot prostega taktičnega pripomočka obupanih in v svojih partizanskih špekulacijah prevarantih politikov.

Februarske volitve so pri nas vprašanje večine in manjšine rešile povsem jasno. Narodni blok je dobil večino poslancev in s tem formalno in moralično odobritev za nadaljno provajanje svoje politike. Na Nemškem so stranke republikanskega bloka zveste demokratičnemu predpisu brezpogojno priznale dejstvo Hindenburgove izvolitve, akoravno pomeni ta izvolitev opasen uspeh monarhičnega principa in ogroža v svojih posledicah celokupno današnje državno stanje nemškega naroda. Pri nas so skupine, ki so si same podelile celo naslov zastopnikov «ljudske demokracije», zgradile vso svojo politiko na osnovi **nepriznanja** odločitve naroda, se postavile na stališče **negacije** demokratskega večinskega principa.

Vse delo opozicije se od sestanka nove Narodne skupščine koncentrira v tem, kako bi z izvenparlamentarnimi sredstvi moglo razbiti vladajočo narodno koalicijo. Nobena fraza o «smrazumu» ne prikrije zgoli negativističnega cilja opozicijske taktike in politike, ki obstoji v tem, da se nacijonalna ideja, zastopana po Narodnem bloku, kompromitira. Z vsemi sredstvi intrige, laži in potvorbe so bili nasprotniki narodnega režima zlasti zadnje tedne na delu, da omajejo temelje solidarnosti nacijonalne koalicije, zasejejo v njenih vrstah medsebojno nezaupanje, izkonstruirajo politična in taktična nasprotstva. Nečedna igra je dosegla svoj vrhunec, ko so povodom zasedanja anketnega odbora v Zagrebu nekateri radikalski politiki se spustili v privatne razgovore z radićevci o možnosti političnega aranžmana med obema strankama. Opozicijonalno časopisje je slovesno napovedalo, da je sporazum med radikali in radićevci gotov. Narodni blok je bil razbit in padec režima je bil v očeh gospodov «šefov opozicije» in vseh, ki so jim hoteli verjeti, le še vprašanje nekaj dni.

Govor ministrskega predsednika Pašića na nedeljski seji radikalskega kluba je z enim mahom razdrl intrigo ter opozicijo podučil, da je napačno špekulirala. Učinek Pašićevih izvajanj na voditelje opozicijonalne taktike je bil katastrofalen. V opozicijonalnem bloku je zavladala popolna zmeda.

Značilno za mišljenje, katerega so prežeti voditelji opozicijonalnega bloka, je, da se je reakcija poraza pojavila v pojačani negaciji parlamentarne demokratične ideje. Ker so se klerikalci, radićevci, spahovci **zašpekulirali**, se sedaj maščujejo parlamentu in ljudstvu ter obstruirajo delo Narodne skupščine. Ker se vlada Narodnega bloka ni vdala njihovim intrigam in ker jo parlamentarnim potom, t. j. s preglasovanjem **podreti ne morejo, jurišajo gg. Ko-**

rošec in tovariši s kričanjem in razbijanjem. Ker ne gre po njihovem, obstruirajo predlog o zemljoradniškem kreditu in se norca brijejo iz invalidskega zakona.

S stališča razčiščenja bo tudi ta najnovejša taktika opozicije koristna. Blamirani s svojimi načrti se sedaj šefi opozicije še sami do kraja kompromitirajo s svojimi metodami. Sedaj manjka le še en korak, ki ga blokaški listi tudi že zopet naznanjajo: abstinenca. Po nujnem krahu obstrukcijonističnega poskusa našim klerikalcem in njihovim zaveznikom res skoraj ne bi kazalo drugega, nego da s svojo sramoto zbežijo iz parlamenta ter se končno sami **obglavijo.**

Izjalovljen poskus obstrukcije

Včeraj dopoldne je opozicija poskušala v Narodni skupščini z obstrukcijo, ki se je pa že popoldne skrhala. — Demagogija opozicionalcev z invalidskim zakonom.

Beograd, 27. maja. p. Ministrski svet danes ni imel seje, temveč se je samo dopoldne kratko posvetoval o delu Narodne skupščine in o invalidskem zakonu.

Dopoldne je bil ministrski predsednik Pašić na dvoru, kjer je poročal kralju o političnem položaju.

Radikalni poslaniški klub je imel sejo, na kateri je predsednik Živković opominjal poslance, da naj redneje prisostvujejo sejam Narodne skupščine, da se ne bo zopet pripetil slučaj, kakor se je dogodil davi. — Sestali so se tudi šefi opozicije, na seji pa ni prišlo do nobene odločitve, ker še ni bilo iz Zagreba Pavla Radiča z novimi instrukcijami Stjepana Radiča. Razpravljali so večinoma o svoji taktiki v plenumu Narodne skupščine, ker se jim davi poizkus obstrukcije ni obnesel. Opozicija je mislila, da bo z motenjem razprave pridobila en dan. Zmotila pa se je, ker je predsednik odredil sejo tudi popoldne. Na seji Narodne skupščine popoldne je zato že opustila obstrukcijo.

Popoldne je bilo v skupščini zelo veselo, ko je klerikalni klub protestiral pri predsedniku radi naziva «klerikalec», ki je padel med debato. Klerikalci so navajali, da se njihov klub ne imenuje klerikalen, ampak jugoslovenski. Zdi se, da se bo radi tega vprašanja razvila slična smešna afera, kakor zadnja o cirilici, ki je škodovala ugledu Slovencev in ne le klerikalcem kot takim.

Splošno ogorčenje je v skupščini izzval govor poslanca dr. Behmena, ki je invalidski zakon zlorabljal za svoje demagoštvo. Posebno so reagirali poslanci iz Bosne, ki so mu očitali, kako more bivši avstrijski oficir, ki je svoj čas organiziral «Schutzkore» in delal invalide brez potrebe, sedaj prelivati za njimi krokodilove solze. V splošnem je napravilo zelo slab vtis, da so tudi klerikalci izrabljali invalidski zakon za svoje demagoške svrhe, ker je znano, da imajo med Slovenci samo oni kot nemški vojni priganjači na vesti vojne žrtve.

Viharna sestanka Narodne skupščine

Skupščina je zborovala včeraj dopoldne in popoldne. — Klerikalci in radičevci ovirajo razprave. — Klerikalci se sramujejo imena «klerikalec».

Beograd, 27. maja r. Današnji sestanek Narodne skupščine je bil otvorjen ob pol 11. dopoldne. Ko je čital zapisnik sam. demokrat posl. dr. Gjorgje Branković, so dvignili radičevci, zlasti pa dr. Žanič, silen hrup in začeli trditi, da ne čujejo čitanje zapisnika. Nastal je tolik hrušč, da jih je moral predsednik dr. Subotič pozvati k redu.

Prvi je dobil nato besedo posl. Agatonović, ki je protestiral, ker ni stalo v zapisniku, da je bil včeraj kršen poslovnik s tem, da se ni glasovalo o predlogu dr. Benjamina Šuperine radi izpremembe dnevnega reda.

Ker je predsednik izjavil, da ne more vzeti na znanje tozadevne zahteve, je došlo zopet do velikega hrupa in prepirov, pri čemer se je zlasti odlikoval posl. dr. Žanič, ki ga je predsednik kaznoval s pismenim opominom. Predsednik je nato pripomnil, da ni včeraj nihče omenil, da je poslovnik kršen. Zatem je zopet govoril posl. Agatonović ki je zahteval, naj se ugotovi kršitev poslovnika. Tajnik dr. Branković je odklonil sprejetje njegovega predloga. V največjem hrupu in kričanju je bil nato zapisnik odobren.

Zatem je bilo objavljeno, da je posl. dr. Šefkinja Behmen predložil zak. načrt o invalidih. Večina je jela klicati: »Kaj hoče ta šuckor« (Schutzkor«, organizacija bosenskih Jungschützov med vojno). Posl. Kosta Majkić je zaklical: »Behmena grize vest, ker je bil avstrijski oficir!« Zopet je nastal strahovit hrup in prepir. Posl. dr. Šuperina je zahteval besedo, vendar pa vpitje ni prenehalo, ker se opozicija nadalje drla in razbijala po klopeh, medtem ko je dr. Žanič hrupno protestiral, ker je bil kaznovan s pismenim opominom.

Nato je zahteval besedo posl. Moskovljević, ki se je začel prepirati s predsednikom. Predsednik je tudi njega kaznoval s pismenim opominom, pri čemer je povdaril da bo predlagal skupščini, naj se začasno izključi od seje. Vsled velikega hrupa je bil predsednik prisiljen prekiniti sejo.

Seja se je nadaljevala ob 12. Predsednik je zahteval, naj skupščina izjavi o nujnosti zakonskega načrta posl. dr. Behmena o invalidih. Prvi je govoril minister socijalne politike Marko Gjurićić, ki je naglašal, da je vlada vodila in vodi račun o invalidih in da se nahaja invalidski zakon v poslednji redakciji ožjega odbora, ki so ga sestavili ministri financ, vojne in socijalne politike, ter da bo vlada ta zakonski predlog najkasneje v petih dneh predložila Narodni skupščini in zahtevala nujnost.

Za tem je govoril posl. dr. Behmen, ki je utemeljeval svoj predlog in zahteval zanj priznanje nujnosti. Naglašal je, da je edino vlada Ljube Davidoviča vodila račun o invalidih. (Klici iz vladne večine: »Vi ste tudi napravili te invalde za invalide!«)

Nato je zopet govoril minister socijalne politike Gjurićić, ki je vztrajal pri svojem predlogu. Govorili so še klerikalec Krem-

žar, zajedničar dr. Albert Bazala in zemljoradnik Čeda Kokanović. Ko je predsednik pozval skupščino, naj glasuje o njegovem tolmačenju poslovnika, se je začel prepirati ž njim posl. dr. Žanič. Predsednik je pri tem napovedal, da bo predlagal skupščini, naj dr. Žaniča začasno izključi od sej.

Skupščina je nato odklonila predlog o nujnosti dr. Behmenovega zakonskega načrta o invalidih z večino glasov.

Po glasovanju je govoril zemljoradniški posl. Moskovljević o kršitvi poslovnika, a je bil predlog odklonjen. Nato je govoril o istem predmetu tudi posl. Kremžar. Po njegovem govoru je predsednik izjavil, da prekinja po poslovniku razpravo o kršitvi poslovnika. Pri glasovanju je večina odobrila stališče predsednika.

Končno je govoril še posl. dr. Šuperina, ki je ponovno navajal svoje včerajšnje pripombe o zamenjavi točk dnevnega reda.

Sestanek je bil nato zaključen in prihodnji napovedan za 5. uro popoldne.

Beograd, 27. maja. Sestanek Narodne skupščine se je popoldne pričel ob 17.30. Oglasil se je poslanec Kremžar, ki se je pritožil pri predsedniku, ker je včeraj minister za poljeprivredo imenoval nekega člana njegovega kluba, da je klerikalec. Kremžar je rekel, da je beseda klerikalec za njih žaljiva. Nastal je v zbornici smeh. Žebot je stopil k poslancu Jovanoviću in mu rekel: Kaj se smejete pri tako resnih stvareh. Odgovoril je kratko minister Miletić, nakar so klerikalci izjavili, da z njegovim govorom niso zadovoljni.

Poslanec Neudorfer je vprašal predsednika radi batin, katere je dobil poslanec dr. Bazala na seji Narodne skupščine dne 22. marca t. l., pri kateri priliki je bil vržen stol proti klopem levice. Poslanec je vprašal predsedništvo, kaj je storilo, da se zavarujejo narodni poslanci. Namestnik predsednika je odgovoril, da je bil takrat slučajno začasni predsednik Narodne skupščine, da pa se na ta slučaj prav dobro spominja. Radi velikega hrupa je prekinil sejo ter se je slučaj pripetil potem, ko je bila seja prekinjena, vsled česar ne odgovarja za dogodke, ki so se med tem pripetili. Nastal je prepir. Predsednik opominja poslanca Žebota na red. Nastal je nov hrup. Dr. Korošec je stopal proti ministrskim klopem, nakar ga je predsednik zavrnil na svoje mesto. Večina je klicala dr. Korošcu: To ni nič za vas, g. dr. Korošec! Poslanec Neudorfer je izjavil, da z odgovorom ni zadovoljen.

Skupščina je prešla na dnevni red: Pretres zakona o poljedelskih kreditih. Besedo je dobil poslanec Kosta Timotijević, ki je govoril do 19.30 in ki je bil edini govornik na današnji seji. Rekel je, da načrt zakona ni bil zadostno kontroliran, in bi moral biti razpravljan v gospodarskem svetu ter da se s tem zakonskim načrtom uničuje kredit dosedanjih poljedelskih zadrug. Nato je bila debata prekinjena.

Namestnik predsednika je izjavil, da umakne svoj včerajšnji predlog o kaznovanju poslancev Žanića in Moskovljevića z začasnim izključenjem od sej Narodne skupščine. Poslanec Čeda Kokanović je protestiral, da se v njegovem slučaju ni enako postopalo. Nato je bil sestanek zaključen. Ker je jutri pravoslaven praznik, bo prihodnja seja Narodne skupščine pojutrišnjem ob 9. z istim dnevnim redom.

Kronski svet radi kraljeviča Gjorgja

Beograd, 27. maja. p. Danes opoldne je bil na dvoru pod predsedstvom kralja ožji kronski svet, na katerem so razpravljali o zdravstvenem stanju kraljeviča Gjorgja. Sprejeti so bili važni sklepi o postopanju napram kraljeviču.

Grške grožnje Jugoslaviji

Značilen članek vladnega glasila. — Grčija odklanja vsako nadaljnjo koncesijo v vprašanju solunske železnice in solunskega pristanišča.

Atene, 27. maja. a. Vladno glasilo «Hestia» odgovarja v uvodniku na poročila jugoslovenskih listov o vzrokih zastoja pogajanj med Grčijo in Jugoslavijo. «Hestia» izjavlja, da Grška jugoslovenskih zahtev za odkup obligacij železniške proge Solun-Djevdjelija nikakor ne more vzeti v razpravo. Javno mnenje Grške ne bi trpelo, da bi se Solun pretvoril v jugoslovensko pristanišče, kakor se zdi, da hoče to Jugoslavija. Vsi Grki upajo, da pride do zveze med Grško in Jugoslavijo. Toda **če Jugoslavija ne želi te zveze, ima Grška pred seboj druga pota.** Grški oficijelni krogi ne skrivajo nekega pesimizma glede dobrega izida pogajanj v slučaju, če bi Jugoslavija vztrajala na svojem stališču.

Angleško-francoska pogajanja radi Nemčije

O vseh drugih točkah je dosežen že sporazum, le v garancijskem vprašanju obstojajo še diference.

Berlin, 27. maja. k. Tukajšnji listi poročajo: Brezdvomno je, da so glede nemške ponudbe garancijskega pakta nastala med Anglijo in Francijo nesporazumljenja. Londonska vlada je prejela francoski načrt odgovora, ki ga je treba sedaj proučiti. V sedanjem stadiju skoraj ni pričakovati posebne konference glede teh vprašanj, ampak bo padla odločitev na veleposlaniški konferenci. Glede razorožitvenega vprašanja sta se Anglija in Francija zedinili na praktičen načrt, ki naj se izroči Nemčiji. Edini sta si tudi v tem, da je Nemčija izpolnila obveznosti po Dawesovem načrtu, vendar pa je treba še tozadevne izjave reparacijske komisije, čeprav ni dvoma, kako se bo odgovor glasil.

Pariz, 27. maja. s. Poslaniška konferenca se bo, kakor poročajo na Quai d' Orsayu, v petek ali soboto zopet sestala, da določi končnoveljavno besedilo medzavezniške note o nemških garancijskih predlogih, ker sta se med tem francosko in angleško stališče v tem vprašanju ugodno zbližali.

Pariz, 27. maja. d. Londonski in pariški opozicijonalni listi so poročali o velikih diferencah, ki so se pojavile glede garancijskega pakta deloma med angleško in francosko vlado, deloma v angleški vladi sami. Seveda so te vesti z veseljem pograbili in še bolj razblinili tudi nemški in italijanski listi. Na podlagi zanesljivih informacij iz diplomatskih krogov pa se more mirno trditi, da so vsa ta neugodna poročila daleč pretirana. Umevno je, da Anglija, ki ne meji neposredno na Nemčijo, garancijskega pakta ne motri z istega vidika kakor Francija ali Belgija, kaže pa vendar polno umevanje za stališči teh dveh držav. Obojno naziranje se je toliko približalo, da je definitivna rešitev prepuščena veleposlaniški konferenci, ki bo nato redigirala skupen zavezniški odgovor na nemško garancijsko ponudbo.

Justifikacija sofijskih zarotnikov

Včeraj so bili obešeni trije svetonedeljski atentatorji. — Pod pritiskom vlade je prisostvovalo žalostnemu prizoru okrog 50 tisoč ljudi.

Sofija, 27. maja. s. Davi so bili justificirani povzročitelji atentata v katedrali Sv. Nedelje Friedmann, Zadgorski in Koev. Ob 8. zjutraj so bili zločinci pripeljani na Beli trg v zapadnem delu mesta. Trg je obkoljen z griči. Usmrtitvi je prisostvovalo 50.000 ljudi. Čitanje obsodbe je trajalo več kot pol ure. Kot prvi je bil obešen Koev, nato Zadgorski in končno Friedmann. Krvniške posle so opravili trije cigani.

Sofija, 27. maja (Avala). Po vseh ulicah, ki vodijo na kraj, kjer se je imelo izvršiti obešenje, se je že od rane zore zbiralo neštevilno občinstvo. Kraj, na katerem se je imela izvršiti smrtna obsodba, je bil obdan z bodečo žico. — Ljudstva se je zbralo okoli 50 tisoč, ki pa so morali ostati v oddaljenosti 150 do 200 m. V bližino so pustili samo novinarje, gledališke igralce, fotografe, filmske operaterje in zastopnike oblasti. Obsojencem je bila šele davi ob 6. proglašena obsodba o smrtni kazni. Zadgorskega je njegova družina posetila včeraj popoldne. Žena in otroci Koeva so prišli v zapor šele davi, vendar Koeva niso več našli, ker so ga že odpeljali na morišče.

Ob 7.45 so obsojence pripeljali na mesto izvršitve obsodbe, kjer je tajnik vojnega sodišča še enkrat prečital smrtno obsodbo. Nato je pristopil državni pravdnik in vprašal obsojence za njihove poslednje želje: Koev je izjavil, da hoče videti svojo rodbino, njegovo željo pa so mu odbili. Zadgorski je rekel, da se kesa storjenega dejanja in da naj se njegova ura izroči njegovi sestri. Friedman je prosil, da naj njegove družine ne preganjajo.

Kot krvnike so najeli tri cigane, raztrgane in bosonoge, ki so bili popolnoma enaki razbojnikom. Krvniki so najprej prijeli Koeva, ki se je v tem trenutku obrnil k prisotnim in zaklical: «Bože, Bože, umiram nedolžen.» Ko mu je krvnik vrgel vrv okoli vratu, je te besede ponovil. Pri Zadgorskem je komandant zapovedal ciganu: «Nikar se preveč ne obešaj nanj.» Friedman je rekel krvniku: «Pazi, zapustil ti bom dober bakšiš.»

Smrtna kazen se je izvršila 20 minut pred deveto uro. Nato so množico odstranili, nakar so na istih vešalah obesili še tri kaznjence, ki so bili obsojeni na smrt radi razbojništva.

Sofija, 27. maja. d. Povodom današnje justifikacije je bilo mesto zopet postavljeno v izjemno stanje. Vso noč in danes ves dan so patruljirale po ulicah močne patrulje, nekatere celo s strojnicami in topovi. Policija je ustavila vsakega sumljivega pasanta; izvršenih je bilo več areticij. Sinoči so hodili agenti vladnih strank od hiše do hiše in pozivali prebivalce, da morajo danes prisostvovati justifikaciji, ki je bila nalašč zato določena v bolj pozno uro. Celo višji razredi šol so morali oditi na morišče. Vlada računa, da bo s tem preplašila pristaše ilegalne opozicije.

Sekcije finančnega odbora za štedenje

Dvanajstine za 5 mesecev.

Beograd, 27. maja. p. Popoldne je imel kratko sejo plenum finančnega odbora. Finančni minister je govoril v smislu svojega pisma in pozval finančni odbor, da se razdeli v sekcije, ki bi pri vseh ministrstvih prisostvovale izdelovanju proračuna v svrho štedenja. Do odločitve ni prišlo, ker se je začela seja Narodne skupščine. Finančni minister je izjavil vašemu dopisniku, da mu je kralj podpisal ukaz s pooblastilom, da predloži skupščini proračun za leto 1925/26. Kakor doznava vaš dopisnik, se sodi, da radi kratkega časa proračun ne bo mogel biti pravočasno izglasovan v Narodni skupščini, temveč, da se bodo morale predložiti dvanajstine še za pet mesecev.

Maroška zaupnica francoski vladi

Partz, 27. maja. s. Socijalistična zbornična frakcija je z veliko večino sprejela dnevni red za položaj v Maroku, ki so ga včeraj skupno izdelale frakcije kartela. Frakcija si pridržuje, da mora vlada v zbornici oddati isto izjavo, kot jo je podal Painleve včeraj delegatom kartela. Od vseh frakcij kartela odobravani dnevni red se glasi: «Zbornica je odločena čuvati varnost ozemlja, ki je po mednarodnih pogodbah stavljeno pod francoski protektorat, ter odklanja vse notranje zmede. Zbornica odobrava vladno izjavo ter zaupa, da bodo ti pogoji zopet upostavili mir v Maroku. Hrabrim francoskim in severoafriškim četam, ki branijo interese Francije, pošilja zbornica hvaležne pozdrave.»

Amundsen

Milan, 27. maja. a. «Corriere della Sera» objavlja naslednjo vest z ladje «Fram«: Vreme je zopet dobro in ugodno za zrakoplovbo. Res javljajo iz Rusije in Sibirije slabo vreme, ki pa napreduje proti vzhodu in ne proti severu. V polarnih krajih je položaj dober.

Oslo, 27. maja. s. Vremenski položaj se je v zadnjih urah znatno zboljšal. Poročila o Amundsenu dosedaj še ni nobenega. Sestra nekega udeležnika ekspedicije je izjavila, da ji je njen brat pred odhodom zatrdil, da se pred 26. tega meseca ni treba bati za njegovo usodo, ker bo ekspedicija, če bo nastopila pot proti Alaski, potrebovala mnogo časa.

Iz Rusije

Moskva, 27. maja. k. Centralni eksekutivni odbor sovjetske Unije je imenoval Trockega za člana predsedstva vrhovnega gospodarskega sveta

Neprestana kriza v Belgiji

Padec tridnevne klerikalne vlade. — Sestava kabineta poverjena liberalcu Maxu. — Slabi upi na hitro rešitev krize.

Dolgotrajnost sedanje vladne krize je brez primera v belgijski parlamentarni zgodovini. Vrniti se moramo do leta 1852., da najdemo interregnum 31 dni. Današnja kriza pa traja že neprestano od 5. aprila, ko je na sam dan volitev podal ostavko Theunisov klerikalno-liberalni kabinet, še preden so bili znani volilni izidi.

Od tedaj so se poskušale raznovrstne kombinacije. Voditelj socijalistov Vandervelde je hotel kot prvi mandatar krone sestaviti koalicijsko vlado iz socijalistov in krščanskih demokratov. Ta akcija, ki je merila na razkol katoliške stranke, je propadla vsled enotnega nastopa obeh klerikalnih kril. Grof Broqueville je poskušal formirati desničarski kabinet klerikalno - liberalni. Njegov poskus je bil zatrt v kali.

Njemu je sledil klerikalec Van de Vyvere s sestavo homogenega klerikalnega kabineta. Novo v tem poskusu je, da je Van de Vyvere razen parlamentarcev pridobil tudi nekaj osebnosti izven parlamenta za vstop v svoj kabinet. Tudi ni razdelil vseh portfeljev, marveč jih je nekaj čuval za opozicijo, če bi ga ta hotela pustiti pri življenju. Njegova vladna deklaracija je vsebovala momente, ki jih je smatrati kot koncesijo krščansko - demokratičnim levičarjem in flamskim separatistom. S to potezo je Van de Vyvere utrdil razpadajoče edinstvo katoliških elementov, rešiti kabineta pa ni mogel.

V petek 22. maja je zbornica sprejela nezaupnico, ki jo je predlagal bruseljski župan in eden izmed zmernih liberalnih voditeljev Adolf Max. Proti vladi je glasovalo 98 socijalistov in liberalcev, a za njo 73 katolikov. 9 poslancev se je vzdržalo glasovanja.

V soboto je kralj Albert poveril s sestavo vlade avtorja nezaupnice Maxa. Tako se trenutno nahaja ključ situacije v rokah najmanjše med tremi velikimi belgijskimi strankami, v rokah liberalcev. Max, ki je jasno izpovedal, da se liberalna stranka prišteva k «levici» ter ne bo nikdar dopustila povratka klerikalnega reakcijonarnega režima, hoče najprej poskusiti s sestavo izvenparlamentarnega kabineta, ki bi imel le prehoden značaj, a bi odstopil najkasneje v novembru. Če mu ta kombinacija vsled verjetnega odpora socijalistov in klerikalcev ne uspe, se bo lotil formiranja vlade iz vrst vseh treh strank, kar se trenutno zdi zadnji izhod iz nad vse zapletene situacije. Vprašanje pa je seveda, če se bo posrečilo sicer splošno simpatičnemu voditelju pri volitvah decimirane stranke to, kar ni uspelo zastopnikom obeh velikih političnih skupin.

Če se izjalovi misija bruseljskega župana, se bo kralj najbrž obrnil na predsednika zbornice, zmernega socijalista Bruneta, da ta poskusi svojo srečo s tristrankarskim kabinetom ali pa s socijalitično - klerikalno vlado, ki bi izvajala bistveno levičarski program . . .

Medtem bosta minula že dva meseca od začetka krize, a njenega konca ni še nikjer videti.

K preložitvi Beneševega poseta na Dunaju

Dolgo časa je vladalo dobro razmerje med Prago in Dunajem. Poseti čeških državnikov na Dunaju so potekali v harmoniji in v Avstriji je ostal vedno najboljši vtis o rezultatih diplomatskih stikov med obema republikama. Bila je podoba, da se bo med obema državama razvilo iskreno, prisrčno razmerje, in po vodilni ulogi, ki jo Češkoslovaška zavzema v Mali antanti, so se ti ugodni odnošaji svoj čas že smatrali kot znak, da se more Avstrija priključiti Mali antanti.

Od takrat se je položaj precej spremenil. Avstriji je baš spravljivo razmerje do narodnih naslednstvenih držav, osobito do Češkoslovaške, mnogo pripomoglo do uspehov na zapadu, kjer je Avstrija dosegla potom Zveze narodov izdatno finančno pomoč, ki jej je omogočila gospodarsko sanacijo. Kaj bi bilo danes iz Avstrije, da ji ni baš s pripomočjo držav Male antante odloženo za dvajset let odplačevanje vojne odškodnine.

Toda odkar si je Avstrija finančno opomogla, se je njeno razmerje do malantantnih držav zelo spremenilo. V tem pogledu opažamo dvoje. Po eni strani poskuša oficijalna Avstrija na zapadu vršiti presijo na ta način, da deluje za nekako carinsko podonavsko federacijo, trdeč, da je brez te nemogoča njena nadaljna gospodarska samostojnost, po drugi strani poskušajo mnogi odlični predstavitelji avstrijske politike delati razpoloženje za združenje z Nemčijo. Tega gibanja, ki ima svoje najagilnejše propagatorje v nemškonacijonalni stranki, se udeležuje osobito tudi šovinistična vsenemška mladina s Hackenkreuzlerji na čelu. Poleg tega pa se je močno spremenil način pisanja dunajskega tiska, ki zopet kakor nekdaj v črno - žoltih časih vsemogočnega Ballplatza piše o Balkanu in o Čehih v stilu dunajskih operet. Celo univerzitetni profesorji se zopet angažirajo v plitve in tendenčne dnevniške kampanje proti nam, prav kakor v dobi Friedjungov.

Razmah nacijonalizma v Nemčiji, ki je dosegel svoj višek v izvolitvi Hindenburga, je vse to reakcijonarno razpoloženje še ojačil. Viden znak tega je odpoved poseta dr. Beneševega na Dunaju.

Vendar se nam zdi, da se nahajajo v Avstriji na napačni poti. Ako so postali ljubosumni na vodilno ulogo, ki jo zavzema Češkoslovaška v novem političnem stroju srednjega Podonavja, naj si zapomnijo, da je to stanje, ki ga Avstrija ne more več spremeniti. Praga je bila poprej imenitno in kulturno mesto v srednji Evropi nego Dunaj, je bila prestolica večje in mogočnejše države nego je bila takrat Avstrija. Šele s pomočjo Španije in Nemčije je mogel Dunaj prehiteti Prago. Sedaj je Avstrija zopet navezana le na svojo lastno moč; če hoče apelirati nanjo, mi ne bomo do nje obzirni in spravljivi, kakor smo bili v poslednjih letih, marveč se bodo merile resnične sile. Avstrija zahteva privilegije za svojo industrijo na trgih nekdanje črno - žolte monarhije; naj se zaveda, da že sedaj uživa izdatne olajšave pri nas in da bi brez teh njeno gospodarstvo že sedaj stalo še mnogo slabše nego faktično stoji. Ne z arogantnim nastopom, marveč samo z normalnimi pogajanji more doseči nekatere potrebne ji ekonomske ugodnosti od nas. Ako pa bodo na Dunaju teh misli, da bodo s hackenkreuzlerskimi nastopi nas spravili v strah pred vsenemško nevarnostjo, tedaj se bodo morda spomnili, da so bila svoj čas na razgovoru že mnogo učinkovitejša sredstva zoper priključitveno propagando, nego je le odložitev dr. Beneševega poseta. Takrat se je spravila na razgovor kot pretnja Dunaju, da Italija okupira Tirolsko in Predarlsko, Jugoslavija Koroško in Štajersko ter južni Burgenland, Češkoslovaška pa Dolnjo Avstrijo in severni Burgenland, — in v kratkem je nemškonacijonalne gospode minulo veselje, fantazirati o Berlinu.

Danes je še daleč od tega, da bi bilo treba misliti na tako učinkovita sredstva. Vendar je dobro opozoriti Dunaj, da ga poznamo prav dobro in da bomo znali svoje interese braniti tudi z najefektnejšimi sredstvi, kadar se izkaže jo kot potrebni. Avstrija naj pouči svoje ljudi, naj ne delajo političnih gest, ki gredo preko njene dejanske moči.

Mussolini in d' Annunzio

Rim, 25. maja.

Danes zjutraj se je kakor blisk raznesla po Rimu vest, da je ministrski predsednik Mussolini izginil iz Rima. Kam, ni vedel nihče. Zastoni so bila vsa povpraševanja v palači Chigi, sedežu ministrskega predsedništva in zunanjih stvari, zastonj v ulici Rasella, kjer je Mussolinijevo stanovanje, in celo na Viminalu, kjer je nameščeno ministrstvo notranjih stvari, se ni moglo izvedeti nič druzega, kot da je ministrski predsednik odpotoval za nekaj dni.

Razburjenje v rimski javnosti zaradi tega nenadnega skrivnega odpotovanja ministrskega predsednika je bilo velikansko. Najneverjetnejše kombinacije so krožile v parlamentarnih in novinarskih krogih in pojavljala so se celo mnenja, da je v zdravstvenem stanju ministrskega predsednika hipoma izbruhnila resna kriza. Opoldne pa je napravila konec vsem tem fantastičnim kombinacijam vest poluradne agencije Stefani, ki je javljala, da je ministrski predsednik prispel v Gardone, da prevzame od D' Annunzia vilo Vittoriale, ki je prešla v državno last in je že proglašena za narodni spomenik.

Vsem, ki so se tresli od negotovosti, je odleglo. Vzlic temu pa tudi še sedaj ni jasno, čemu je bila potrebna taka tajnost pri tem potovanju, zakaj se je tako skrbno skrival odhod ministrskega predsednika iz Rima in cilj njegovega potovanja, da celo oblasti niso bile obveščene o njem.

Kakor je bil tajinstven odhod iz Rima, je bil skrivnosten tudi prihod v Gardone. Mussolini je stopil iz vlaka že na prvi postaji pred Verono, kjer ga je čakal D' Annunzijev avto, dočim se je njegovo spremstvo vozilo do Desenzana in odtam v Gardone, kjer se je nastanilo v hotelu. Mussolini je prispel sam v Gardone, kjer ga je na vratih svoje vile pričakoval D' Annunzio. Objela sta se in poljubila!

Vilo «Vittoriale» straži močan kordon karabinjerjev. Pristop ni dovoljen nikomur, in ko so fašisti, ko so izvedeli za Mussolinijev prihod, hoteli prirediti pred vilo manifestacije v čast «vodji», jim je oblast zabranila dostop k vili in sploh prepovedala vsako manifestacijo.

Danes pišejo fašistovski listi, da Mussolini še vedno ni prav okreval od svoje bolezni, da je v zadnjem času zopet preveč napenjal svoje moči in da je bil zato nujno potreben odpočitka. D' Annunzio da se je že dolgo časa želel sniti z ministrskim predsednikom, s katerim so ga vezali «več kot prisrčni odnošaji» in ga je zato povabil k sebi v Gardone, da mu osebno izroči vilo, ki jo je daroval državi in je bila pred kratkim z državnim zakonom proglašena za narodni spomenik. Mussolini je sprejel vabilo, se odpeljal v Gardone in ostane kot gost pri D' Annunziu morda vse do konca tedna, da se v tem zatišju — D' Annunzio živi naravnost po tretjeredniško — odpočije od svojih naporov.

Vse to se sliši tako lepo in samo po sebi umljivo, da bi bila vsaka pripomba odveč, ko bi se ne vedelo, da se je D' Annunzio umaknil z Reke v Gardone kakor Homerjev Ahil izpred Troje in da je tedaj, ko je Mussolini dal po parlamentu ratificirati rapallsko pogodbo, poslal v svet sijajen protest. Vsaj do danes je še smatrala vsa Italija D' Annunzia za odločnega nasprotnika Mussolinija in fašistovske stranke, in najbrž bodo le tisti imeli prav, ki pravijo, da si je Mussolini s potovanjem v Gardone naložil na rame vse kai težjega, kot pa nekolikodneven počitek. D' Annunzio ima pač tudi še kot užaljen samotarec za seboj ogromno število pristašev, ki bi bili ž njim, nacijonalnim pesnikom - junakom, na čelu pripravljeni vsak čas na kak nov «pohod», ki bi znal, če bi bilo treba, postati nevaren dandanes tako osamljenemu fašizmu. Kaj bi bilo n. pr. če bi se hipoma domislil D' Annunzio, kar je pri njem prav lahko mogoče, da bi na kak svoj poseben način hotel popraznovati 25-letnico vlade kralja Viktorja Emanuela III., ki se bo po kraljevi izrecni želji praznovala na dan državnega praznika ustave, tiste ustave, ki jo fašizem podira na vseh koncih in krajih?! In glas D' Annunzijev bi izdal več kot vsi govorjeni in pisani glasovi opozicije.

Pa je šel, pravijo, Mussolini v Gardone, kakor je šel svoječasno Henrik IV. v Canosso!

In že pišejo fašistovski listi, da se D' Annunzio preseli v vilo Falconieri, s katere bo gledal na večni Rim, najčistejši vir pesniške inspiracije, da bo on ob priliki kraljeve 25letnice tako, kot samo on zna, tolmačil vladarju čustva vlade in naroda; da se mu v kratkem, s pomočjo vlade, uresniči želja, da poleti daleč preko morja v Južno Ameriko itd.

Tako sta se našla «ta dva velika moža, ki imata v zadnji dobi tako velik del v zgodovini Italije in izvršujeta skupaj tako ogromen vpliv na duha Italijanov» . . . «Je to nacijonalna sloga, ki se uresničuje!» — Tako pišejo.

Politične beležke

+ **Sermeninska afera.** Kljub blamaži, ki jo je doživel škofov dnevnik s svojimi lažmi o dr. Žerjavu in Sermeninskih šumah, ponavlja zadnji «Domoljub» njegove klevete in piše o «novi korupcijski aferi», radi katere da je v Beogradu nastal velik krik, v radikalni stranki pa velika ogorčenost, ker prehaja državna last v privatne roke. Nočemo se prerekati s obskurnim škofovim revolverjem o zadevi, ki je že dovolj pojasnjena, za moralo klerikalnega tiska pa je značilno, da si potem, ko je bil «Slovenec» do golega razkrinkan, še upa ponavljati njegove ovržene laži. Klerikalci si ostanejo vedno dosledni: pokvarjeni v dno duše.

+ **«Slovenčevo» poročanje.** Včerajšnji «Slovenec poroča, da je na seji finančnega odbora zahteval minister doktor Žerjav 1,600.000 Din kredita za zgradbo ceste na Avalo. To je seveda laž, kajti minister dr. Žerjav ni zahteval nobenega novega kredita, ampak je samo pristal, da se smejo prihranki njegovega ministrstva porabiti za zgradbo ceste na Avalo do groba neznanega junaka. O tem je točno poročal tudi «Hrvat», samo ljubljanski škofov list porabi vsako priliko, da pokaže svojo lažnjivost v gonji proti dr. Žerjavu. Klerikalne laži pa imajo precej kratke noge!

+ **Opozicija pričakuje pomoč od — krone.** Kadar je opozicija v najhujših stiskah in kadar ji popolnoma zmanjka sape, takrat pričakuje pomoči od krone. Tudi sedaj so si izmislili razni opozicijonalni listi, med njimi seveda «Slovenec», ko se je pokazala s Pašičevim govorom v radikalnem klubu vsa neutemeljenost njihovih dosedanjih kombinacij in intrig, da je krona nezadovoljna s Pašičevim govorom, ker žali sporazum med radičevci in radikali. Opozicijonalni listi pišejo o tem na način, kakor da bi šlo n. pr. za kak intervju s poslancem Žebotom in kakor da bi bilo opozicijonalnim listom mogoče zvedeti za mnenje krone o političnem položaju. Ne glede na to, da je naš kralj strogo ustavni vladar, ki se ne spušča v vprašanje dnevne politike, je eno nad vse dvome vzvišeno: da sedanja vlada uživa njegovo neograničeno zaupanje. Opozicija bi lahko vedela, da zna vladar svojo nezadovoljstvo z vlado na prav občuten način pokazati. Saj ima opozicija v tem precej praktične izkušnje izza časa slavnega Davidovičevega kabineta . . .

+ **Opozicijske grožnje z abstinenco.** V «Domu» je napisal njegov urednik Rudolf Herceg, da bodo hrvatski seljaški poslanci tudi potem delali za sporazum s srbskim narodom, ako jih vlada PP prisili zapustiti Narodno skupščino in Beograd. «Hrvat» pa piše, da bi bilo potrebno izvajati posledice, ako se ne izvrši v najkrajšem času verifikacija radičevskih mandatov, na ta način, da zapuste hrvatski poslanci Beograd in Narodno skupščino, kjer nimajo nobenega izgleda za uspešno delo. «Hrvatski narodni zastopniki morajo biti ravnopravni z ostalimi, ali pa jih ni treba v Beogradu, pravi zajedničarsko glasilo. To naj bi bile radičevske grožnje. Preplašile seveda ne bodo nikogar, ker svoječasna abstinenca radičevcev pri parlamentarnem delu ni škodila niti Pašiću niti Pribičeviću, temveč edino radičevcem. To je bridko občutila HRSS, tako, da je morala po svojih neuspehih priti v Beograd. Bržkone si bodo radičevci dobro premislili, predno bi se zopet povrnili k svoji prejšnji zavoženi politiki.

+ **Radičevska dvoličnost.** Radičevski «Dom» prinaša razna mnenja radičevskih poslancev o razpoloženju med narodom, med drugim tudi člana glavnega odbora HSS Josa Tankoviča, ki poroča, da je bilo spočetka precej ugovorov proti znani izjavi Pavla Radiča od 27. februarja, da pa je sedaj «vse zopet dobro». Da je ostalo vse dobro, je seveda posledica tega, ker so voditelji HSS sporočili svojim pristašem, naj se pomirijo, ker da je vse «samo taktika». To taktiko pojasnuje Pavle Radič takoj po Tankovičevem referatu takole: «Najbolje je, ker sta vi med našim narodom tudi po tej izjavi ostali, kar ste bili prej, kakor je tudi seljaška stranka po moji izjavi ostala v hrvatskem narodu, kar je bila. A sedaj bomo delo za sporazum nadaljevali. Ako radikali odbijejo sporazum s seljaško stranko in ako ga bodo hoteli izvesti po batinaškem receptu kakor doslej, ne bomo menjali svoje politike, temveč jo bomo nadaljevali do končne zmage». Pavle Radič torej pravi, da ostane HRSS, kakršna je bila prej, t. j. republikanska in separatistična, obenem pa ostane tudi državotvorna in sporazumaška, pripravljena vstopiti v Pašičevo vlado. Taki dve nasprotujoči politiki more združiti v enoto res samo sorodnik Stjepana Radiča, Pavle Radič, ki je sicer agent za šivalne stroje, se je pa od svojega strica že marsikaj naučil.

Po svetu

— **Protijaponski zakoni v Zedinjenih državah.** Ameriško zvezno sodišče je odločilo, da Japonci in drugi Azijati niso upravičeni do naturalizacije, tudi ne za slučaj, ako so v svetovni vojni služili v ameriški armadi ali mornarici.

— **Smrt znanega angleškega vojaškega pisatelja.** V Londonu je umrl te dni znani angleški vojaški pisatelj, podpolkovnik Charles Repington, ki je bil več let vojaški urednik dnevnika »Times« in imel kot novinar najožje stike z vojnim ministrstvom, posebno pod Haldanom. Propaganda za Haldanovo teritorijalno armado in ustvaritev tesnih odnošajev nad angleškim in francoskim generalnim štabom od leta 1905. dalje, je bilo v prvi vrsti njegovo delo.

— **Amerika odklanja udeležbo pri garancijski pogodbi.** Ameriški listi poročajo uradno, da je vlada odločno proti udeležbi Amerike pri garancijski pogodbi. Predsednik Coolidge stoji na stališču, da je vprašanje evropske varnosti čisto evropski problem, ki se more rešiti le v Evropi in od Evrope same. Pripravljen pa je kljub temu pomagati prizadetim narodom, kolikor je prav mogoče ne da bi se vmešaval v evropske politične razmere.

— **Potovanje poljskega zunanjega ministra v Ameriko.** Poljski zunanji minster Skrzynski odpotuje na povabilo ameriške vlade sredi meseca julija v Williamstoron v Ameriko, kjer bo imel vrsto predavanj o Poljski. Pri tej priliki bo posetil tudi Newyork in Chicago ter druga večja mesta v Ameriki.

— **Povratek madžarske opozicije v parlament.** Po skoro šestmesečni abstinenci se je v torek madžarska opozicija nepričakovano zopet vrnila v parlament. Poslanec Peidl je prečital imenom socijalno-demokratične stranke deklaracijo, v kateri se naglaša, da namerava opozicija v zadnjem trenutku še enkrat poskusiti vreči volilno predlogo vlade.

— **Pred novo lakoto v Rusiji?** V srednji Rusiji, posebno v gubernijah Kambor in Orlov vlada radi neugodnih pogojev za obdelovanje polja veliko pomanjkanje živil. Prebivalstvo se preživlja le še s krušnimi surogati. Vlada je podvzela posebno pomožno akcijo.

— **Carjeva zakladnica.** V Moskvi akreditirani veleposlaniki in poslanki so posetili v torek zakladnico in briljantni zaklad pokojnega cara Nikolaja II. Zastopniki sovjetske vlade so jim razkazali vse zgodovinsko važne predmete. Posebno pozornost je vzbudila velika carjeva krona z briljanti in dragulji in pa žezlo z znamenitim Orlovim dijamantom. Skupna vrednost draguljev in zaklada znaša več sto milijonov zlatih rubljev.

— **Francosko poslaništvo pri Vatikanu.** Finančni odsek francoskega senata je s 13 proti 3 glasom zopet obnovil kredite za poslaništvo pri Vatikanu. Obenem je sprejel tudi ostale kredite v proračunu zunanjega urada za zastopstva v inozemstvu.

Orjunaši, četniki!

Dnevno povelje.

Četniki! Oblastni četniški odbor v Ljubljani Vam podaja prilikom odhoda na kongres vseh Orjun v Beogradu sledeča navodila:

Vsi oni četniki, ki bivajo v zapadni smeri od Ljubljane in ki se mislijo udeležiti kongresa v Beogradu, morajo prispeti v Ljubljano v soboto, dne 30. t. m. s prvimi jutranjimi vlaki ter se podati takoj po prihodu na letno telovadišče Sokola, nahajajočem se izza kina Tivoli, kjer se udeleže skupne vaje.

Istotako se zbero na označenem mestu tudi ostali člani in članice vseh organizacij, ki prispejo v Ljubljano radi skupnega odhoda.

Vse ljubljanske organizacije in izvežbani četniki ljubljanskih Orjun imajo zbor ob 12.30 uri na omenjenem letnem telovadišču Sokola, odkoder odkorakajo z ostalimi organizacijami skupno na glavni kolodvor.

Formiranje čet in razdelitev istih se vrši takoj po prihodu na kolodvor in sicer pred pošto, levo od kolodvora.

Razpored po vagonih se bo določil na licu mesta ter se bode vkrcalo v vsaki vagon po možnosti samo po 30 četnikov.

Članice in člani z družinami — izvzemši četniki — se vkrcajo v posebne vagone, ki se jim bodo za to odločili.

Transportni komandant nad celim transportom za odhod v Beograd je oblastni čelnik, brat France Kobentar, ki imenuje za vsak vagon posebej komandanta vagona, ki je osebno odgovoren za popolen red v dodeljenem mu vagonu za čas vožnje do Beograda.

Za komandante vagonov, ki se dodelijo članicam in članom z družinami, imenovali se bodo po možnosti predsedniki mestnih Orjun.

Vsak komandant vagona si izbere 4 četnike, ki jih odredi za stražo dotičnega vagona.

Znak vagonskega komandanta je državna trobojka na levem rokavu, a za stražarje bel trak. Ti znaki se bodo razdelili odrejenim četnikom pred odhodom vlaka iz Ljubljane.

Vsak član, vsaka članica, vsak četnik naj se preskrbi z živežem pravočasno, ker je nabavljanje živeža ali pa pijače med potjo strogo prepovedano.

Naroča se vsem udeležencem, da si omislijo zletni znak pred odhodom vlaka iz Ljubljane ter naj si istega pripno na vidnem mestu.

Za vodstvo transporta, zdravnika, saniteto in za zletno pisarno je odrejen poseben vagon, na katerem bo na vidnem mestu napis, iz katerega bo razvidno, čemu isti vagon služi. Vstop v ta vagon in zadrževanje v istem brez službenega opravka je strogo prepovedano.

Zletni vlak, ki odhaja iz Ljubljane, ustavlja se do Zagreba na sledečih postajah in sicer: Ljubljana gl. kolodvor, Litija, Sava, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most, Sevnica, Rajhenburg, Videm-Krško, Brežice, Zagreb drž. kolodvor.

Četniki! Nadejamo se, da boste vzdrževali strogo disciplino, tako da vodstvo ne bo imelo poseči radi vzdrževanja reda tudi po najostrejših merah.

Vsaka pijanost se smatra kot upor ter se kaznuje z izključitvijo.

Sredstva za vzdrževanje reda in popolne discipline so pri najmanjšem uporu takojšnja izločitev iz transporta in odvzem legitimacije ter zletnega znaka.

Četniki, pazite na red in strumen nastop, ker le z disciplino pokažete predpostavljenim starešinam, da lahko z Vami računajo!

Zdravo!

V Ljubljani, 26. maja 1925. l. A. O. br. 765/25.

Oblastni četniški odbor v Ljubljani.

Iz Primorja

• *Fašistovska županska zveza v Vidmu* je imenovala za svojega tajnika dosedanjega občinskega komisarja v Kobaridu, prof. Cavalottija. Slovenci niso dobili v društvu nobenega zastopnika in se radi tega ne čutijo prav nič prizadete.

• *Pismeni «barbari».* Včeraj smo sporočili čitateljem «Jutra» rezultat ljudskega štetja v Italiji. V tem izidu so decimirali Italijani Slovane za celo tretjino, niso pa mogli utajiti dejstva, da je slovansko ljudstvo, ki živi v mejah Italije, kulturen narod. To kaže posebno statistika o pismenosti, ki je izpadla po okrajih s temle uspehom: Gorica 93 odst., Gradiška 92 odst., Tržič 90 odst., Sežana 95 odst., Tolmin 93 odst., Idrija 93 odst., Postojna 93 odst., Trbiž 96 odst., Trst 94 odst., Koper 78 odst., Lošinj 77 odst., Poreč 60 odst., Pazin 51 odst., Pula 76 odst., Volosko-Opatija 82 odstotkov, Zader 82 odst. Če izvzamemo Trbiž je najbolj pismena okolica Sežane na Krasu, najbolj zaostala pa je glede pismenosti Istra in sicer pazinski okraj. Naj primerjajo Italijani statistiko pismenosti s svojimi kraji, pa bodo videli, kdo je kulturen in kdo «barbarski».

• *Smrtna kosa.* V Komnu na Krasu je umrl 78letni Josip Švara, oče uglednega g. Rudolfa Švare. Pokojnik je bil prava domača korenina in je vzgojil svojo družino v odločno narodnem duhu. N. v m. p.

• *Pomladansko zasedanje goriškega porotnega sodišča* je pričelo v pondeljek. Izmed obtožencev je bil prvi na vrsti Venčeslav Škarabot iz Šempasa, ki je ubil svojega bodočega tasta Tomaža Kosovela. Škarabot je bil radi olajševalnih razlogov oproščen. Branil ga je kazenski zagovornik dr. Kolba.

• *Plaz zemlje na goriški ulici.* Pod vplivom nedeljskega deževja se je utrgal v goriški ulici Dreossi, baš ko je vozil mimo neki avtomobil, plaz zemlje ter zasul cesto. S pomočjo ognjegascev in tridesetih delavcev je šele bilo mogoče odpraviti težko prometno oviro in preprečiti nadaljevanje trganju zemlje.

• *Samomor v Renčah.* V Renčah se je prošli četrtek obesila 29letna Marija Štefančič iz Podgore pri Gorici. V smrt jo je gnala neozdravljiva bolezen.

Vesti iz Prekmurja

Roditeljski večer je priredila 23. t. m. državna realna gimnazija v M. Soboti. Na sporedu je bilo petje in več deklamacij. Zlasti krasno petje je zaslužilo, da bi se ga bilo udeležilo večje število poslušalcev, ki nimajo svojih otrok na tem zavodu.

Himen. Poročil se je g. Valentin Bidovec, sodnik v M. Soboti, z gdč. Neli Bergmanovo iz Ljubljane. Bilo srečno!

Ostavka na državno službo. Ostavko na državno službo je podal g. Franc Rožič, carinik v M. Soboti.

Osebna vest. G. Mirko Dujc, učitelj v M. Soboti, je položil v Ljubljani izpit za učitelja petja na srednjih šolah. Čestitamo!

Pristni pariški parfum.
Pravi šopek naravnih cvetk je steklenička 2-a
Kreme Simon
(Crème Simon)
Legendarna svežost te izborne toaletne kreme, ki je delikatno parfumirana s čistimi rožnatimi esencami, ugaja ženski, ki zapazi tudi, da postaja njena polt pri redni uporabi te kreme vedra in čista ter njena koža mila in nežna.
Ali je treba še več, milostljiva, da si pridobimo Vaše prijateljstvo?
Krema, puder in milo Simon
Parfumeria Simon, 59, Fg. St. Martin, Paris

Naši kraji in ljudje

Vseučiliška spominska svečanost za dr. Žolgerjem

Ljubljana, 27. maja.

Ljubljanska univerza se je danes na žalnem zborovanju spominjala pokojnega dr. Ivana Žolgerja, svojega odličnega in priljubljenega profesorja. Dopoldanska predavanja so bila odpovedana, da je tako mogla prisostvovati zboru vsa akademska omladina s svojimi profesorji vred.

Zborovanje je otvoril ob 11. rektor dr. Hinterlechner, nakar je spregovoril prof. dr. Pitamic, po stroki najbližji kolega pokojnega o znanstvenem delovanju in življenju prof. dr. Žolgerja. (Daljši članek o Žolgerjevih življenskih podatkih je «Jutro» že prineslo.) Po visokih funkcijah, ki jih je opravljal doktor Žolger že v Avstriji, kjer je bil univerzitetni profesor na Dunaju, zavzemal najvišja uradniška mesta v ministrstvih in bil končno tudi minister, je ob prevratu takoj pohitel v domovino in ji stavil na razpolago svoja bogata izkustva na pravnem polju. Prva organizatorna uredba narodne vlade v Ljubljani, ki je uredila vse potrebne spremembe v javni upravi, je bila v glavnem Žolgerjevo delo. Kmalu je bil imenovan za polnomočnega delegata naše kraljevine na mirovni konferenci v Parizu. Neumorno je deloval na tem, da se dosežejo v mirovnih pogodbah ugodni pogoji za naš narod. Marsikatera zasluga Žolgerjeva v tem pogledu bo prišla šele tedaj na dan, ko se bodo mogla poročila o pariških pogajanjih predati javnosti. Dalje je zastopal Žolger našo državo na prvi skupščini društva narodov v Ženevi leta 1920. Od tega leta je bil tudi član stalnega mednarodnega razsodišča v Haagu.

Za tem je podal govornik kratek pregled in vsebino Žolgerjevega literarnega delovanja. Občudovanja vredno je, kako se je mogel pokojnik poleg absorbujočega uradniškega poklica na važnih in odličnih mestih udejstvovati še na vseh poljih javnega prava. Glavna in značilna poteza v Žolgerjevem znanstvenem delovanju je bila nenavadna energija duha, izredna pridnost, neumornost, žilavost, izredna vztrajnost, ki je potencirala prirojeno nadarjenost. Žolger je bil v pravem in vzvišenem pomenu duševni **delavec**, pri katerem se je mogel bolj kakor pri mnogih drugih opazovati fenomen **volje**. Ko je še govornik orisal, kako se je Žolger na svojih najvišjih položajih na Dunaju zavzemal za kulturna in politična stremljenja Slovencev in Jugoslovenov sploh, je končal:

«S smrtjo Ivana Žolgerja je izgubil slovenski narod enega najznamenitejših sinov, naša država enega svojih najzaslužnejših državljanov, naša univerza enega svojih najodličnejših učiteljev in znanstvenikov. Ivanu Žolgerju, zvestemu tovarišu, izvrstnemu akademskemu učitelju, odličnemu učenjaku, značajnemu Slovencu in Jugoslovanu bodi ohranjena trajna hvaležnost našega naroda in naše univerze! Slava njegovemu spominu!»

Ko se je spominjal še zastopnik akademske omladine v lepih besedah svojega «učitelja in spretnega voditelja po zamotanem labirintu znanosti», je govoril še dekan juridične fakultete prof. dr. Škerlj, pozivajoč akademike, da slede svetlemu vzoru pokojnega doktorja Žolgerja, kar bo pomenilo najlepši spomenik, ki ga lahko postavijo v svojih srcih in s svojimi deli pokojniku.

Ob 12. je rektor zaključil žalni zbor univerze.

Odhod odličnega rodoljuba iz Maribora

Maribor, 27. maja.

Na drugem mestu prinašamo slovo gospoda in gospe Alojzija in Anice Križnič iz Maribora, ki sta kupila v Radečah pri Zidanem mostu veleposestvo Dvor Hotemež, ki meri 700 ha.

Z gosp. Križničem odhaja iz Maribora eden najodličnejših narodnih delavcev iz gospodarskih krogov. Gosp. Križnič je prišel kot primorski begunec po prevratu v Maribor, kjer je ustanovil prvo slovensko lesno tvrdko «Drava», ki se je kmalu razvila v eno naših največjih podjetij. Istočasno se je z intenzivnostjo oprijel dela tudi v raznih gospodarskih korporacijah in vzbujal pozornosti s svojimi strokovnimi članki o gospodarski politiki. Na neštetih gospodarskih anketah v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu in Beogradu je odlično zastopal gospodarske kroge iz mariborske oblasti. Po njegovi inicijativi se je ustanovila podružnica Zveze industrijalcev za Slovenijo, koje marljiv tajnik je bil gosp. Križnič.

Ravno tako marljiv je bil za koristi mariborskega obrtništva in trgovstva. Ogromen trud in tudi gmotnih žrtev je položil predlanskem za Mariborsko industrijsko obrtno razstavo, ki jo je vodil kot predsednik. Lepo uspelo razstavo je takrat obiskal tudi kralj Aleksander in pozneje odlikoval gosp. Križniča z redom sv. Save. Odlikovanje pa je bilo na Križničevo zahtevo izročeno brez običajnih slovesnosti. Radi njegovih odličnih sposobnosti v obrambi gospodarskih interesov, so poklicali tudi mariborski trgovci gosp. Križniča v odbor Trgovskega gremija.

Nič manj agilen ni bil gosp. Križnič na nacijonalnem polju. Pod njegovim vodstvom je pričel delovati prvi odsek za zgradbo Sokolskega doma v Mariboru in zbral lepo vsoto. Predvsem pa je imel vedno odprte roke za nešteta narodna društva, ki so prejela od njega tekom par let na tisoče dinarjev podpore. Z njegovo pomočjo se je ustanovila pri Glasbeni Matici založba «Struna», ki je izdala celo vrsto skladb. G. Križnič je bil že dve leti odbornik JČlige, stalen podpornik Ljudske knjižnice itd. Menda ga ni v Mariboru društva, ki bi ne bilo deležno njegove darežljive roke. Radi svoje prikupljivosti in dobrosrčnosti je bil seveda tudi osebno povsod priljubljen. Predlanskim si je izbral družico iz ugledne narodne rodbine Ogorelec v Konjicah. Z eno besedo: bil je v vsakem oziru vzoren mož in rodoljub in ga bo Maribor zelo težko pogrešal. Še ob svojem odhodu je izročil dr. Reismanu 5000 Din, da jih kot predsednik Slovanske čitalnice razdeli po svoji uvidevnosti na najpotrebnejša narodna društva.

Odličnemu rodoljubu želimo tudi na njegovem novem domu mnogo sreče!

Dom narodnega zdravja v Somboru

V soboto dne 23. maja so otvorili v Somboru «Dom narodnega zdravja» v navzočnosti številnega domačega prebivalstva, zastopnikov kralja, državnih in lokalnih oblasti in drugih odličnikov.

Ko so dom blagoslovili svečeniki vseh veroizpovedovanj, je pozdravil goste v imenu mesta Sombora mestni fizik doktor Milenko Petrović. On ima največ zaslug na tem, da se je stavba sezidala. Admiral Prica, ki je zastopal pri otvoritvi kralja in kraljico, je odgovoril doktorju Petroviću v imenu državnega poglavarja. Nato je dobil besedo minister za narodno zdravje dr. Miletić. Naglašal je, da je človek največja gospodarska vrednota v življenju. Zato se je tudi on tako zavzemal za zidanje tega doma. Naloga doma narodnega zdravja pa je ne samo zdraviti bolne, ampak sploh omejevati bolezni. Nato je minister izročil ustanovo narodu bačke velike županije, kateremu je čestital in želel, da bi mu stavba služila v napredek in blagostanje.

Dom narodnega zdravja v Somboru je plod ljudskih žuljev. Narod iz okolice Sombora je sam nabiral prispevke zanj ter je sklenil postaviti stavbo o priliki kraljeve poroke. To je prva javna zgradba v Somboru, katero je ljudstvo sezidalo z lastnimi sredstvi ter ima v programu pospeševanje narodnega zdravja. Dom je okusno opremljen, v notranjosti se nahaja bogata zbirka slik, modelov in preparatov, ki pojasnjujejo vprašanja zdravstva.

«Dom narodnega zdravja» je urejen popolnoma v smislu socijalno-higijeničnega napredka. Med drugim ima oddelek za dojenčke, otroke in matere., antituberkulozni dispanzer, polukliniko ter ambulanco za venerične in kožne bolezni, bakterijološko postajo in drugo. Vse to bo služilo proučevanju narodnega zdravja, lečenju bolnikov in pobijanju bolezni, ki zastrupljajo ljudsko življenje.

Nogavice za gospode

ključ modri . . . Din 22·-
ključ zlati . . . Din 26·-
svilene v vzorcih . Din 45·-

Dobro in po ceni! Kolosalna izbera!

P. Magdić, Ljubljana.

Učiteljska imenovanja v mariborski oblasti

Imenovani so od g. ministra prosvete na predlog prosvetnega oddelka velikega župana v Mariboru in na osnovi čl. 71. zakona o činov.:

Za učitelja v Vidoncih (srez Murska Sobota) s pravom činovnika II/5 s 60% položajne plače Vilibald Beloglavec, učitelj pri Sv. Trojici v Slov. gor.; za stalnega učitelja v Studencih (srez Maribor — desni breg) s pravom II/4 Branko Čeh, učitelj v Slov. Bistrici; za učitelja v Marij Snežni (srez Maribor — levi breg) s pravom II/5 s 60% Henrik Čermelj, učitelj v Sladkem vrhu; za učitelja v Dolenjih Slavečih (srez Murska Sobota) s pravom II/5 s 60% Zvonko Černek, učitelj v Pertoči; za stalnega učitelja v Hočah (srez Maribor — desni breg) s pravom II/4 Janko Fabič, učitelj v Pragerskem; za učitelja v Pečarovcih (srez Murska Sobota) s pravom II/5 s 60% Janko Kikel, učitelj v Pertoči; za stalnega učitelja v Moštjancih (srez Murska Sobota) s pravom II/4 Bernard Klanšček, učitelj v Šalovcih; za učitelja pri Sv. Jakobu v Slov. goricah (srez Maribor —levi breg) s pravom II/5 s 60% Silvester Košutnik, učitelj v Jarenini; za učitelja v Studencih (srez Maribor — desni breg) s pravom II/5 s 60% Josip Križnič, učitelj pri Sv. Lovrencu na Pohorju; za učitelja pri Sv. Marku niže Ptuja (srez Ptuj) s pravom II/5 s 60% Viljem Kunst, učitelj na Polenšaku; za učitelja na Cvenu (srez Ljutomer) Janko Moder, učitelj v Veržeju; za učitelja v Celju-okolici (srez Celje) s pravom II/5 s 60% Viktor Rom, učitelj v Teharjih; za stalnega učitelja in šolskega upravitelja pri Sv. Emi (srez Šmarje pri Jelšah) s pravom II/4 August Schönwetter, učitelj v Olimju; za učitelja pri Sv. Joštu na Kozjaku (srez Slovenjgradec) s pravom II/5 s 60% Karol Stokelj, učitelj pri Sv. Trojici v Slov. gor.; za učitelja v Gornji Ponikvi (srez Celje) s pravom II/5 s 60% Ivan Thenerschuh, učitelj v Žalcu; za učitelja v Stanjevcih (srez Murska Sobota) s pravom II/5 s 60% Josip Tomažič, učitelj v Kuzdoblanju; za učitelja v Hočah (srez Maribor — desni breg) s pravom II/5 s 60% Ivan Vokač, učitelj v Lehnu; za učiteljico na dekliški osnovni šoli v Konjicah s pravom II/5 s 60% Karolina Conč, učiteljica v Št. Ilju; za učiteljico v Hočah (srez Maribor — desni breg) s pravom II/5 s 60% Zora Dolar, učiteljica v Poljčanah; za učiteljico pri Sv. Emi (srez Šmarje pri Jelšah) s pravom II/5 s 60% Olga Dworsky, učiteljica v Olimju; za učiteljico na deški osnovni šoli v Ljutomeru s pravom II/4 Ana Herzog, učiteljica dekliške osnovne šole v Ljutomeru; za stalno učiteljico v Lajtersberg-Krčevini (srez Maribor — levi breg) s pravom II/4 Marta Jurko, učiteljica pri Sv. Marjeti na Pesnici; za učiteljico na Rečici ob Savinji (srez Gornji grad) s pravom II/5 s 60 Ana Ko- Gornji grad s pravom II/5 s 60% Ana Kogoj, učiteljica v Škalskih Cirkovcih; za učitelja v Čemšeniku (srez Celje) s pravom II/5 s 60% Marija Kramaršič, učiteljica v Žalcu; za učiteljico v Selnici ob Dravi (srez Maribor — levi breg) s pravom II/5 s 60% Ana Leskovar, učiteljica v Mariboru; za stalno učiteljico na III. deški osnovni šoli v Mariboru s pravom II/4 Ana Murgelj, učiteljica v Mariboru; za učiteljico v Št. Pavlu pri Preboldu (srez Celje) s pravom II/5 s 60% Angela Ocvirk, učiteljica v Celju; za učiteljico v Veliki Poljani (srez Dolnja Lendava) s pravom II/5 s 60% Franja Poljanec učiteljica v Radmožancih; za učiteljico v Storah pri Celju s pravom II/5 s 60% Ana Salmič, učiteljica v Teharjih; za učiteljico v Ljubnem (srez Gornji grad) s pravom II/5 s 60% Franja Šušteršič, učiteljica v Ksaveriji; za učiteljico na dekliški osnovni šoli v Studencih pri Mariboru s pravom II/5 Mira Šijanc, učiteljica v Poljčanah; za stalno učiteljico na dekliški osnovni šoli v Slovenski Bistrici (srez Maribor — desni breg) s pravom II/4 Helena Vauhnik, učiteljica v Dolnji Poljskavi; za učiteljico v Teznu (srez Maribor — desni breg) s pravom II/5 s 60% Ana Vidovič, učiteljica v Dolnji Poljskavi; za učiteljico v Slivnici (srez Maribor — desni breg) s pravom II/5 s 60% Zlatka Tušek, učiteljica v Lehnu.

Učiteljske vesti

Prevedba glavnih učiteljev na učiteljišču v Kastvu. Na podlagi odredbe ministra za prosveto so prevedeni sledeči glavni učitelji-profesorji drž. učiteljišča v Kastvu: v 4. skupino I. kategorije« Jakob Jakac, Mato Sepić, Ante Ryšlavy in Rudolf Saršon; v 5. skupino I. kat. Ante Mučalo. — V I. kat. 4. skupine je pomaknjen Fran Suher na ljubljanskem drž. učiteljišču.

•

V višjo položajno skupino so pomaknjeni: Ivan Erbežnik, učitelj na gluhonemnici v Ljubljani, Anton Vode, šolski upravitelj v Rudniku pri Ljubljani, Angela Petričeva, učiteljica na Barju, v II. kat. 1 skupino; Josip Napokoj, učitelj na Jesenicah, Franja Kump-Labernikova, učiteljica v Vodicah, Marija Pegan-Šušteršičeva, učiteljica v Sv. Katarini v II. kat. 2. skup.; Albina Toman, otroška vrtnarica v Ljubljani v III. kat. 1. skupino.

•

Ministrski odposlanci pri končnih izpitih na privatnih meščanskih šolah. Prosvetni minister je imenoval za končne izpite na privatnih meščanskih šolah ljubljanske oblasti sledeče svoje zastopnike: za notranjo dekliško šolo uršulink v Ljubljani prof. Franca Perjana, za vnanjo dekliško šolo uršulink v Ljubljani strokovnega učitelja Leona Finka, za dekliško meščansko šolo v Lichtenturnovem zavodu ravnatelja Al. Novaka, za dekliško meščansko šolo šolskih sester v Kočevju ravnatelja Maksa Hočevarja in za dekliško meščansko šolo uršulink v Škofji loki strokovnega učitelja Pavla Kunaverja.

KINO TIVOLI Telef. 108
Samo še danes 28. maja
Peter Veliki
Emil Janings, — Bernhard Goetcke, — Dagny Servaes — Aleksandra Sorina.
Predstave ob 4., 7., ½9. V nedeljo in praznik ob ½11., 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri.

Roman Dunajčanke
Pratertraum
je film, katerega si je ogledalo v Berlinu 30.000 ljudi
mora vsak videti
Samo še četrtek 28., petek 29. t. m.
Predstave ob 4., ½6., ½8. in 9.
LJUBLJANSKI DVOR kino Telefon 730.

Epilog k zadevi Simona Nagliča

Dr. Kaiserjev «sin». 3000 Din izvabljenih za Nagličevo pomilostitev. Potvorjeno pismo.

Ljubljana, 27. maja.

Pred ljubljanskim deželnim sodiščem je stal danes mlad, komaj dvajsetleten ključavničarski pomočnik Ivan Bakšič, že kaznovan radi goljufije, ki se je moral zagovarjati zopet radi enakega delikta.

Obtoženec se je v zaporu seznanil z justificiranim Simonom Nagličem in njegovimi rodbinskimi razmerami, ki mu jih je Naglič zaupal. Čim pa je prišel iz zapora, je zlorabil Nagličevo zaupanje in njegov brezupni poožaj v grdo in skrajno surovo spekulacijo. Z nekim komplicem, ki ga imenuje na kratko «Jože», je sestavil pismo, ga naslovil na Nagličevega brata Jožefa in podpisal Simona Nagliča. Pismo se je glasilo tako-le:

«Dragi brat! Naznanim ti vesclo novico. Bil sem klican k predsedniku dr. Kaiserju, ki mi je rekel, da je prišlo iz Beograda, da naj se odpeljem v Beograd na svoje stroške, ako hočem doseči pomiloščenje. Tam moram biti že v soboto, 11. aprila (pismo je datirano nekaj dni poprej.) Prosim te lepo, izroči temu fantu, ki je sin sodnika Kaiserja, 3000 Din in nekaj perila in daj mu tudi nekaj za pot, ker je bil tako dober, da je vzel to pismo in ga nesel k tebi. Največ mi je pomagalo to, da lahko sedaj grem v Beograd, ker sem jim na sodniji pokazal tisto pismo, ki ste mi ga pisali, da se sedaj priče kesajo, ker so tako lažnjivo pričale v Ljubljani zoper mene. Kot se tu slišI, je zelo dobro, če grem v Beograd; kakor si slišal tudi o tistem Kristanu iz Medvod, ki je tudi eno ustrelil in ji denar vzel, pa je prišel iz Beograda in je sedaj obsojen na 6 let zapora, prej pa je dobil pred porotoma vešala, kakor jih imam jaz. Ljubi brat, jaz bi ti že prej pisal, da bi mi ti sam denar prinesel, pa nisem do včeraj nič vedel. Zato te še enkrat prosim, izroči vse to temu fantu, ker veš, za denar mi ni nič, ampak glavno mi je, da ostanem še pri življenju, potem pa bom skrbel za otroke in začel živeti tako, kakor mora živeti mož. Želim vsem vesele velikonočne praznike in veliko zdravja, posebno pa tebi ljubi brat! Upam, da se vidimo čez par let! Zbogom Simon Naglič.»

S tem, seveda od konca do kraja izmišljenim pismom, v katerem se je obtoženec samolastno označil za sina svetnika dr. Kaiserja zato, da bi vzbudil pri Nagličevih sorodnikih več zaupanja, se je podal Bakšič v Spodnji Bernik k Nagličevemu bratu. Ta mu je seveda verjel, toda ker sam ni imel denarja doma in je mislil, da se silno mudi, je šel k sosedu Janezu Jeraju in si hotel od njega sposoditi zaželjeno vsoto. Ta pa mu jo je hotel izročiti le proti jamstvu njegove žene Marije. Ko je to jamstvo dobil, je seveda izročil Bakšiču denar. Slednji se je smejal v pest in izginil ter denar zapravil, oz. po njegovem lastnem, a precej neverjetnem zagovoru, ga predal omenjenemu Jožetu.

Umazana zadeva, v kateri je malopridni in splošno kot delomržnež označeni fant zlorabljal žalostno usodo na smrt obsojenega delinkventa, pa je prišla na svetlo in goljuf se je moral zagovarjati danes pred ljubljanskim deželnim sodiščem, ki pa je razpravo preložilo, ker je Bakšič obtožen tudi potepuštva in tozadevni materijal še ni zbran. Na zadevo se o priliki končne obravnave povrnemo.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 124.
Predstave ob: ½4., 5., ½8., 9.
Umetniški orkester pri vseh predstavah.

Samo še danes! Samo še danes!
se lahko in od srca nasmejite v imenitni in najboljši burki te sezije neprekosljivega princa smeha
Ha-Ha-Harold Lloyd
Salve smeha in solzne oči so posledice kolosalnega filma
Proti volji mornar
(Der Seehär)
Izven programa Gaumont Journal 12. in 13.

Excella
je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.
J. GOREC, LJUBLJANA
palača Ljubljanske kreditne banke

Nujno! Zapomnite si! Berite!
Filme sezije 1925/26.
Sherlock Holmes II.
Fant iz Flandrije
z Jackie Cooganom
Vam prinese Elitni Kino že v tej seziji.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Ljubljanska drama

Četrtek, 28.: Zaprto.
Petek, 29.: «Pohujšanje v dolini šentflorjanski». C.
Sobota, 30.: «Lizistrata». D.
Nedelja, 31.: «Vdova Rošlinka». Izv.

Ljubljanska opera

Četrtek, 28.: Zaprto. (Generalka.)
Petek, 29.: «Brivec Bagdadski». Premijera. B.
Sobota, 30.: Zaprto.
Nedelja, 31.: «Brivec Bagdadski». Izv.
Pondeljek, 1.: «V vodnjaku». «Cvetice male Ide». Izv.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 28.: «Hamlet». A. (Kuponi.) Predzadnjič.
Petek, 29.: Zaprto.
Sobota, 30.: «Hamlet». D. (Kuponi.) Zadnjič.

Cerkveni koncert Glasbene Matice v Ljubljani se vrši definitivno v četrtek, dne 4. junija. Vstopnice od 25 din navzdol so že v predprodaji v Matični knjigarni. 1099

Svobodni gledališki umetniki v Ljubljani prirede v četrtek, dne 4. junija v Mestnem domu svoj prvi večer. Izvajala se bo moderna pesnitev »Obločnica, ki se rojeva« mladega širši publiki še neznanega pesnika Ivana Mraka. V pesnitvi nastopijo: gdč. Marja Gorčeva, g. Benno Reš in avtor sam ki je obenem tudi režiser.

Znamenito gostovanje v zagrebškem gledališču. Med 9. do 21. junijem bodo gostovali v zagrebškem Nar. gledališču odlični ruski umetniki: Helena Ivony, Stjepan Belina- Skupjevski in Zygmunt Zalewski. Umetniki nastopijo v nizu opernih predstav Na sporedu so: Luiza, Tosca, Faust, Boris Godunov, Lohengrin in Walküra.

Novitete zagrebške drame. Vodstvo zagrebške drame pripravlja v letošnji sezoni še nekaj novosti, med drugim premijero Dimitrijevičevega »Pirovanja« in Shawove »Svete Ivane«, ki se igra sedaj na vseh velikih evropskih odrih. »Sveto Ivano« je prevedel na hrvatski jezik Slavko Batušić, režiral jo bo dr. Branko Gavella. Večje vloge bodo igrali: Podgorska, Raić, Grkovič, Papič, Marjčič, Milanov, Badalič Petrović, Nučič, Šulentič. Poleg teh igralcev nastopi še cela vrsta drugih.

Nova umetnostna razstava v Zagrebu. Andjelko Kaurić otvori dne 25. maja v Ullrichovem salonu razstavo svojih del. Razstava kiparja Škarpe je bila te dni zaključena.

Iz beograjskega koncertnega življenja. V torek, dne 26. t. m. je prvič nastopil pred beograjskim kontertnim občinstvom klavirski virtuoz Godjevac, rodom iz Beograda. Mladi pianist se je šolal pri svetovnih mojstrih v Franciji in na Nemškem ter je zaključil šolanje pri Breithardtu v Berlinu. Srbska javnost stavi na mladega virtuoza velike nade. V torek je imel na programu mojstre stare nemške in italijanske šole: Bacha, Glucka, Scarlattija, Schumanna ter Liszta in Chopina. Dne 31. maja koncertirata v Beogradu zopet brata Jovanović pod pokroviteljstvom društva ljubiteljev lepih umetnosti »Cvijeta Zuzorić.« Njuna glasbena prireditev se bo vršila v prostorih univerze.

Pred važnimi izpremembami v beograjskem Narodnem gledališču. Beograjsko Narodno gledališče preživlja težko notranjo krizo. Poset predstav je v zadnjem času padel na ničlo. Tega je baje kriva sedanja uprava zavoda. Zavoljo tega je sklenil prosvetni minister Pribičević, na napravi temu stanju konec in da postavi za začasnega upravitelja gledališča visokega uradnika iz ministrstva za prosveto, redno upraviteljsko mesto pa razpiše potem natečaja.

Uspeh plakatnega natečaja za subotiško razstavo in sejem. Natečaja za plakat subotiške razstave se je udeležilo 93 tekmovalcev. Prve nagrade ni prejel nihče, druga je bila prisojena Iku Merinčku in Boju Valesu iz Ljubljane za skupno delo ter Ivanu Rochu iz Osijeka. Tretja nagrada je bila priznana A. Kleimanu iz Šida. Odbor je končno odkupil plakate Ika Merinčka in Boja Valesa, V. Gorazda, Bogumila Gorazda in Rajka Šubica, vseh iz Ljubljane. Plakat bosta napravila Merinček in Vales.

Koncertna turneja članov Nar. gledališča v Novem Sadu. Nar. gledališče v Novem sadu je obrazovalo elitno družino koncertnih pevcev in pevk, v kateri se nahajajo: Adamović-Dubska, Arhipova, Martjašca, Baranova in Kolpikova ter nekaj pevcev. Družba bo koncertirala v raznih slavonskih krajih in v Vojvodini. Med drugim nastopi v Sremskih Karlovcih, Indjiji, Pazovi, Zemunu, Mitrovici, Rumi in Šidu, v Bački in Baranji. Svrha te turneje ni špekulativna, temveč zasleduje v prvi vrsti cilj popularizriranja dobre umetne pesmi.

Nar. divadlo v Pragi ima sedaj na sporedu opere: Lisica Zvitorepka (Leoš Janaček), Onjegin (Čajkovskij) in Tosca (Puccini). Gledališče na Kralj. Vynohradih uprizarja Cyrana de Bergeraca, Nemško gledališče v Pragi pa igra Strindbergovega »Erika XIV.« in Wagnerjeve opere: Tannhäuser, Rensko zlato in Walküra.

Letošnje glasbene svečanosti v Salzburgu prinesejo misterij «Mirakel» in opere: «Don Juan» ter «Figarova svatba» od Mozarta in «Dona Pasquala» od Donizettija. Operne predstave bodo dirigirali kapelniki: dr. Muck, Fr. Schalk in Bruno Walter.

„LUKULO“ dišave v zavoičkih so najboljše.

Domače vesti

* **Izpremembe v državni službi.** Imenovani so: dr. Pavel Kanc za okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Ljubljana-okolica; dr. Avgust Pirjevec za knjižničarjevega pomočnika na licejski knjižnici v Ljubljani; invalid Jernej Tomc iz Ljubljane za sodnega slugo pri okrajnem sodišču v Gornjem gradu. Premeščeni so: carinik Janko Srimšek iz Beograda v Čakovec, davčni oficijal Štefan Kramer iz Blata v Dalmaciji v Mursko Soboto, davčni asistent Rudolf Lotrič iz Cavtata v Mursko Soboto, carinik Dragotin Stipanovič iz Ljubljane na Jezersko, sodni sluga Alojzij Novak od okrajnega sodišča v Gornjem gradu k okrajnemu sodišču v Radečah. Rudarski tehnični uradnik Josip Sucher v Velenju in računski revident Vladimir Biček v Ljubljani sta trajno upokojena, geometer Zoran Zakrajšek pa je podal ostavko na državno službo.

* **Z ljubljanske univerze.** Šef oblastnega hidrotehničnega oddelka v Splitu, inž. Ciril Žnidaršič je imenovan za izrednega profesorja na ljubljanski univerzi.

* **Kongres nacijonalnega srednješolskega dijaštva** se vrši, kakor smo že poročali v binkoštnih dneh 30. in 31. t. m. v Ljubljani. Pokroviteljstvo kongresa je prevzel šef prosvetne oblasti šolski referent v Ljubljani dr. Pavel Pestotnik. Glavno zborovanje kongresa z idejnimi referati se vrši nedeljo ob 10. dopoldne v dvorani Naprednega dijaškega doma (Arena Narodnega doma.)

* **Smrtna kosa.** V pondeljek je preminula v Grahovem pri Cerknici gospa Marija Levar, roj. Logar, soproga posestnika in lesnega trgovca, mati odličnega člana ljubljanskega gledališča g. Levarja. Pokojnica je bila skrbna mati in vrla narodna žena. — V Šturjah je umrl včeraj g. Ivan Šapla, posestnik, hotelir in bivši župan, star 69 let. Kot umen gospodar, ljubeznjiv in šaljiv družabnik je užival splošno spoštovanje in velik ugled. — V Lescah je premnula v torek po dolgi bolezni gospa Terezija Berne. Pogreb se bo vršil danes ob 5. popoldne na pokopališče v Lescah. — Dne 25. t. m. je umrl v Globeli pri Sodražici posestnik in občinski svetnik Franc Maršič, oče g vladnega tajnika Franjo Maršiča v Laškem. — V pondeljek je umrl v zagrebški bolnici g. Josip Černetič, trgovec in posestnik v Sv. Petru pod Sv. gorami, v 47 letu starosti. Pokojnikovo truplo so prepeljali v Sv. Peter, kjer se vrši pogreb danes ob 9. dopoldne na tamošnje pokopališče. — V nedeljo, dne 24. t. m. je umrla v Konjicah baronica Adelma Vay de Vaya, roj. grofica Wurmbrandt, v 85 letu starosti. Blag jim spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** javlja definitivno vsem udeležencem skupščine zdravniških društev za Slovenijo v Rogaški Slatini dne 30. maja t. l. da je skupni odhod iz Ljubljane v rezerviranem vozu osebnega vlaka to soboto 30. maja ob 12.10, ker brzovlak nima zveze. Ob 4.15 prihod v kopališče. Udeleženci kupijo pri vstopnih postajah cele enosmerne na obrtni strani z vlažnim postajnim žigom žigosane karte, ki veljajo v zvezi s potrdilom o udeležbi, ki jo izda tajnik Slov. zdrav. društva ob priliki družinskega večera, tudi za povratek. Spored bivanja v kopališču je sledeč: Po prihodu se podajo gostje v naznačene prostore. Od 5. do 7. ure popoldne skup delegatov zdravniških društev. Lokal naznanimo na kolodvoru oziroma v pisarni zdraviliškega ravnateljstva. Ob pol 9. družinski večer, nastopi lasten orkester in pevski zbor. Iz prijaznosti sodeluje gdč. Zdenka Zikova, članica zagrebške opere. V nedeljo, 31. maja ogledovanje zdravilišk naprav, izleti v okolico. Za prenočišča bo preskrbljeno, obleka promenadna.

* **Pristojbine za ribolovne knjižice** so zvišane na 100 Din in ne na 10 Din, kakor je stalo vsled tiskovne napake v torkovi številki »Jutra«.

* **Občinski zastop v Žalcu razpuščen.** Občinski zastop v Žalcu je po § 94. občinskega reda za vojvodino Štajersko razpuščen. Zaradi začasnega opravljanja poslov do izvolitve novega občinskega zastopa je imenovan za gerenta Franjo Šoštarič, posestnik v Žalcu, v sosvet pa so imenovani: Franjo Roblek, Rajko Vrečar, Josip Steiner, Vinko Vabič, Ivan Marovt, Rado Naprudnik Vilko Senica, Vilko Kukec, Leopold Tratnik in Štefan Kolobar.

* **Razpisana službena mesta.** Veliki župan ljubljanske oblasti razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Trato pri Škofji Loki. Nadalje je razpisano večje število stalnih učnih mest na meščanskih šolah v ljubljanski oblasti ter izpraznjena stalna učna mesta v mariborski oblasti. Interesente opozarjamo na razpis v 47. številki »Uradnega lista«.

* **Pri prisilni delavnici v Begunjah** na Gorenjskem se ustanovi oddelek za prisilno vzgojo mladoletnic, v katerega se bodo oddajale take mladoletnice, ki jih kazenska sodišča obsodijo na oddajo v zavod za vzgojo bodisi kot glavno, bodisi kot postransko kazen. Upravo oddelka vodi uprava ženske kaznilnice tako, da ostanejo mladoletnice ločene od obsojenk. Dokler se ne odredi drugače, se oddajajo v ta oddelek vse mladoletnice iz cele naše države.

* **Dijaške vozne olajšave na naših železnicah.** Po novih predpisih prometnega ministrstva glede znižanih dijaških voženj na naših železnicah v dobi velikih počitnic so te olajšave veljavne za odhod od 1. junija do 20. julija, za povratek pa od 15. sept. do 20. oktobra.

* **Interurbanj telefonski promet.** Ministrstvo pošte in brzojava je odredilo, da se v prihodnje brzojavke ne odpravljajo več potom telefona, ker se vsled tega prav pogosto mora dolgo čakati na zvezo za interurbane razgovore. Samo v najnujnejših slučajih (požar, povodenj, epidemija itd.) se telegrami lahko odpravljajo potom telefona, če ni možna telegrafična zveza. Kontrolnim organom je naročeno, da odpravljanju brzojavk posvečajo svojo pozornost.

* **Dva nova dnevnika v Zagrebu.** Kakor doznava »Riječ« začneta v kratkem izhajati v Zagrebu dva nova dnevnika in sicer: radikalna »Samouprava« pod uredništvom polkovnika v p. Nikole Premovića ter »Politika« pod uredništvom zagrebškega dopisnika beograjske »Politike« g. Bore Prodanovića. Oba dnevnika bosta tiskana v latinici.

* **Za šolsko mladino** je založil in izdal Matija Strgar, (Ljubljana, Japljeva ulica) daljšo pesem na dveh straneh. Mož je že 81 let star ter ne vidi več brati in pisati. Pišejo mu prijatelji, kar jim diktira. Ker je stari mož velik revež, se priporoča v nakup ta pesem, ki stane 2 Din. Prostovoljna višja darila se hvaležno sprejemajo.

* **Izjava.** Za časa volilne borbe za celjske občinske volitve smo dobili iz Celja dopis, v katerem se je g. Žumru, gostilničarju v Celju, očitalo da je nemčur. Listom je seveda nemogoče sproti kontrolirati takšne očitke ter se morajo zanesti na dopisnika. Po poznejših informacijah v tej zadevi se je dognalo, da se sedaj ne more g. Žumru očitati ničesar takega, iz česar bi izhajalo, da bi se mu v sedanjem času smelo očitati, da je nemčur, ker je po preselitvi iz Rogaške Slatine v Celje bil pristaš slovenskih strank, tako da je sedaj očitek nemčurstva neutemeljen. Ker nečemo nikomur vedoma delati krivice, lojalno objavljamo zgorajšnje dejstvo ter dajemo s tem g. Žumru polno zadoščenje. — Uredništvo.

* **Proti korpulenci** (debelosti) učinkuje edino preizkušeno in najnovejše sredstvo Lepoform tablette. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus).

* **Zoper sramnično vnetje ter jalovost krav in telic.** — Bosulin svečenice z živinozdravniškim navodilom 30 Din škatlja. Izdeluje in razpošilja: lekarnar Hočevar, Vrhnika. Zaloga Salus, Ljubljana.

* **Milijonar — tihotapec.** Iz Šibenika javljajo, da je po naročilu generalne direkcije carin vsled ovadbe tamkajšnjih trgovcev uvedena preiskava proti milijonarju Stipi Šare, ki je s svojimi ladjami tihotapil blago iz naše države v Italijo, iz Italije pa v našo državo. Ugotovilo se je, da je od leta 1921. bilo iztihotapljeno, oziroma vtihotapljeno s Šarejevimi ladjami blaga v vrednosti nad 20 milijonov dinarjev.

Pat — Patachon
in
Harrold Lloyd
pridejo za Binkoštne praznike
v Kino „Dvor“

* **Smrtna obsodba glasovitega razbojnika Bojovića.** Porotno sodišče v Štipu je obsodilo glasovitega srbskega razbojnika Bojovića radi njegovih številnih zločinov, predno je postal polnoleten na 797 let prisilnega dela za zločine po polnoletnosti pa v smrt na vešalih. Razbojnik je vzel sodbo hladnokrvno na znanje in je samo stisnil pesti.

* **Neznana utopljenka.** Dne 25. t. m. popoldne so potegnili delavci pri rudniški separaciji v Trbovljah iz Save truplo ženske, čije identiteta se ni mogla ugotoviti. Truplo je bilo že v popolnem razpadu in so bile poteze na obrazu vse skvarjene. Utopljenka je bila srednje močne postave, temnorjavih las, oblečena je bila v spodnje krilo z belimi in črnimi rižami in navadno kmetsko bluzo.

* **Neznana goljufica.** Pred nekaj dnevi je prišla v Gočasce pri Dolenji vasi okrog 30 let stara, dobro oblečena ženska. Spraševala je tamošnje ljudi, ako se še pogreša kak moški, ki je med vojno prišel v rusko ujetništvo. Ko je izvedela, da se pogreša sin Marije Primož iz Gračac se je podala tja in nalagala žensko, da se je pred kratkim povrnil iz Rusije njen brat. Ta ji je povedal, da sta prišla v domovino skupno z Ivanom Primožem, ki pa je moral radi bolezni ostati nekje v Bosni. Primoževa je tujki verjela in se odločila, da se popelje

2991a

Kakor ta amerikanski bankir

se boste kmalu pri štetju Vaše dnevne blagajne veselili, ako pristopite kot član svetovni organizaciji International Commercial Intelligence Bureau, Joh. Bendien, London E. C., Leadenhall Buildings (New-York, Amsterdam, Buenos Aires, Berlin, Bruxelles, Cairo, Cape Taown, Genoa, Göteborg, Kobe, Paris, Prague, Shanghai, Sydney, Vienna, Zurich, Zagreb.

Vsa pojasnila daje rade volje **Zastopstvo ICIB za SHS: Zagreb I.,** (poštni predal 391)

Samo pod znamko

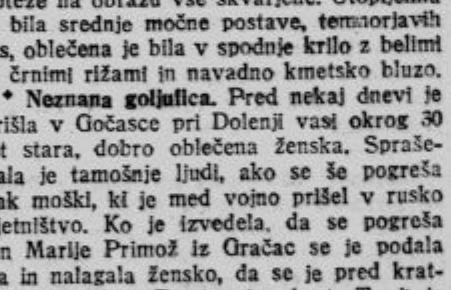

in samo v pol kg zavojih dobiš zanesljivo izvrstne testenine!

VI RODITE VEROVALI!

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 93-a m

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih, ako kupite eden par. Dobivajo se v vseh prodajalnah.

k njenemu bratu v Celje in gre nato naprej v Bosno do sina. Ko so prišli Primoževa, neznanka in nečak Primoževe na ljubljanski kolodvor, pa se je ženska nenadoma odstranila pod neko pretvezo v mesto, poprej pa si je še izposodila od Primoževe 100 Din gotovine. Po njenem odhodu je Primoževa opazila tudi, da ji je ukradla medpotoma v vlaku še več stvari.

Iz Ljubljane

u— **Stalni volilni imeniki za Ljubljano.** V smislu člena 6. zakona o volilnih imenikih razglaša mestni magistrat, da so stalni imeniki za volitve v narodno skupščino ter v oblastno skupščino za mesto Ljubljano od deželnega sodišča potrjeni ter od današnjega dne nadalje pri mestnem magistratu (mestni volilni kataster, Mestni trg št. 2, I. nadstr., soba št. 21) ob običajnih uradnih urah od 8. do 14. ure stalno razgrnjeni vsakomur na vpogled. Vsakdo ima pravico, da v navedenih urah abecedni volilni imenik pregleda, prepiše, razglasi ali natisne ter da zahteva bodisi zase, bodisi za druzega, naj se popravi v njem, kar misli, da je treba popraviti. Popravek volilnega imenika se more pri mestnem magistratu zahtevati neposredno ustno ali pismeno ter se morajo vsaki zahtevi popravka priložiti potrebna dokazila. Za dokaze morejo služiti samo polnoveljavne listine. Pri eventualni volitvi v narodno, odnosno oblastno skupščino bodo smele glasovati le one osebe, ki so vpisane v ta volilni imenik. Po določilih člena 12. navedenega zakona 15 dni po razpisu volitev zahteve po popravkih niso več dopustne.

u— **Zavetišče za neozdravljive** (prejšnji azil) je imelo 22. t. m. svojo letno plenarno sejo. Ta, leta 1898 po Kranjski hranilnici ustanovljeni blagotvorni zavod deluje tiho, a vendar uspešno med najbolj prizadetimi in revnimi sloji. Po poročilu predsednika je zavod vzdrževal po raznih zavodih in s podporami nad 45, radi starosti onemoglih ali neozdravljivih ubožcev. Zavod je bil primoran svoječasno prodati državi svoja poslopja, v katerih se je nastanila ženska bolnica s porodnišnico. Oskrbstvo ustanove nabira polagoma potrebni kapital, da se kupi kje v Sloveniji primerno posestvo in da se potem v zavodu zopet združijo vsi oskrbovanci. Ker so cene posestvom dokaj padle, je upati, da se v kratkem posreči, dobiti kako primerno posestvo v nakup, tako da bo ustanova lahko zadostila intencijam ustanovitelјev. Kuratorij obstoji danes iz nastopnih gospodov: predsednik Dragotin Hribar, člani dr. Ivan Jenko, Ivan Frelih, sod. nadsv. Josip Hauffen, Albin Prepeluh, industrijalec Josip Hudovernik in pa vladni zastopnik dvor. svet. Janko Kremenšek.

Naš vsakdanji kruh bo postala „Mirim“ čokolada, 185a
ko spoznamo njeno tečnost in redilnost.

u— **Pomladek Rdečega križa v Ljubljani** priredi v nedeljo, dne 31. t. m. ob 11. dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma predavanje. Predaval bo g. dr. Živko Lapajne o temi «Stališče Slovencev napram skavtizmu, planinstvu in tuberkulozi.» Predavanje bo posebno važno za povzdigo narodnega zdravja, zlasti za boj proti morilki tuberkulozi, zajedno pa tudi posebne gospodarske važnosti, ker stremi za tem, da dvigne zaklad, ki nam ga nudijo naše planine s svojim zdravilnim ozračjem. — Predavanje bo poljudno in je namenjeno najširšim slojem. Udeležite se mnogoštevilno tega aktuelnega predavanja!

u— **Vse udeležence kongresa v Beogradu,** ki se bodo udeležili povorke, pozivamo, da se zanesljivo udeleže redovnih vežb na letnem telovadišču Sokola Ljubljana za kinom «Tivoli» danes ob 18.15. — Obl. odbor.

u— **Orjuna Sv. Peter - Vodmat** poziva danes 28. maja ob ½8. zvečer na sestanek, ki se vrši v sv. Petra vojašnici, vse one, ki se udeleže kongresa v Beogradu. 1093

u— **Pesniško zbirko** Antona Podbevška «Človek z bombami» so pričeli prodajati v vseh ljubljanskih knjigarnah za ceno 30 dinarjev.

u— **Vse šišenske napredne akademike** vljudno vabimo, da se udeleže sestanka, ki se vrši v soboto dne 30. t. m. ob 8. zvečer v prostorih Narodne čitalnice. Na sestanku se bo razpravljalo o pravilih bodočega «Kluba šišenskih naprednih akademikov». — Pripravljalni odbor.

u— **Najnovejši vozni red «Ekspres»** prodaja knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

u— **Utopljenec v Malem grabnu.** Dne 25. t. m. popoldne sta opazila čevljarski vajenec Josip Mazi in šolar Rajko Filipič iz Trnovega v Malem grabnu v bližini rokava, ki zavije proti Vrbu, mladega moškega utopljenca, oblečenega samo v kopalne hlače. Prijavila sta zadevo drugo jutro policiji. Ko pa so stražniki dospeli na opisano mesto, niso utopljenca več našli. Ker je tekom noči močno deževalo, ga je bržkone odnesla narasla voda naprej. Kdo bi bil utopljenec, ni znano. Voda ga je prinesla bržkone iz Gradaščice po kakem stranskem dotoku.

u— **Umrli v Ljubljani.** Naznanjeni so bili sledeči smrtni slučaji: Frančiška Kos, žena modelnega mizarja, 65 let. — Anica Kenk, kotlarjeva hči, 10 mesecev. — Rozalija Capuder, dninarica, 60 let. — Albin Koželj, posestnikov sin, 2 leti. — Florijan Plankar, delavec v papirnici, 79 let.

u— **Policijske prijave.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvini, 2 poneverbi, 1 prestopek telesne poškodbe, 1 poškodba tuje lastnine, 1prestopek nedostojnega vedenja, 1 popad od psa in 11 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretaciji sta se izvršili 2 in sicer: 1 radi vlačugarstva in 1 radi prepovedanega povratka.

u— **Ujel se je.** Po hišah na Selu in sploh v ondotni okolici so se dogajale zadnje čase razne tatvine. Iz vež in dvorišč je zmanjkovalo v noči perilo, iz vrtov zgodnja salata, iz stanovanj pa vsakovrstna obleka. Policijski organi so dolgo časa zasledovali premetenega tatu, končno pa so ga v torek vendarle prijeli in sicer v osebi brezposelnega zidarskega delavca že 8krat kaznovanega 22 letnega Gabrijela Megliča, stanujočega v Bohoričevi ulici. Pri hišni preiskavi so našli pri njem 5 raznih kosov obleke, ki izvira vsaka iz druge tatvine. Nevaren tat je že spravljen v zaporih sodišča.

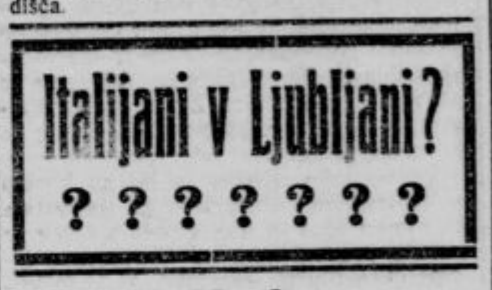

Iz Maribora

a— **Občni zbor hišnih posestnikov.** V mali Götzovi dvorani je bil sinoči občni zbor društva hišnih lastnikov za Maribor in okolico, na katerem se je poleg običajnega dnevnega reda vršilo tudi zanimivo predavanje o novem stanovanjskem zakonu. Zanimanje za občni zbor je bilo zelo veliko, kar je pričala posebno tudi številna udeležba. Navzoč je bil tudi delegat iz Ljubljane g. Frelih. Poročilo odbora in blagajnika je bilo sprejeto soglasno. V novi odbor je bilo izvoljenih 17 odbornikov, med njimi gg. dr. Pipuš, Barta, Šepec, Pavič in drugi. Ko je bilo opravljeno običajno delo občnega zbora, je g. dr. Pipuš govoril nad eno uro o novem stanovanjskem zakonu.

a— **Nepopolne «Zvone», «Slovane» in «Dom in Svete»,** tudi posamezne številke starejših letnikov, kupuje po najvišjih cenah «Ljudska knjižnica» v Mariboru, Narodni dom I.

a— **Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico** sklicuje za petek dne 29. maja javen shod v Götzovi dvorani ob pol 20. uri zvečer. Ker bodo na dnevnem redu razna važna vprašanja, kakor novi stanovanjski zakon in drugo, se pozivajo vsi najemniki in podnajemniki, kakor tudi mali obrtniki in trgovci, da se shoda sigurno udeleže.

a— **Preiskava radi smrti p. Herica.** Kakor slišimo, je uvedlo sodišče kot obličajno pri podobnih slučajih strogo preiskavo radi smrti patra Kalista Herica. V mestu vlada veliko razburjenje radi nasilne smrti priljubljenega duhovnika, katerega so pustili mimo odprtega studenca, v katerega je končno potem 75 letni starček zašel in utonil. Značilno je včerajšnji «Slovenec» zamolčal, kako je pater Heric umrl, pravi samo, da je nenadoma preminul. Kaj pravi k odprtemu studencu, mimo katerega se sprehaja dnevno slepec, državno pravdništvo?

Iz Celja

e— **Pukovska slava celjskega pešpolka.** Kakor smo že poročali, obhaja 39. pp. danes svojo pukovsko slavo v spomin zavzetja Črne v koroških bojih l. 1919. Dopoldne se vrši na Glaziji ob prisotnosti cele garnizije slovesno bogoslužje z nagovorom, opoldne svečan banket v vojašnici kralja Petra, od 15. ure naprej pa so na Glaziji sokolske in lahkoatletske vaje vojakov ter nogometna tekma. Ob 21. uri se prične v veliki dvorani Celjskega doma zabava s koncertnimi točkami, deklamacijami vojakov in R. Odavićevo dramsko epizodo iz srbsko-avstrijskih bojev «Hej Sloveni!» Po oficijelnem sporedu se vrši ples. Vstop k tej prireditvi je prost.

e— **Predavanje o francoski romantiki.** V pondeljek, dne 25. t. m. ob 18. uri je predaval v prostorih drž. trgovske šole v Celju g. René Martel, lektor francoskega jezika na ljubljanski univerzi, o romantiki v francoski literaturi in umetnosti sploh. Predavatelj je v dovršeni francoščini podal nazorno sliko književnosti, slikarstva, skulpture in družabnega življenja v dobi francoske romantike. Predavanje je ponazoril z lepimi projekcijskimi slikami. Predavatelj je žel za svoja izvajanja prisrčno odobravanje pri vseh številnih slušalcih.

e— **Glasbena Matica v Celju.** Za nedeljo dne 25. t. m. napovedani mladinski koncert je moral radi preslabe udeležbe občinstva odpasti. Za Celje vsekakor značilno!

e— **Za posestnika in trgovca se je izdajal** S. P. iz Celja in pridno kupoval pri trgovcih in posestnikih razno blago, ne da bi bil pozneje mislil na plačilo. V marcu je kupil od tvrdke B. Teply v Zagrebu 300 kg semena rdeče detelje in lucerne v vrednosti 8236 Din. Tu je očividno nameraval ponoviti svoj trik, a mu je izpodletelo. V torek, dne 26. je bil na prijavo omenjene tvrdke v Celju aretiran in oddan v zapore okrožnega sodišča.

e— **Protituberkulozni dispanzer.** Vsled raznih ovir odpadejo uradne ure v petek dne 29. t. m. Prihodnje uradne ure so v torek, dne 2. junija.

e— **V mestni klavnici** je bilo od 18. do 24. maja zaklanih 90 komadov živine: 2 konja, 1 bik, 17 volov, 16 krav, 5 telic, 21 telet in 28 svinj. V istem času je bilo uvoženih 970 kg govedine, 1399 kg teletine in 288 kg svinjine (od tega 28 kg slanine).

Koncert v parku. V sredo 27. t. m. od ½6. do 7. zvečer se je vršil v mestnem parku koncert mariborske vojaške godbe, ki se te dni mudi v Celju radi uprizoritve «Traviate» in radi pukovske slave.

e— **Celjska porota.** Za drugo letošnje porotno zasedanje so doslej razpisani sledeči slučaji: 2. junija: Josip Roštohar (uboj); 3. junija: Franc Košajnc (tatvina in težka telesna poškodba); 4. junija: Božidar Krotil (poneverba) in Josip Hotko (zavratni roparski umor).

e— **Izgon iz države.** Bivši doktor iuris Rudolf Folm, znan po svojih dveh tatvinah v celjskem muzeju in lani v drž. realni gimnaziji, je bil izgnan iz naše države in dne 26. t. m. odpremljen preko meje v Avstrijo, kjer se ima še zagovarjati radi raznih tatvin.

e— **Prihodnji mesečni živinski sejem** se vrši v Celju v torek, dne 2. junija, ker je prvi ponedeljek v juniju praznik.

e— **Neznan samomorilec.** V vlaku, ki pelje ob ¾7. zjutraj iz Celja proti Ljubljani, si je včeraj v predoru med Hrastnikom in Trbovljami neki elegantno oblečen gospod pognal z browningom kroglo v desno sence. Bil je takoj mrtev. V Trbovljah so truplo iztovorili in položili v kolodvorsko čakalnico, dokler ne pride sodna komisija iz Celja. Samomorilec je brez dokumentov in denarja.

Iz Trbovelj

t— *Krajevna organizacija SDS.* naznanja, ker se obračajo različni ljudje na posamezne člane, da posluje odslej dalje vsak četrtek od 5. — 6. pop. pri Goropevšku v Trbovljah in pri Ternoviču «Pod skalco» po en strankin zaupnik. Ta bo pomagal delavstvu in drugim slojem, ki imajo katerekoli žclje, v vsakem oziru brezplačno, naj bo to že z informacijami ali intervencijami.

t— *Nedovoljeno ekshumiranje mrličev.* V zadnjem času so se pričele raznašati po Trbovljah prečudne govorice, da izkopavajo ponoči na pokopališču mrliče iz grobov in prenašajo v nove grobove. Vse to baje na inicijativo tistih, katerih svojci leže ločeno pokopani in so prišli do lastnega sveta. Če bi se to godilo z vednostjo oblasti, bi še nič ne rekli, ker pa vemo, da temu ni tako, pozivamo kompetentno oblast, da energično poseže vmes in napravi red na našem pokopališču.

t— *Pred izletom lovskega društva.* Lovsko društvo «Jelenca» priredi v nedeljo 31. t. m. ob priliki 15letnice svojega obstoja najniški izlet na Mrzlico. Za neprisiljeno zabavo je že poskrbljeno, kar jamči godba na pihala g. Drakslerja in dobra pijača in jedila, bodisi gorka ali mrzla. Ker ne bo drugih posebnih vabil, vabi «Jelenca» na ta način na izlet predvsem vse sosednje lovce, potem pa vse ljubitelje lovskega sporta, kakor tudi lepo narave.

Ob in po dnevu justifikacije

Ljubljana, 27. maja.

V torek je plavala smrt nad Ljubljano. Poklicala jo je neizprosna Pravica, da je zamahnila s svojo koščeno roko in pretrgala nit življenja. V duše Ljubljančanov se je naselil čuden nemir in jih napravljal nervozne. Grozna zavest, da bo ob tej in tej uri nekdo usmrčen, da se približuje tisti trenutek z matematično natančnostjo, je ustvarjal v ljudeh neizrazljiv občutek. Po dnevi se je debatiralo o slučaju v gostilnah v kavarnah, na cesti in v stanovanjih. Izreklo se je na tisoče misli. Nekateri so obsojali grozen akt, ki se je imel izvršiti nad človekom, čeprav je zagrešil bestijalen zločin, večinoma pa so se čuli glasovi odobravanja.

Zvečer se je Ljubljana odpravljala k počitku. Še neposredno prej se je vrtel pogovor pod vtisom približajoče se groze — za onega tam za zidovi. Tudi v spancu se je pečal duh nezavestno z njim, ki je čakal usodnega trenotka v celici. Spanje so imeli Ljubljančanje slabo, vsak hip se je zdrznil človek slabejših živcev in pogledal v mrak sobe, kjer se mu je zdelo, da čuje prhutanje temnih smrtnih senc. Misel je poletela zopet k onemu, češ kaj počne sedaj, kako preživlja te kratke časke. Marsikdo je pogledal na uro... Pa je zopet zasnival v rahlo spanje in jutro, zgodnje rosno jutro in strašna misel sta mu zopet odpirala oči. Ko je šlo proti šesti, so močneje bila srca.

Čas je šel naprej. S polževo naglico so se trgali v vesoljstvo trenotki. Končno je ura kazala čez pol sedmo in povedala, da je že vse končano.

Pozneje v dopoldanskih urah so se ljudje poživeli, iskali in tekali za onimi, ki so videli grozotni akt. Zbujala se je samo še radovednost, saj je bilo še vse končano. Tekom dneva se je tisto čudno tesnobno razpoloženje že izgubljalo in se umikalo lahkejšim mislim. Mnogi še niso vedeli, kaka je pravzaprav zgodba s krvnikovo vrvjo. Preje je bilo veliko priporočanja za košček vrvice, kajti to je amulet. In že se je vzbudila človeška nagajivost. Mnogi so si preskrbeli na podstrešjih, kjer se suši perilo, košček vrvi, ki naj bi bila kolikor toliko podobna oni, ki je udušila življenje. In pričelo se je «vleči». Ženske so prijemale koščke teh vrvi z nekakim strahom, prinašalec je stal in se nasmihal. Naenkrat pa se je zazdela srečnim posestnikom in posestnicam talismana, stvar neverjetna in iz grozote smrti se je polagoma vedrila in presla na ljudi šala in smeh... Saj je bilo že vse končano...

Pa še nekaj. V Ljubljani in splošno v državi nimamo več onih malih loterij. Včasih so bile. Stavilo se je lahko na Gradec, Dunaj, Linz itd. Imajo pa jih v Italiji. In zato so naše Primorke iskale tovarišice, ki se morda v bližnjih dneh odpeljejo preko meje v Trstu, da jim dajo številke, sestavljene iz rojstnega datuma, dneva smrti in starost ne številke onega, ki ga ni bilo več.

Smrt se je umaknila zopet življenju...

Kupujte srečke za Razlagov spomenik

Iz življenja in sveta

Potres na Japonskem

Sedaj se da pregledati približen obseg velikega potresa na Japonskem, ki je povzročil toliko škode in zahteval na stotine žrtev. Prvotne vesti so bile, kar je naravno, zelo pretirane. Sklepalo se je, da sobotna katastrofa ne bo mnogo zaostajala za predlansko, ki je uničila skoraj polovico glavnega mesta Tokia in skoraj popolnoma razdejala njegovo pristanišče, cvetočo Jokohamo.

Ni čuda, da so skoraj pri vsaki katastrofi, ne samo na Japonskem, ampak tudi povsod po svetu, prvotne vesti pretirane. Ljudje so silno prestrašeni in sklepajo, da je vse v razvalinah, vse uničeno. Kjer se pojavi kaj strašnega, zlasti pri naravnih fenomenih, se vidi na stotine, dostikrat na tisoče ljudi, ki leže naokrog in jih imajo za mrtve. Tako prihajajo pretirana poročila v svet. Pri predlanski potresni katastrofi na Japonskem pa je bila žalibog izjema. Tu je bila vsaka nova vest groznejša od prejšnje in je vedela poročati o vedno strašnejših posledicah silnega potresa.

Ognjišče sobotnega potresa na južno-zahodni Japonski je zavzemalo nekaj nad 60 kvadratnih kilometrov površine. Kot naravna posledica potresa je na razvalinah mest in vasi začelo goreti in požar je katastrofo še povečal. Pojavil se je velik morski val, ki je uničil obalne naprave in poplavil naselbine ob morju. Velike valove se opaža pri vsakem večjem potresu, ako ni ognjišče preveč oddaljeno od morja. Posebno velikansko škodo je napravilo valovje pri predlanski katastrofi na Japonskem. Ko je leta 1881. bruhal vulkan Krakatau v Indijskem oceanu in je polovica otoka izginila v valovih, se je od središča erupcija ognjenika in s tem seveda tudi silnega potresa širil val na vse strani, kar vidiš tudi v malem, ako vržeš kamen v vodo. Val se je posebno širil proti vzhodu in zahodu in so ga opazili v Afriki, pa tudi Ameriki. Južno od Južne Amerike sta trčila oba dela seveda že zelo šibkega vala skupaj. Pri Krakatau je bil val nad 20 metrov visok. Ko je prišel okolu sveta, je bil še vedno več metrov velik.

Potres so čutili na Japonskem tudi v oddaljenejših krajih. Največ sta trpeli mesti Kinosaki in Toioka s svojima okolicama. Prestrašeno ljudstvo še vedno zapušča domove in beži. Boje se še vedno, da ne bi sedanjo katastrofo zaključil ogromen potres, kakor se je na Japonskem že večkrat pripetilo. Mnogi računajo, da so bili sobotni sunki le prva faza strašnega potresa, ki lahko nastopi vsak trenutek. Po vseh večjih mestih blizu in daleč, tudi v Tokiu, Kobeju in Osaki, je polno beguncev, ki tabore na prostem. Pod streho se nihče ne upa, ker se boji, da se ne bi sesedla nanj. Le v templje je velik naval, kjer prosijo bogove, naj bi jim prizanesli. V Kinosakiju, kjer se nahajajo znameniti vroči vrelci, so bili sunki strašnejši kot drugod. Skoraj vsi hoteli in druge večje hiše so se podrle na prvi sunek. Mnogo kopaliških gostov je omamil dušeči dim vrelcev. Na postaji v Kinosakiju se je podrlo poslopje in pokopalo potnike pod seboj. Tu je našlo žalostno smrt več inozemskih potnikov, med njima mlada zakonca, ki sta bila baš na ženitovanjskem potovanju. Podrlo se je tudi več predorov; v dveh sta bila ravno osebna vlaka, ki sta bila popolnoma razbita, ker se je sesul nanj predorov obok.

Škoda, ki jo je napravil zadnji potres z vsemi svojimi grozotami, je velikanska in jo cenijo na približno 70 milijonov jenov, v naši valuti več milijard dinarjev. Japonska vlada je takoj organizirala velikopotezno reševalno akcijo. Prva odredba je bila, da je bilo po vsem potresnem ozemlju proglašeno obsedno stanje. Vojaštvo marljivo pomaga reševati oblastvom in prebivalcem. Od vseh strani prihaja pomoč v blagu in denarju. Blago se prevaža zastonj. Vlada je dala na razpolago tudi vojne ladje, ki prevažajo živila iz Sosena. Z opustošenimi kraji so prekinjene vse zveze. Promet se vzdržuje z vozovi in deloma tudi z letali.

Po zadnjih vesteh se ni ponesrečil noben Angležali Američan. Ponekod še vedno gore gozdovi, ki so jih zanetile iskre iz gorečih razvalin. V bližini Kinosakija so se odtrgale vsled potresa velikanske skale, ki so drvele v dolino in pokopale mnogo beguncev pod seboj. Dve tretjini Toioke sta razdejani in nad 3000 hiš je porušenih.

Vsega skupaj je bilo po uradnih poročilih 526 ljudi ubitih in nekaj nad 1000 več ali manj ranjenih.

Češkoslovaški paviljon na pariški razstavi

Pariz, 24. maja.

Otvoritve paviljonov na mednarodni razstavi dekorativnih umetnosti si sledijo druga drugi. Včerajšnji dan je dosegel rekord treh otvoritev: mramorskega udruženja, ki razstavlja mramor vseh vrst in vseh barv, paviljona severske tovarne za porcelan in paviljona češkoslovaške republike.

Povabljeni smo bili zastopniki tujih listov in sprejel nas je gosp. Jaroslav Šejnoha, prvi tajnik češkoslovaškega poslaništva. Zanimivo je, da Čehoslovaki niso imeli nobene komisije v Parizu, ki bi vodila delo paviliona. Paviljon se je do zadnje potankosti sestavil v Pragi, dočim je administrativno delo vodil v Parizu gosp. Šejnoha čisto sam. Ko so prišle stvari iz Prage v Pariz, je mlad arhitekt, ki so ga poslali iz Prage za tri tedne v Pariz, sam vse uredil. In vendar moramo reči, da so se Čehoslovaki s svojo razstavo res postavili.

Ko izstopimo iz tramvaja na Place de la Concorde, nas že od daleč pozdravlja češkoslovaška trobojnica, ki veselo vihra na visokem jamboru preko kostanjeve aleje na levi strani vhoda. Paviljon je na zunaj izdelan v čeških narodnih barvah, rdeči in beli, s katerima dobro harmonira zlati napis nad vrati. V notranjosti je razstavljeno toliko lepih in res umetniških stvari, da je človeku težko, tudi samo najvažnejše natančneje opisati.

Že katalog, ki je zaenkrat samo provizoričen, je zelo okusno izdelan in nam kaže, na kako visoki stopnji stoji v Češkoslovaški industrija knjige. Razstavljenih je lepa vrsta izdanj knjig in gravur. Iz njih razvidimo nenavadni dvig te industrije v zadnjih letih. Občudovati moramo predvsem množico revij za najrazličnejše stroke. Da stoji ta industrija tudi, kar se tiče vezave, na višku, mi ni treba posebej omeniti. V tem oddelku je razstavljena umetniško izdelana diploma promocije predsednika Masaryka za častnega doktorja prava na Karlovi univerzi v Pragi.

Češko steklarstvo je že pred vojno slovelo in njega izdelki so se že takrat prodajali do daljnje Indije in Amerike. Da mu je rezervirano na pariški razstavi častno mesto, se razume. Tu lahko občudujemo vse izdelke te industrije od najfineje brušenih kozarcev, steklenic in vaz pa do pestro barvanega salonskega porcelana in narodnih majolik. Omenim še čipke, kovine, vezenine in diorame dekoracij praškega Narodnega divadla, ki so zelo elegantne.

Vse to je razstavljeno v pritlični veliki dvorani paviljona, sredi katere se nahaja steklen vodomet na mramornatem podstavku. Okna so barvana in predstavljajo različne obrti.

Iz velike dvorane prideš v oddelek za češkoslovaško narodno umetnost, kjer je razstavljena zbirka narodnih proizvodov raznih pokrajin republike: Češke, Moravske, Slovaške in Podkarpatske Rusije. Od tu se podamo nazaj v stopnjišče, kjer stoji kip predsednika Masaryka od pred kratkim preminulega umetnika J. Šturse.

Prvo nadstropje tvori krasno sobano, ki je namenjena za Hradčane. Zidovi in strop so pokriti z rezbarijami iz češkega hrasta, enako monumentalna vrata in pohištvo. Skulpture sedemnajstih pilastrov predstavljajo koristne rastline Češkoslovaške in njih uporabo v industriji. Tudi motivi festonov na stropu so vzeti iz češkoslovaške flore. Stene so pokrite s preprogami, izdelanimi na način gobelinov. Predstavljajo alegorije umetnosti in obrti v Češkoslovaški: zlatarstvo, mizarstvo, tiskarstvo, lončarstvo, steklarstvo, sobno slikanje cizeliranje, tkalsko obrt in knjigovezništvo. Talna preproga je ročno delo in predstavlja simboličen zemljevid Češkoslovaške z glavnimi mesti in rekami in značilnimi obrtmi posameznih pokrajin, s Prago na sredi. Vtis te velike dvorane v blesku kristalnih lestencev je res mogočen.

Oglejmo si še poslopje od zunaj. Paviljon je iz železo-betona in zidovje je pokrito s češkimi steklenimi ploščami. Na pročelju stoji kip genija, tudi delo Šturse, za paviljonom pa kip motornega kolesarja.

Nekaj svoje industrije je Češkoslovaška razstavila tudi v Veliki palači, enako je tam prosvetni oddelek, na Esplanadi invalidov pa moderni stanovanjski oddelek, slaščičarna in prodajalna mesnih izdelkov.

Vse, kar so razstavili Čehoslovaki, je prvovrstno in smemo bratskemu narodu na njegovem uspehu iskreno čestitati.

P. V. B.

Neumno vreme in kaj je z njim v zvezi

Že več dni imamo v Jugoslaviji skrajno slabo vreme, ki nikakor ni primerno za sedanji letni čas, ko vendar stopimo na pragu poletja. Tolaži naj nas dejstvo, da smo, kar se tiče slabega vremena, še precej na dobrem, ako pomislimo, kako je sedaj drugod po svetu.

Tako je padal te dni in deloma še pada močan dež z velikimi nalivi v severnem delu Zedinjenih držav in v južni Kanadi. Okoli Hurikanskega in Ontarijskega jezera so bile hude poplave, ki že pojenjujejo. V nedeljo sta jezera ne nadoma silno narastli. Nenadoma se je voda dvignila za več metrov in po 20 minutah zopet upadla. Pri tem je bilo precej škode. Voda je odnesla marsikak parnik in ga pustila več kilometrov daleč na suhem.

Iz srednjega dela Zapadne Amerike prihajajo poročila o silni vročini, takoj potem pa o mrzlih viharjih s snegom. Okrog Michigana in Minnesote je vse zmrzovalo. Viharji so podrli mnogo hiš in poškodovali brzojavne in telefonske naprave. Velika škoda je tudi na poljih. Hudi viharji divjajo še vedno v severozapadnih državah ameriške Unije. Temperatura je ponekod hipoma padla pod ničlo. Iz vseh krajev poročajo o neurju, viharju, toči in tudi snežnih metežih, ki še vedno divjajo.

Hipno spremembo vremena spravljajo znanstveniki v zvezo s potresom na Japonskem.

Viharji z nevihtami pa ne divjajo po vsej Ameriki. V vzhodnih državah je še vedno velika vročina, ki postaja vedno hujša. Pojavila se je že velika suša, ki je napravila doslej že mnogo škode. V bližini New Yorka se je vnel velik gozd. Požar se je strahovito naglo razširil in divja sedaj z vso liutostjo na širini 25 kilometrov v bližini New Jerseya. Vsled trajne vročine in suše je gašenje zelo težko. V veliki nevarnosti je letališče Lakehurst, ki mu je ogenj doslej prizanesel. Velika nevarnost je bila, da se ne vname velikanski hangar, v katerem se nahajata zeppelina «Los Angeles» in «Shennandoah». K sreči je zapihal v pondeljek veter z juga in tako zaenkrat odstranil nevarnost. Ako ne bo kmalu dežja, je nevarnost, da se bo ogenj še bolj razširil in povzročil še večjo škodo, kot jo je že napravil.

Po dosedanjih cenitvah znaša škoda požara nad pol milijona dolarjev. Ljudje se niso ponesrečili, vendar je zgorelo mnogo farm in drugih poslopij. Ogenj se sicer lokalizira, vendar je malo upanja, da se bo človeškim močem posrečilo udušiti požar.

SRAJCE

češki cefir preje Din 100, sedaj Din 87, iz **angleške Macco svile** preje Din 285, sedaj Din 245, krasen izdelek, najlepši vzorci.

Drago Schwab – Ljubljana

× *Odkritje spominske plošče izumitelju šivalnega stroja.* V nedeljo so odkrili na Dunaju spominsko ploščo na hiši, kjer je dne 2. oktobra 1850. umrl krojač Josip Madersperger, izumitelj šivalnega stroja. Madersperger je bil prvi, ki je konstruiral šivalni stroj, ki je bil seveda zelo nepopoln. Z njim ni imel sreče in je umrl v bedi. Šele drugi so pograbili njegovo idejo in jo izpopolnili v vsestransko poraben stroj, ki je danes razširjen po vsem svetu. Največja tvornica šivalnih strojev je danes Singerjeva v Zedinjenih državah, ki izdeluje menda najboljše stroje na svetu.

× *Izprtje 20 tvornic.* V pondeljek so delodajalci izprli delavce v vseh tekstilnih tvornicah na Nižjeavstrijskem in Štajerskem. Izprtje so napovedali že prejšnjo sredo. Gre za vsega skupaj 20 velikih predilnic. Delavci zahtevajo v nekaterih tvornicah povišanje plač, v drugih podjetjih pa so se z njimi izjavili solidarne.

× *Samomor s salvarzanom.* Žena državnega uradnika v Cluju v Rumuniji je na čuden način končala svoje življenje. Zavžila je večjo množino salvarzana, ki ga je vzela iz omarice bolnega moža. Zdravniki so ji sicer takoj izprali želodec, vendar je par ur potem umrla v bolnišnici ob hudih krčih.

× *Zračni promet Varšava-Dunaj.* Te dni je bil otvorjen promet na zračni progi Varšava-Krakov-Dunaj. Progo obratuje poljska letalska družba «Aerolot» z velikimi letali Junkerjevega tipa za štiri potnike. Poljaki nameravajo v kratkem uvesti zračno zvezo Gdansko-Plozk-Kodanj in morda tudi z Angleško.

× *Angleški prestolonaslednik — zamorski poglavar.* V Umati v kapski koloniji se je te dni zbralo okrog 40.000 zamorskih poljedelcev, med njimi 15.000 na konjih, da bi pozdravili angleškega prestolonaslednika, ki sedaj potuje po Južni Afriki. Vodilni poglavar je imel nanj tale nagovor: «Veliki poglavar, ti si naš bog na zemlji! Srečni bomo odslej, ker smo te videli. Štejemo se srečne, ker je prišel naš bog z nebes na zemljo! (Oglušljiv hrup v pozdrav.) Solnce, naše solnce, naj sije na nas!» Princ je dobil ime «Langa liakanija» ali «Sijoče solnce». Pod tem imenom bo odslej znan po vsej južni Afriki. Ta sklep so zamorci takoj sporočili svojim soplemenjakom od krala do krala (zamorske naselbine) in od hriba do hriba.

Knjige o polici

Dr. Janko Polec: Kraljestvo Ilirija

Prispevek k zgodovini razvoja javnega prava v slovenskih deželah. I. del. (Z eno karto.) Splošna knjižnica, znanstvena zbirka št. VI. V Ljubljani 1925. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 340. — Cena brošir. Din 150.—, vez. Din 165.—.

V slovenskih deželah, ki so tvorile del Napoleonovih ilirskih pokrajin, so se izvršile po avstrijski zasedbi (večinoma med leti 1814—1818). Kranjsko je takrat dobilo svoje meje, ki smo jih bili vajeni do polpreteklega časa, ustanovila se je primorska pokrajina, razmejila Goriška. V celokupni upravi so se tedaj izvršile preosnove, ki so podlaga upravnim prilikam, ki jih imamo še danes v naših pokrajinah, a so služile tudi za vzor reformam, katere so se v drugih deželah bivše monarhije izvedle šele po l. 1848.

Doslej so bili vzroki teh teritorijalnih sprememb in upravnih preosnov, njihov obseg in organi, ki so jih zasnovali in izvršili, docela neznani. Pisec si je stavil nalogo, da te razmere razjasni. Na temelju obilega netiskanega gradiva, ki ga je nabral v arhivih na Dunaju in v Ljubljani, je skušal v uvodnem poglavju orisati upravne razmere, ki so nastale po francoski okupaciji na Kranjskem, nezadovoljnost prebivalstva in njene vzroke, sploh prilike, ki v mnogem oziru spominjajo na prva povojna leta.

V daljnjem poglavju nam predočuje natančen potek teritorijalne uredbe in razmejitve Kranjske, Primorske in Goriške, razvoj vprašanja o pripadnosti Ilirske Hrvatske in končno postanek in konec ilirskega kraljestva.

Zanimivo je tretje poglavje, ki vsebuje razvoj upravne razdelitve Kranjske. Zlasti razdelitev dežele v okraje je nazorno pojasnjena. Postanek in preoblikovanje vsakega posameznega sodnega okraja na Kranjskem sta iz spisa razvidna. Ta del knjige je nedvomno tudi praktično - upravnega pomena za prihodnost. Razvoj okrajne razdelitve poočituje tudi karta, ki je priložena knjigi in jo je po piščevih navodilih okusno in točno narisal g. Slavoj Dimnik v Mariboru.

Zadnje poglavje knjige tvori še oris preosnove deželnih stanov kranjskih. Zanimivo je, kako so pri preosnovi deželnih stanov po francoski okupaciji delovale že ideje novega reprezentativnega sistema. Prvič izvemo tukaj, da se je razpravljalo tedaj o skupnih ilirskih stanovih, ki bi nedvomno imeli v narodnostnem pogledu velik pomen, ako bi se bili uresničili.

Priloga knjige vsebuje razdelitev Kranjske v okrajne gosposke, v glavne občine in podobčine z navedbo števila prebivalstva, kakor je bila 1817.

Knjiga podaja važen prispevek k naši domači zgodovini in osvetljuje še povsem temno in neobdelano dobo. Dobrodošla bo zato našim juristom, zgodovinarjem in geografom, z veseljem pa bo segel po njej tudi vsak inteligent, ki hoče dobiti točno sliko o važnem razdobju naše zgodovine.

Mohorjeva knjižnica

Družba sv. Mohorja je začela lani poleg drugih svojih rednih in izrednih idicij izdajati tudi posebno zbirko pod naslovom «Mohorjeva knjižnica». Vse knjige — izšlo jih je do sedaj šest — so enotno opremljene, priprosto in skromno sicer, a lično. Pred nami ležita dva zadnja zvezka, Tolstega roman «Knez Serebrjani» in zgodovinska povest Frana Jakliča «Zadnja na grmadi.»

«Knez Serebrjani», ki ga je napisal Aleksej K. Tolstoj, prevedel pa Al. Benkovič, je na Ruskem, pa tudi že v ostalem svetu zelo popularen in priljubljen roman. Z globino, ki spominja na velikega Leva Tolstega, nam slika roman rusko življenje v dobi carja Ivana Groznega. Knjiga nam odpira pogled v skrivnostno rusko dušo in nam laja umevanje tudi za dogodke, ki so se godili in se gode v Rusiji v novejši dobi. Roman obsega 500 strani in velja broširan 41.30 Din, vezan 53.40 Din, za člane Mohorjeve družbe pa 31, oziroma 40 Din.

Zgodovinska povest «Zadnja na grmadi» je ponatisek iz «Mladike» in se godi v začetku 18. stoletja na Dolenjskem. Knjiga bo dobrodošla zlasti ljudskim knjižnicam. Obsega 268 strani in velja broširana 24, vezana 34.70 Din, za člane Mohorjeve družbe pa 18, oz. 26 Din.

Spomenica na prvi zbor pravnikov

«Pravniško društvo» v Zagrebu je pod tem naslovom izdalo lično knjigo, ki jo bodo z veseljem pozdravili vsi naši juristi. Knjiga obsega zapisnik o lepo uspelem kongresu pravnikov Jugoslavije, ki se je vršil lanskega septembra v Zagrebu. Doslovno prinaša vse referate in vse zapisnike o delu posameznih sekcij in sprejete resolucije. Kot dodatek objavlja statut pravniškega kongresa, ki bo ostal stalna institucija. Spomenica je tehnično lepo opremljena, obsega 128 strani velikega formata in stane 20 Din. Naroča se ali pri tajništvu Pravniškog društva v Zagrebu, dobi pa se tudi po vseh večjih knjigarnah.

*

V tej rubriki navedene in tudi vse druge knjige se lahko dobe v knjigarni Tiskovne zadruge, Ljubljana, Prešernova ulica 54.

X.

Na sokolskem zletu v Caribrodu

Niš, koncem maja.

Zadnji čas je postal prijatelj Fon zelo nemiren. Ni mu več dišalo skromno kosilo v društvu «Oaze» hotela «Evropa». Nisem ga mogel več pregovoriti, da gre z menoj na «čevapčiče» in dundjersko pivo. Dan za dnevom je bil v družbi tovariša Toše. Neločljiva kakor Kastor in Poluks sta vežbala sokolsko mladež v začasni «sokolani» kraj Nišave. V Alahu počivajoči turški paša gotovo nikdar ni slutil, da se bo v njegovem konaku kdaj razlegal sokolski «zdravo» in vežbal niški Sokol.

Ravno sem se vračal s sprehoda. Bila je sobota. Ogledal sem si v bližini pokopališča nahajajočo se hišico okrožnega čebelarskega društva z Živanovičevimi panji in «vrškari». Ko jo mahnem mimo džamije proti starodavni trdnjavi, me ustavi Fon: «Tavžent hudičev, če hočeš videti, kaj sva s Tošo ves čas delala, pojdi z nami v Caribrod! Jutri zjutraj se odpeljemo z brzovlakom.»

Napočilo je krasno pomladansko jutro. Še je počivalo mesto, v katerem se bori srednji vek z novim. Na kaldrmi nisem srečal drugih ljudi kot seljake, ki donašajo na oslih mleko v mesto. V bližini kolodvora dohitim impozantno postavo Jaše Nenadovića, kateremu sokolski kroj izborno pristoja. S težavo sva se stisnila skozi ozka vrata mimo zaspanih obrazov ciganov, ki komaj čakajo, da olajšajo dopotujočemu občinstvu breme prtljage ter očistijo čevlje. Korak mi zastane. Peron okrašen z zelenjem in zastavami. Tam pa stoje dolge vrste čilih Sokolov in Sokolic; pred vrstami pa predsednik Toša in načelnik Fon. Komaj opazita g. Jašo, dasta povelje, da ga pozdravijo z gromkimi «Zdravo». Skromna, a vendar lepa zastava se pokloni. Prijatelj Fon me pouči, da to niso vsi, da jih «ima još»; da je vzel samo najboljše telovadce seboj.

Točno prispe brzovlak, v krasnem redu vstopajo v določeni voz. Skupno s Sokoli vstopijo tudi številni meščani iz Niša, kar priča, kako velik ugled uživa sokolsko društvo in njega uprava. Med petjem narodnih pesmi odrinemo. Še en pozdrav Nišu, pa smo že pri Čele kuli, tužnem spominu nesloge v turških bojih. Gričevje se prične nalahno dvigati na desno in levo Nišave, ki nas spremlja prav do Caribroda. Bližamo se «Niški banji», krasnemu letovišču in kopališču bogatih Nišljanov. Topli vrelci so tako učinkoviti zlasti proti revmatizmu, da je naval bolnikov leto za letom večji.

Gričevje je prešlo v planinski svet; pogled se pričenja zapirati. Smo ob vhodu v Sičevsko klisuro (sotesko). Že dolgo nisem imel tako lepe prilike opazovati podrobno različne oblike rečne erozije; jezil sem se le nad predori, ki so mi večkrat prekinili ravno najlepši užitek. Soteska je na eni strani tako strma, da me strese, ko pogledam proti samostanu Sv. Bogorodice. Tupatam opazim kraške pojave, katere mi dragevolje pojasni tovariš Toša, izboren učenec Cvijićev.

Polagoma se razmaknejo stene, Nišava dobi prostora, da tvori loke; na enem mestu je že prodrla premočno razviti lok ob njegovem vratu, nastala je «mrtva struga». Prvič se ustavimo pri Beli Palanki, ki zasluži svoje ime. V Pirstu se nam pridruži g. Dobravec, ki že 12 let uspešno deluje na tamošnji gimnaziji. Tovarišu Fonu beže misli v Slovenijo, ki tako sliči pokrajini od Pirota do Caribroda. Saj pihlja tudi tu svež planinski zrak; le vinska trta, črede ovac in preproste kočice kažejo, da nismo na Gorenjskem. Bližamo se meji predvojne Srbije. Obmejni hribi so bili pozorišče težkih bojev, o katerih nam pripoveduje prijatelj Toša. Tu je bilo eno dejanje srbske Golgote. Globoko smo se zamislili v srbsko dušo.

Vzdrami nas klic: Caribrod. Dospeli smo na postajo. Ko izstopamo, zaigra vojaška godba, iz stotin grl zadoni dobrodošlica. Nimam namena opisati oficijelnega sprejema, navdušujočega govora g. Jaše. Posebno drago mi je bilo, da sem takoj spoznal Slovenca g. Ramovša, komisarja železniške policije, brata znanega slavista univ. prof. dr. Fr. Ramovša v Ljubljani.

Razvila se je povorka skozi mesto. Domačini so nas nad vse prijazno sprejeli. Caribrodske hiše so razvrščene ob cesti, ki vodi preko Dragomanskega prelaza v Sofijo. Velika večina je primitivnih, le tu pa tam so hiše v stilu vil. Takoj sem opazil veliko število «kafan» (to so male gostilne). Naštel sem jih 44, kar je za 3000 prebivalcev Caribroda precejšnje število. Pred gimnazijo se ustavimo. G. ravnatelj Arandjelović, ki kljub svoji mladosti krepko vodi posle, nas še enkrat toplo pozdravi. Razidemo se. Vsak je želel videti prostor, kjer se vrši popoldne javni nastop. V bližini lepe cerkve se nahaja. Lepšega mesta pač ne bi mogli najti na svetu. Ravnica je obdana na treh straneh od polagoma dvigajočih se gričev. Na severovzhodni strani tega amfiteatra se nahaja na vrhu hriba pokopališče, kjer čakajo vstajenja oni, ki so želeli še po smrti imeti solnce blizu. Na nasprotni strani v višini velika vojašnica iz bolgarske dobe; proti jugu opazimo na kraško goli gori spomenik iz bolgarsko-srbskih bojev. Sploh je cela okolica Caribroda polna starih spomenikov. Že v dobi rimskih cesarjev je bila tu važna naselbina, turški sultan je dal tu napraviti brod, po katerem se zove mesto «Caribrod». Čas ni dopuščal si ogledati Paganski manastir iz dobe starih srbskih kraljev in sotesko Zdrelovo.

Popoldne ob 3. se je zgrnil ves Caribrod, da vidi vežbe Niškega Sokola. Saj je bil prihod Sokola prava senzacija za obmejno mesto. Program nastopov je bil jako mnogovrsten. Vsaka točka je bila izvedena z največjo pažnjo in točnostjo. Bilo je pravo uživanje gledati skupne vežbe moške in ženske omladine. Simbolično so predstavljali delo kmetiča na polju, kako si v potu svojega obraza pridela vsakdanji kruh. Težke vežbe je izvršila «petica» in «devetica», v kateri se je odlikoval dijak Jovan Dimitrijević iz Niša, nadvse harmonično. Sploh ne morem vsega opisati. Pozabiti ne smem vežbe na orodju, kjer sta žela posebno odobravanje Dragoljub Dabović in načelnik Fon.

Aplavz občinstva je dokazoval, da je bil nastop niškega Sokola diven. Takoj se je rodila misel v srcu Caribrodčanov: «Tudi mi moramo imeti svojega Sokola». Še isti dan so ga ustanovili. Želim jim obilo uspeha.

S celim nastopom je niški Sokol pridobil simpatije domačinov. Po končanem nastopu so preživeli Sokoli in Sokolice čas v društvu caribrodskih rodbin do večera. Le težkim srcem so se poslovili od njih. Napočila je noč, ko smo odpotovali. Zaklicali so nam še enkrat «Na svidenje drugič!»

Darujmo za sokolski Tabor!

Gospodarstvo

Domača detelja za seme

Pridelovanje semenja domače ali črne ali kakor se v tujini navadno imenuje, zgodnje rdeče detelje, je v Sloveniji dokaj razširjeno. Nudi primerno dobre donose na hektar in pri dobrih tržnih konjukturah tudi primerne dohodke.

Rdeča (črna) detelja nastavi seme le, ako je cvet bil oprašen (oplojen) s cvetnim prahom drugega cveta, ima torej izključno «tuje prašenje». Oplojni prah prenašajo med zbirajoče žuželke, predvsem čmrlji in pa domače čebele. Od možnosti zbiranja medu, odnosno od dopuščajočega vremena ob času cvetja zavisi množinska količina pridelka. Če prvo košnjo popasemo ali pokosimo bolj ali manj zgodaj ali sploh opustimo, ima kmetovalec možnost kljubovati vremenskim neprilikam ob cvetju in s tem primerno urejevati donos semenskega pridelka detelje.

Italijani priporočajo puščati vedno 2. košnjo detelje za seme, pospešivši tedaj čas 1. košnje. Danske kmetijske poskusne postaje so v letih 1912.-1920. preskušale donos semenskega pridelka, če se pusti v seme kar 1. košnjo, ali če se ista pokosi bolj zgodaj ali bolj pozno. Uspehi teh preskušenj so razvidni iz naslednjega pregleda:

	Donos v kg semenja na ha: Seme v 1. košnji	1. košnja seme 2. košnje 25. V.	1. košnja 10. V. seme 2. košnje
Aakirkaby	249	293	297
Lyngby	204	214	—
Tystofte	173	157	160

Donosi so torej različni zaradi različnih vremenskih prilik, ki odločujejo pri prašenju: Toplota in solnce privabljata čebele in pospešujeta prašenje; hlad in vlaga prašenje ovirata. Ugodno vreme ob cvetju je merodajno ali dobimo v 1. košnji ali pa v 2. košnji največ semenskega pridelka. Vrh tega je računati na najvišje donose le, ako je deteljišče primerno odprto (redko) in rastline ne prebujno košate, torej, da se druga drugo ne dušijo.

Često je umestno pustiti v seme takoj 1. košnjo novega nasevka, torej deteljo v strnišču. Če njiva ni preveč zapleveljena, detelja primerno krepka in zemlja dovolj vlažna, nudi detelja v strnišču zelo dobre ali celo izredno bogate donose semenja. S posebnim pridom bi se moglo pridelovati pri nas v strnišču seme lucerne; če hočeš doseči trpežno lucernišče, ne smeš nikdar kositi mlado lucerno v strnišču, marveč jo moraš pustiti okrepiti se, nemoteno rasti v cvet ali pri naših klimatičnih razmerah naravnost v seme.

Detelja v semenju se kosi ali žanje, kadar je seme doseglo primerno trdoto, ter svojo značilno rumeno in vijoličasto barvo, ki se v trgovini posebno ceni.

Anton Pevc.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (27. t. m.) *Turščica:* baška, 21 vagonov 188—190; baška, Tisa, 5 vagonov 205; banatska, 30 vagonov 205. *Moka:* baza «Oss», 1 vagon 700; «Os», 1 vagon 700; «2», 1 vagon 655; «5» 1 vagon 600, «6», 1 vagon 550. Tendenca nespremenjena.

Zagrebški tedenski sejem (27. t. m.). Dogon je bil slab, vendar zadosten za pokritje povpraševanja domačih kupcev. Tujih trgovcev ni bilo. Cene so vobče slabe. Goveja živina se je dalje pocenila za povprečno 25 par pri kg. Krme je bilo mnogo, ker se kmetje hočejo iznebiti preostalih zalog Tudi cene krmi so nazadovale. Cene za kg žive teže: voli I. 10—11, II. 9.50—10, III. 6—8, biki 9—10, krave I. 10.50—11, II. 8—9, III. 5—7, junice I. 10—11, II. 9—10, mlada živina I. 10—11, II. 9—9.50, teleta 13—14, svinje domače 12.50—15, prasci do 1 l. 10—10.50, nad 1 letom 10.25—12 Din. Konji po komadu 4000—7000 Din. Krma: navadna detelja 150, otava 150, seno I. 100, II. 75, slama za krmo 75—80 Din za 100 kg.

Celjski svinjski sejem (23. t. m.). Dogon 114 prašičev. Povprečna cena za komad: 6 do 7 tednov stari prasci 60—75, 7 do 8 tednov 100—125, 10 do 12 tednov 150—200, 4 mesece 250—260, 5 mesecev 260—300, 6 do 7 mesecev 325—350, 8 do 9 mesecev 370—400, 1 leto stari 650—700 Din.

Dunajski svinjski sejem. (26. t. m.) Dogon 12.862 komadov. Iz Jugoslavije jih je bilo 277. Cene so narasle: mesnim svinjam za 30—35, debelim za 5—10 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: debele svinje I. 2.30—2.45, srednjetežke 2.20—2.35, kmečke 2.20—2.40, stare 2.10—2.25 in mesne 2.10—2.60 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (26. t. m.). Močna okrepitev tečajev na ameriških borzah je povzročila na dunajskem tržišču nekoliko prijaznejše razpoloženje. Vendar so kupčijski zaključki še vedno redki. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine v šilingih za 100 kg: **pšenica:** domača 51.50—52.50, madžarska s Potisja 55—56, Rosafé 53—53.50; **rž:** domača 48.50—50; **ječmen:** domači 40—45; **turščica:** 29.50—30.50; **oves:** 44—45 šilingov.

Žitna borza v Chicagu. (26. t. m.) Zaključni tečaji: **pšenica:** maj 171.75, julij 163 in tri osminke, september 157.50, decembra 159, tendenca čvrsta; *turščica:* maj 117.25, julij 118.75, september 118 in tri osminke, december 97, tendenca oslabljena.

= **Kdaj je treba letos trte škropiti proti peronosporl.** Na podlagi znanstvenih izkušenj je letos pričakovati prvi nastop peronospore v času okoli 30. maja. Zato moramo prvič škropiti trte proti peronospori pred 30. majem. Drugi pojav peronospore je pričakovati v času od 10. do 13. junija. V tem času naj bodo trte drugič poškropljene. Tretjič je treba škropiti proti koncu junija ali prve dni julija, kakor hitro trte odcveto in se pokažejo kot konopljeno zrno debele jagode. Prvič škropimo z enoodstotno, drugič s poldrugoodstotno galčno-apneno brozgo; le če bo vreme močno deževno, vzamemo za pol odstotka galice več. Apna vzamemo le toliko, da bel preskusni papir v zmesi pordeči. Preveč apna skvari učinkovitost galice. Po grozdju moramo posebno drugič in tretjič izdatno škropiti. Če primešamo škropivu prvič 100 gramov, drugič in tretjič pa 200 do 250 gramov sulikola, smo varni tudi pred plesnobo in ohranimo grozdje zdravo. Ako bi bilo leto mokro, poškropimo trte v drugi polovici julija še četrtič. — **B. Skalicky. — Grm.**

= **Občne zbore** imajo: Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev, r. z. z o. z. na Glincah-Viču, 7. junija ob 9.; Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani, 12. junija ob 11. v Ljubljani na Dunajski cesti 35 (med točkami dnevnega reda je tudi: odobritev sklepov glede izvršenega povišanja delniške glavnice od 2.5 na 5 milijonov Din); Stavbna družba, d. d. v Ljubljani, 16. t. m. ob 17.

= **Pogajanja z Madžarsko v Zagrebu o starih dolgovih.** Že več dni se vrše v Zagrebu pogajanja z madžarskimi zastopniki glede vprašanja medsebojnih dolgov in terjatev v starih avstroogrskih kronah. Pogajanja potekajo povoljno.

= **Nacionalizacija šumskega podjetja Eisler & Ortlieb v Zavidoviču.** Iz Sarajeva poročajo, da je veliko šumsko podjetje Eisler & Ortlieb v Zavidoviču nacionalizirano Pri tej transakciji je dobila država znatno število delnic, a v rokah inozemcev jih je ostalo okrog 260.000 komadov. Podjetje se bo imenovalo »Krivaja«, šumska industrija v Zavidoviču. V upravni svet so izvoljeni: Fridrich Regenstreich, dr Herman Wissler. Richard Ortlieb in ing. Alfred Eisler.

= **Likvidacija.** Kmetijska zadruga v Jarenini, vknjižena zadruga z o. z. se je razdružila in prešla v likvidacijo.

= **Opozorilo uvoznikom petroleja.** Privatne osebe in ustanove, ki žele uvažati petrolej iz inozemstva se opozarjajo, da morajo priložiti prošnji za dovolitev tega uvoza potrdila o plačanem rednem davku in davku na poslovni promet za prejšnja leta ter za prošlo tromesečje, ker se brez tega prošnje ne vpoštevajo.

= **Nov pravilnik o carinskih posrednikih.** Finančni minister je podpisal nov pravilnik o carinskih posrednikih, ki bo stopil te dni v veljavo. Z njim bodo razveljavljeni vsi prejšnji predpisi o carinsko-posredniški službi.

= **Izgledi letine češpelj** so ugodni v Bosni in Srbiji. Za bodoči nov pridelek vlada že veliko zanimanje v inozemstvu, ker so stare zaloge močno izčrpane. Kupci se oglašajo zlasti iz Nemčije.

= **Konferenca industrijcev o neposrednih davkih.** Dne 30. t. m. se bo vršila v Beogradu konferenca industrijcev, na kateri bo tajnik Industrijske centrale dr. Cvetko Gregorič poročal o delovanju komisije za zakon o neposrednih davkih.

= **Konkurz** je razglašen o imovni Janka Gabrona, trgovca v Trbovljah. Prvi zbor upnikov bo 13. junija ob 9. pri okrožnem sodišču v Celju. Oglasitveni rok je do 1. julija t. l.

= **V Nemčiji pričakujejo rekordno žetev.** Iz Berlina poročajo: Letos pričakujejo v Nemčiji rekordno žetev. Prošla zima je bila v nasprotju napram predzadnji nenavadno suha in je bilo malo padavin. Posledica tega je, da so rastline začele zgodaj rasti in da so se že močno razvile. Ceni se po sedanjih izgledih, da bo letošnja žetev presegala veliko žetev l. 1913. To velja predvsem za ozimino, dočim je stanje jarih posevkov nekoliko slabše.

= **Rusi kupujejo stroje za papir tudi v Češkoslovaški.** V Berlinu se nahaja komisija sovjetsko-ruskega centralnega papirnatega trusta ter proučuje moderne naprave tvornic papirja in celuloze. Komisija, ki namerava nakupiti stroje za papir, pride tudi v Češkoslovaško.

= **Nazadovanje švicarske zunanje trgovine.** Sedanje mrtvilo švicarskega gospodarskega življenja prihaja do izraza zlasti v nazadovanju zunanje trgovine meseca aprila za 24 milijonov šv. frankov napram mesecu marcu. Uvoz v aprilu je padel napram marcu od 222.6 na 200.3 milijona, izvoz pa od 167.8 na 164.5 milijona šv. fr. Zlasti neugodno stanje pokazuje izvoz tkanin.

= **Povečanje hranilnih vlog v Poljski.** Po bilančnih izkazih 39 bank, ki tvorijo zvezo bank v Poljski, so hranilne vloge narasle od 32 milijonov dne 31. januarja na 42 milijonov zlatov dne 28. februarja t. l.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** 7% posojilo (62), Vojna škoda 194—0, Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 225—265, Merkantilna 110—124, Praštediona 798—805 Kreditni zavod 185—195, Strojne 0—134, Vevče 100—114, Stavbna 265—280, 4.5% zastavni listi Kranjske deželne 20—0, 4.5% kom. zadolžnice Kranjske deželne 20—0. — **Blago:** les: hrastovi hlodi, od 25 cm premera napr., od 3 m dolžine, fco naklad. post. 520—0; hrastovi plohi, neobrobljeni, 70, 80, 90 mm, fco meja 0—1100; smrekovi hlodi, od 25 cm prem. napr., od 3 m dolž., fco nakl. post. 260—0; bukova drva, 1 m dolž., suha, fco Ljubljana 6 vagonov (21); poljski pridelki: pšenca: Rosafé, 80 kg, rinf., prompt., par Ljubljana, 0—490; avstralska, rinfusa, prompt., par. Ljubljana 0—485, Hard Winter 2, rinf., prompt., par. Ljubljana 0—500; otrobi pšenični drobni, par. Ljubljana 0—190, turščica maj-junij, par. Postojna, neocar. 0—250; rž makedonska, 72/73 kg, par. Ljubljana 0—400; ječmen 57/59 kg, fco maked. postaja 0—300, oves, makedonski, orig., par. Ljubljana 0—360; krompir beli, fco dolenj. postaja 125—0.

ZAGREB. Na efektnem tržišču ni bilo nikakšnih sprememb. Promet je bil majhen. Na deviznem tržišču je bila dalje slaba tendenca in so tečaji ponovno oslabeli. — Blaga je bilo dovolj, povpraševanje zmerno, promet precej slab. Nekaj več zaključkov sta zabeležili devizi na Prago in Pariz. Intervencije ni bilo. Po borzi je bila tendenca še slabša. Notirale so devize: Amsterdam 2405—2435, Dunaj 840—852, Bruselj 293.5—298.5, Italija izplačilo 236.9—239.2, London izplačilo 291—294, Newyork kabel 59.7—60.5, Pariz 299.7—304.7, Praga 176—178.4, Švica 1157.5—1167.5; valute: šilingi 843—855; efekti: bančni: Litorale 58—59, Trgo 15—16, Eskomptna 104—105, Kreditna Zagreb 105—107, Hipo 59.5—60, Jugo 101—102, Ljubljanska kreditna 250—254, Obrtna 65—66, Praštedlona 800—804, Etno 80—90, Slavenska 70—71, Srpska 130—131, Narodna 3200—3350; industrijski: Eksploatacija 31—32, Dubrovačka 600—0, Šećerana 565—570, Nihag 38—44, Gutmann 360—365, Slaveks 170—175, Slavonija 51—52, Trbovlje 360—376, Vagon Osijek, 80—85, Vevče 100—0, Danica 72.5—73; državni: 7% posojilo 62—62.75, agrarne 32—32.75, Vojna škoda per kasa 192—195, obračun 191—192.

BEOGRAD. Vse devize so nazadovale. Narodna banka je nastopila kot kupec velikih množin deviz zlasti na Milan in Pariz. Promet živahen. Notirale so devize: Dunaj 846—848, Berlin 1430—1435, Budimpešta 0.0847—0.0849, Bukarešta 28—28.2, Italija 237—238, London 292.25—292.75, Newyork 60.1—60.2, Praga 178—178.5, Pariz 301—302

CURIH. Beograd 8.60, Newyork 516.70, London 25.13, Pariz 25.585, Milan 20.45, Praga 15.325, Budimpešta 0.007250, Bukarešta 2.40, Sofija 3.70, Dunaj 72.75.

TRST. Efekti: Obligacije Julijske Kraline 77; Živnostenska 282, Assicurazioni Generali 13.360; Riunione Adriatica A 4550; Riunione Adriatica B 4500; Cosulich 369; Dalmatia 261; Libera 567; Lloyd 5700; Oceania 176; Tripković 501; Dalmatia Cement 600; Split Cement 498, Krka 450; devize: Beograd 42—42.30; Dunaj 354.360, Newyork 24.15—24.30, Curih 487—490; valute: dinarji 41.80—42.10, 20 zlatih frankov 96—98.

DUNAJ. Beograd 11.795—11.835, Budimpešta 99.55—99.35, Milan 28.13—28.25, Newyork 709.35—711.85, Pariz 35.50—35.66, Praga 21.015—21.095, Sofija 5.06—5.10, dinarji 11.76—11.82, dolarji 706.40—710.40.

PRAGA. Beograd 56.45, Dunaj 476.125, Rim 134.125, Newyork 33.75, Curih 654.25.

BERLIN. Beograd 6.99, Dunaj 59.055, Milan 16.64, Praga 12.432, Curih 81.165.

LONDON. (Ob 11.15) Beograd 289, Italija 122.75, Newyork 486.31, Švica 15.12.

Sokol

Razvitje prapora Sokolskega društva v Subotici

O binkoštnih praznikih bodo v Subotici velike narodne svečanosti, pri katerih bo odkrit spomenik padlim junakom za osvobojenje in ujedinjenje v letih 1912. — 1918. ter razvitje novega sokolskega prapora. Za prireditev teh svečanosti se je osnoval poseben odbor, ki vodi vse priprave. Pri razvitju prapora bo kumoval savezni starosta br. Engelbert Gangl. Na predvečer svečanosti dne 30. maja bo v hotelu Beograd narodna zabava, ki jo priredita Sokolsko društvo in Oficirski dom. Dne 31. maja bodo od 6. do 9. ure skušnje za popoldanski nastop, ob 8.45 pa spomin za padlimi junaki v vseh cerkvah. Razvitje prapora se bo vršilo ob 10. uri v parku kralja Petra, v slučaju slabega vremena pa v mestni zbornici.

Spored je sledeči: pozdrav velikega župana, nagovor staroste Sokolskega društva v Subotici, govor kuma in razvitje prapora, zabijanje zlatih žebljev, državna himna in sokolska koračnica. Ob 11.30 je povorka k spomeniku in odkritje spomenika padlim junakom za osvobojenje in ujedinjenje. Spomenik, ki se nahaja pred komando Potiške divizijske oblasti, bo odkril komandant divizije, govorili pa bodo mestni župan, starosta JSS, sokolsko društvo pa položi na spomenik venec. Ob 12.45 bo ob spomeniku defilirala vojska in Sokolstvo, nato bo slavnostni banket, ki ga priredi v čast gostom mesto Subotica.

Ob 16. bo javna telovadba, pri kateri nastopijo vsi oddelki Sokolskega društva v Subotici in vojaki z vajami s puškami.

Javna telovadba Sokola I. v Ljubljani se vrši dne 11. junija na Taboru. — Odbor.

Orkester Sokola I. Danes ob 20. izredna vaja godbe na pihala.

Sokol v Ljubljani vabi vse brate, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri javni telovadbi na Taboru dne 11. junija kot reditelji ali pa drugod, da se zanesljivo udeleže širšega sestanka v društvenih prostorih na Taboru v petek 29. t. m. ob ½8. zvečer. — Odbor.

Za «Turkov sklad» za Sokolski Tabor so dalje darovali: neimenovana veletrgovina 5000 Din, napredni Št. Peterski veletrgovec 4000 Din, Štefan Mencinger 1000 Din in Rudolf Saksida 300 Din. Posnemajte!

Sport

Nadaljevanje kongresa FIFA

V torek se je v Pragi nadaljeval kongres FIFA. Torkova seja, ki je bila zelo živahna, se je bavila izključno z vprašanjem amaterstva, odnosno profesijonalizma. Dopoldne so obravnavali načrt Seldrayerja (Belgija), ki predvideva definicijo amaterstva na široki podlagi ter predlaga, da se prepusti odločitev glede odškodnine za izgubo plač pri tekmah posameznim državnim savezom. Da se delegatom omogoči proučitev tega načrta, se je seja odgodila na popoldne.

Popoldanska debata je bila izredno živahna. Švicarski delegat Henninger je predlagal takojšnje glasovanje o tem vprašanju. Predsednik Rimet je bil proti temu predlogu iz razloga, da je to vprašanje najvažnejša točka dnevnega reda in da ne more dopustiti, da bi se sprejeli prenagljeni sklepi, ne da bi bila delegatom dana možnost izraziti svoje mišljenje. Večina je zaradi tega sklenila, da se debata nadaljuje v sredo.

Pri dosedanji debati se je glede tega vprašanja pojavilo dvoje mišljenj. Prvo je zastopal Holandec Kijps, ki je bil proti odškodnini za izgubo na zaslužku. Odškodnina naj bi bila dovoljena le za olimpijske igre in za meddržavne tekme. Temu mišljenju so se pridružili Poljak Zelerovsky, Šved Johannson in Hugo Meisl za Avstrijo. Hugo Meisl je v svojem temperamentnem govoru izjavil, da nikakor ne gre, da bi se posamezni savezi med seboj bojkotirali. Pri tem je mislil predvsem na nemški savez, ki je, kakor znano, do pred kratkim bojkotiral Češkoslovaško, Avstrijo in Madžarsko. Mi smo se očistili, je dejal Meisl, naj sedaj tudi drugi odpravijo prikriti profesionalizem. Norvežan Bergh je zahteval odškodnino tudi za prvenstvene tekme. Nemec Blaschke je izrazil mnenje, da bi se s prejetjem holandskega predloga ustvarili dve kategoriji sportnikov: bogatini, ki bodo mogli v sportne svrhe potovati v razne države, in revži, ki bodo morali omejiti svoje sportno delovanje. Temu mišljenja se je pridružil Čehoslovak Lebenhart. Madžar inž. Fischer je zahteval čisto ločitev med profesijonalci in amaterji, vendar pa bi bila odškodnina pri amaterjih, ki so brez sredstev, dovoljena. Nemci so se postavili, kakor je bilo predvideti, na stališče, da se v vprašanju odškodnine prepusti popolna svoboda posameznim savezom, in sicer glede načina, višine in roka odškodnine. Tudi Francija je osvojila stališče Nemcev, kar je vzbudilo precejšnje začudenje.

Končno je kongres sklenil, da je FIFA vrhovni forum vseh nogometnih organizacij in da v bodoče ne bo sprejemal nobenih navodil kateregasibodi sportnega foruma. Ta sklep je očividno naperjen proti mednarodnemu olimpijskemu komiteju, ki je večkrat skušal vmešavati se v interne zadeve FIFA.

Iz poteka debate o vprašanju amaterstva je bilo razvideti, da skoraj nobena v FIFA včlanjenih držav ne pozna več popolnoma čistega amaterstva. Mogoče sta Švedska in Finska edini izjemi.

O koncu debate bomo še poročali.

Službene objave LLAP.

(Iz seje upr. odbora, dne 25. t. m.)

Na izpraznjeno mesto tajnika I. se kooptira g. Jernejčič Anton, na izraznjeno mest ov tehničnem odboru pa g. Ciril Vidic.

Vzame se na znanje podaritev prehodnega darila dnevnika «Jutro» za propagandno stafeto skozi mesto, odobri razpis in se uredništvu pismeno zahvali za veliko naklonjenost lahkoatletskemu sportu, katero je pokazalo z darovanjem krasnega darila.

Ima se v evidenci za prihodnje darilo predlog g. S. S. za propagandno stafeto okoli Ljubljane (Narodni dom - Aleksandrova c. - Dunajska c. - Dalmatinova ul. - Komenskega ul. - Resljeva c. - Kopitarjeva ul. - Vodnikov trg - Pred škofijo - Mestni trg - Stari trg - Št. Jakobski trg - Cojzova c. - Emonska c. - Rimska c. - Gradišče - Kongresni trg - Šelenburgova ul. - Aleksandrova c. - Narodni dom).

Vzame se na znanje razpis nacijonalnega mitinga S. K. Ilirija, dne 11. junija. Tajnik.

(Iz seje tehničnega odbora 26. V. 1925.)

Vsi ljubljanski klubi, včlanjeni v LLAP, se opozarjajo na sklep LLAP, da sigurno postavijo za propagandno stafeto skozi mesto v pondeljek dopoldne po 10 rediteljev, ki se imajo javiti ob pol 10. pri vrhovnem reditelju v Narodnem domu, v nasprotnem slučaju bodo klubi kaznovani z globo do 100 Din. Tekači imajo garderobo v Narodnem domu, kjer se imajo javiti točno ob pol 10.

Juryja za propagandno stafeto je sestavljena sledeče:

Vrhovni sod: Sportni referent Jutra, Slamič, Betetto, Baltesar, Černe, Podboj.

Časomerilci, istočasno sodniki na cilju: Fink, Slamič, Sancin Savo, Vodišek.

Sodniki na progi: ing. Debelak, Jernejčič, Rybař, Podboj, Lukežič, Ludvik, Pelan, Mezgolits, Gruden, Podpac, Baltesar.

Starter: Sancin Dan.

Zapisnikar: Gregorič, Saksida.

Zastopnika podsaveza: ga. Pajničeva, ing. Hribernik.

Vrhovni reditelj: Smersu.

Sestanek juryje se vrši v pondeljek ob pol 10. v Sportni zvezi Narodni dom.

Upravnemu odboru se predlaga kooptacija novih podsaveznih sodnikov in sicer gg. Bloudek, Gruden, ing. Hribernik, Vindiš, Vilhar, Mezgolits, Pelan, Podpac.

S. K. Primorje, Kolesarska Ilirija in kolesarski klub Sava se naprošajo, da postavijo za propagandno stafeto v pondeljek primerno število kolesarjev, ki bodo skrbeli za red po ulicah, kjer se vrši tek. — Tajnik II.

Nogometne tekme na Dunaju

Dunaj, 27. maja. s. V današnji prvenstveni tekmi Sportklub : Vienna je nepričakovano zmagal Sportklub s 4 : 2 (1 : 1). Tekma je bila zato pomembna, ker Vienna vsled tega poraza ne more več tekmovati za prvo mesto. Hakoah je skoraj izven nevarnosti, da izgubi prvenstvo.

Drugi rezultati: Rapid : Slovan 8 : 0(!), Wacker : International 2 : 2, Rudolfshügel : Donaustadt 4 : 0, WAF. : Ostmark 2 : 2 (prvenstvena).

S. K. Primorje, kolesarska sekcija, danes ob 20. uri sestanek, na vrtu restavracije «Zvezda». — Tajnik.

Iz sekcije Zbora nogometnih sodnikov (Službeno). Danes v četrtek ob 18.30 plenarni sestanek nogometnih sodnikov v kavarni «Evropa». Obenem se vrši delegiranje sodnikov.

Še nekaj domačih tekem zadnje nedelje. Beograd: Šumadija (Beograd) : Šumadija (Kragujevac) 2 : 2 (1 : 0). *Subotica:* Ferrum S. K. : Amateurji (Vrbas) 2 : 0. *Somobor:* Sand : Somborski Sport 2 : 1 (1 : 1). *Novi Sad:* Juda Makabi : S. K. Vojvodina 1 : 0. V prvenstvu novosadske župe vodi NAK z 8 točkami pred Juda Makabi, ki ima 4 točke. *Pančevo:* Nak : Dušan Silni 6 : 3. Prvenstvo provincije BLP.

Lask. Sestanek vseh članov in članic v petek 29. t. m. v Akademskem kolegiju ob 3. radi cvetličnega dneva, ki se vrši 31. t. m.

Kolesarski podsavez Slovenije pozivlja vse sportnike in prajatelje koesarstva, da se udeleže v čim večjem številu slavnosti in dirk kolesarskega kluba «Perun» v Mariboru v nedeljo 31. t. m. Radi zasiguranja polovične vožnje se prosijo udeleženci, da se prijavijo do sobote opoldne pri g. Ogrinu, Gosposvetska 14. Odhod v soboto zvečer ob 6.40. — Upravni odbor KPS.

V nedeljo in pondeljek v Ljubljani nogometni tekmi med Ilirijo in beneško «Venezio».

Vremensko poročilo

Ljubljana, 27. maja 1925. — Ljubljana, 306 m nad morjem.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	760·0	12·0	sev. zap.	dež	2·3
Ljubljana	14.	760·4	15·8	sev. vzh.	več. obl.	—
Ljubljana	21.	760·7	15·0	brezv.	pol. obl.	—
Zagreb	7.	758·8	15·0	sev. zap.	dež	7·0
Beograd	7.	758·3	20·0	brezv.	pol. obl.	7·0
Dunaj	7.					
Praga	7.	758·9	14·0	sev. zap.	več. obl.	1·0
Inomost	7.					

Solnce vzhaja ob 4·19, zahaja ob 19·35, luna vzhaja ob 9·9, zahaja ob 23·48. Barometer višji, temperatura nizka.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Semintja dež, hladno. Zapadni vetrovi.

Inseratni del JUTRA ki izide v pomnoženi izdaji, bo radi obilnega in zanimivega gradiva omejen. Vpoštevali se bodo le oglasi, ki bodo naročeni do PETKA ZVEČER v oglasnem oddelku Jutra v Prešernovi ul. 4. Torej ne odlašajte!

Otvorjene planinske koče

Slovensko planinsko društvo naznanja, *da so že otvorjene* sledeče njegove postojanke: hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru, Spodnja koča na Golici, Kadilnikova koča vrh Golice, koča na Veliki planini, koča v Kamniški Bistrici, Križka koča na Krvavcu, Valvazorjeva koča pod Stolom.

O Binkoštih se otvorijo: Cojzova koča na Kokrškem sedlu, koča na Kamniškem sedlu, Frischaufov dom na Okrešlju, Aljaževdom v Vratih, koča na Gozdu, Vilfanova koča na Begunjščici.

Koča na Korošici bo oskrbovana o Binkoštih dva dni, potem pa stalno od 28. junija naprej.

Slap Savice je zopet neovirano pristopen, ker so popravila in streljanje kamenja v njegovi bližini že dovršeno. Obisk Savice je posebno koncem maja in začetkom junija priporočljiv. Sneg v gorah se taja in množina vode silno narašča; sedaj je slap veličasten. Opozarjamo šolska vodstva na to prirodno krasoto. V Boh. Bistrici se dobi tovorni avto pri Groboteku, ki naloži do 40 otrok po nizki ceni.

Dopisi

ŠIŠKA. V sezoni 1924/25 se je gledališki oder Narodne Čitalnice v Šiški prav resno zavzel za prirejanje gledaliških iger. Priredil je večje število velezabavnih iger, ki so jako ugajale in bile sprejete z največjim zadovoljstvom. Pred dvema letoma se je ustanovil in sicer po prizadevanju nekaterih agilnejših članih, dramski odsek, zbral okolu sebe nekaj mladih ljudi, ki so se oprijeli težavnega in nič kaj hvaležnega dela, prirejati gledališke igre. Igrala se je tedensko in sicer v nedeljo zvečer. Kot otvoritvena predstava letošnje sezone se je uprizoril Finžgarjev narodni igrokaz «Divji lovec», ki se je igral dvakrat. Za tem je prišla na oder priljubljena in velezabavna veseloigra iz kmečkega življenja, «V Ljubljano jo dajmo». Ta igrica je jako ugajala in se je uprizorila štirikrat. Iz repertoarja pretečenega leta se je ponovila velezabavna burka «Velika repatica», ki je bila uprizorjena dvakrat s povoljnim uspehom. Za mladino so se odločili za Špicarjevega «Pogumnega Tončka». Igra je bila nadvse skrbno naštudirana in je uspela trikrat nadvse pričakovanje dobro. Na vrsto so prišli nadalje Remčevi «Užitkarji», ki so se dvakrat uprizorili, toda žal, ne s povoljnim uspehom. Naravnost sijajen uspeh pa je dosegla smehapolna burka «Španska muha», ki se je uprizorila dvakrat. Iz tega je razvidno, da je imel gledališki oder Narodne Čitalnice v Šiški petnajst predstav, ki so bile več ali manj dobro podane. Obisk je povsem zadovoljiv in se je občinstvo pri vseh predstavah zabavalo. Za zaključek sezone pa so pri nas gostovali vrli Šentjakobčani z opereto «Zorin god», ki je prav dobro izpadla, tako da smo Šentjakobčanom prav iz srca hvaležni za to gostovanje. —r—.

CERKNICA. Sokolska akademija, ki se je vršila dne 21. maja v telovadnici, je lepo uspela. Otvoril jo je s kratkim nagovorom br. starosta Carnelutti, nakar so se vršile posamezne točke programa. Jako mirno je izvajala ženska deca rajalne vaje s solnčniki po napevu «Škrjanček poje, žvrgoli». Članske vaje so bile v splošnem lepo izvršene, le par članov je bilo nekoliko netočnih. Ženski naraščaj je bil v prostih vajah s palicami malo preležeren. Skupne vaje ženske in moške dece so bile čedne. Jako lepe so bile ritmične proste vaje z napevom «Večer na Savi», ki so jih izvajale naraščajke v ljubkih ciganskih kostumih. Pri igri so kazale malo nesigurnosti v gibih in kretnjah, kadar so igrali ločeno, dočim so bile v početku in na koncu, ko so v strnjeni vrsti igrale, prav dobre. Občinstvo jim je navdušeno ploskalo. Izvrstna deklamatorica je bila mala Anica Zgončeva. Tudi br. Jeranče je častno rešil svojo nalogo. Da pa je akademija tako vrlo dobro uspela, se imamo zahvaliti sodelovanju odličnih gostov, članov ljubljanske opere, gdč. Sfiligojeve in gg. Puglja ter Neffata. Gdč. Sfiligojeva nas je očarala s svojim toplim in tehnično lepim podajanjem Pavčičeve «Ženjice», Musorskega «Hopak», arije Pavline iz «Pikove dame» in Habanere iz «Carmen» Vse točke je podala z globokim in prisrčnim umevanjem in želela posebno v Habaneri obilo zasluženega priznanja. Ravnotako je sledilo občinstvo z oduševljenjem proizvajanjem g. Puglja, ki je z lepo kantileno in veliko iskrenostjo zapel Rubinsteinovo «Hrepenenje», Vilharjevega «Mornarja» in «Gdje ću tebe, oj ljubavi koje» ter s posebno bravuro podal arijo Mefista iz «Fausta». — Žalibog je bil popolni efekt petja oviran po neakustični dvorani in dejstvu, da je bil klavir skoro pol tona prenizek, vsled česar je trpela barva že itak nizko pisanih arij. — Dovršenega spremljevalca sta imela gg. pevca v osebi g. kapelnika Neffata. — Vsi trije gostje so dobili v znak priznanja lepe šopke. Oficijelni del je zaključil br. prosvetar Šušteršič, ki se je zahvalil članom ljubljanske opere za njihovo prijazno sodelovanje ter načelniku br. Kristenu za njegov trud, ki ga je imel s telovadnim delom prireditve. Nato se je pričela prosta zabava, ki se je končala lepo in mirno. Poročilo «Slovenca», da so se na koncu Sokoli stepli, je neresnično. Dotičnik, ki je to pisal v «Slovenca» je, ali napačno informiran, ali pa je namenoma tako poročal, torej naravnost lagal. Tista oba, ki sta se dotični večer stepla, se nista udeleževala prireditve in nima njuin dogodek prav nikake zveze s sok. akademijo. Iz vsega pa se vidi da klerikalcem očividno ni všeč, da je prireditev tako krasno uspela in da se vsake stvari radi poslužijo, samo, da bi Sokole blatili. Upamo, da prinese «Slovenec» popravek, ki ga bo dobil, če mu je kaj do resnice.

JESENICE. V soboto je imel tuk. Sokol častni večer. Po daljšem odmoru je namreč zopet priredil gledališko predstavo in sicer dramo «Golgoto» v korist Prosvetnega doma, ki se je sijajno obnesla. To pot so nastopili tudi starejši člani, ki so hoteli z dobrim vzgledom vplivati na druge in poživiti delovanje na odru. Igralci so nastopali s tako sigurnostjo, da so napravili na vse globok vtis. Razpoloženje so dvignile tudi krasne kulise, delo požrtvovalnega br. Čebulja. Salonski orkester je izvajal svoje umetniške komade, tako da je občinstvo prišlo v polni meri na svoj račun. Po predstavi se je zbralo občinstvo pri Humru, kjer je brat Pibrovec čestital na uspehu in bodril k nadaljnemu delu. Razvila se je prisrčna zabava, katero so zaključili kupleti, ki jih je v resnici zabavno prednašal Razinger Tonček z našim «Grogom» ob strani. Ta večer bo ostal vsem v najprijetnejšem spominu. Spoznali smo, da je v neopaženih kotih skrito veliko eneržije. Dvignimo te zaklade z bratskimi stiki, poglobujmo zaupanje med seboj, kar bo ojačilo moralno moč naših organizacij.

PODZEMELJ. V nedeljo, 31. maja priredi tukajšnja šolska deca prvo mladinsko predstavo na novo zgrajenem šolskem odru: «V kraljestvu palčkov». Ker je čisti dohodek namenjen za nabavo šolskih knjig in drugih potrebščin revnim šolskim otrokom, zato vabi nadebudna mladina vse občane, ki ste vneti za dobro in se veselite napredka v lastni občini, ter tudi bližnje in daljne sosede k mnogoštevilni udeležbi. V ponedeljek 1. junija se bo igra ponovila v Gradacu v dvorani g. župana Mazelle. Pričetek v Podzemlju ob 3. uri, a v Gradacu ob 4. uri popoldne. — Šolski upravitelj.

HRASTNIK. V nedeljo, dne 31. t. m. ob 5. popoldne se vrši v dvorani Narodnega doma veseloigra «Charleyeva teta», ki jo priredi Udruženje vojnih invalidov, vdov in sirot, podružnica v Ljubljani. Po igri prosta zabava in ples. Ker je čisti dobiček namenjen podpornemu fondu vojnih žrtev, prosimo obilne udeležbe. Pridite vsi, ki ste željni zabave in lepe prireditve. Pomagajte onim, ki so po nedolžnem postali nesrečni. — Odbor.

DRNOVO PRI KRŠKEM. Kakor je slovenski javnosti že znano, je ta kraj znamenit zaradi rimskih izkopnin, ki jih je tu zelo mnogo. Naš ljubljanski muzej ima mnogo reči od tod — pokojni starinoslovec Pečnik je tod tudi na svojo pest mnogo izkopal. Starodavno mesto Naviodunum se je baje razprostiralo tja do Rake. Pred kratkim je neki posestnik kopal gramoz ob cesti in naletel na velikanske lepo obdelane kamenite plošče brez napisov. Mogoče bi se zanimal kdo, da bi prišel zopet sem pogledat, ker ni izključeno, da bi se zopet kaj našlo.

CERKLJE OB KRKI. V nedeljo se je polomil v Brežicah poštni avtobus in zato ni bilo ta dan pošte. Drugi dan je šlo zopet v redu. Potniki imajo sedaj lepo priliko obiskati novo popravljene Toplice v Bušeči vasi. Te toplice so bile že v rimskih časih in imajo prijetno temperaturo 28°. Pred kakimi 40 leti so bile dobro obiskane, kasneje so jih pa opustili, ker je prihajal mrzli vrelec v vodo. Sedaj je ta napaka deloma odstranjena. Prosimo okrajni cestni odbor, da se začne zanimati, da se popravi oziroma preloči cesta skozi Gadovo peč na Poklek, da se olajša dovoz drv in vina in so na ta način pritegne tudi Žumberčane na to stran, ki jim je mnogo bližja kakor pa Samobor. Prav bi bilo tudi, da začne misliti občina na stanovanjsko hišo, kjer bi dobilo potem učiteljstvo, orožništvo in financa stanovanje in zadnji tudi uradne prostore. V dobi betona ne bo taka reč tako draga, zlasti, ker je pesek za zidno in strešno opeko tako blizu in dober za ta namen.

IVANJKOVCI. Tukajšnje bralno in izobraževalno društvo priredi dne 1. junija, na binkoštni ponedeljek veliko otvoritveno slavnost Ivanjkovske dvorane, katera je zgrajena tik kolodvora. Na dnevnem redu so poleg predstave «Županova Micka» ter «Napoleonovega samovara» pevske točke moškega zbora pod vodstvom g. nadučitelja Fridla. Potem prosta zabava. Za izvrstno postrežbo poskrbi restavracija. Začetek je točno ob ½16. uri. Prebitek prireditve je namenjen za kritje stroškov novo nabavljenega društvenega odra. Vlakovne zveze so tako ugodne, da vsakdo lahko uporabi to priliko in si pogleda tako lepe Jeruzalemske gorice.

Izdajatelj in lastnik: «Konzorcij «Jutra»,
Odgovorni urednik: Andrej Ražem
Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani

Modni listi
za pomlad in poletje,
z najnovejšimi kroji, za dame in gospode, so pravkar došli,
Dobe se v knjigarni **Tiskovne Zadruge**
v Ljubljani, Prešernova ulica številka 54
(nasproti glavne pošte).

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Parfum
«Perolin» razpršilnike in vse brizgalnice popravlja in tudi nadomešča pokvarjena gumijeva pihala specialna delavnica Besednik i drug, Ljubljana, Prešernova ul. 5 225

Mesarji!
Dne 1. junija 1925 ob 3. uri popoldne se vrši javna dražba v Črnomlju št. 47. Odda se v najem za 3 leta že čez 50 let obstoječa mesarija z vsem inventarjem najboljšemu ponudniku proti kavciji. Informacije daje A. Grahek, Črnomelj. 11875

Službe (išče jo)

10.000 Din
vložim proti varščini v podjetje, ki mi preskrbi službo korespondenta, knjigovodje ali potnika. — Ponudbe pod «Merkur 5832» na upravo «Jutra». 12089

Dekle
pošteno in snažno, staro do 35 let, ki zna kuhati dobro meščansko hrano ter opravljati tudi druga lahka hišna dela, se sprejme k boljši petčlanski družini. Nastopiti je takoj. Za druga dela je postrežnica. Naslov v upravi «Jutra». 12000

Domača učiteljica
z znanjem slovenskega in nemškega jezika, eventuelno francoščine in klavirja, se sprejme za poučevanje dletne deklice in 9letnega dečka. Cenjene ponudbe s sliko je poslati na upravo «Jutra» pod «Učiteljica». 11977

Mlad prodajalec
za razprodajo slaščic po mestu, se sprejme. Pogoji: snažnost in poštenost. — Naslov pove uprava «Jutra» 12083

Brivski pomočnik
in vajenec, se sprejmeta pri g. Josipu Rakerju, brivskem mojstru v Hrastniku. Hrana in stanovanje v hiši. 11876

Več krojaških pomočnikov
dobro izvežbanih, samostojnih, se sprejme za konfekcijsko delo. — Vprašati na Emonski cesti 8/I. konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie. 10911

Brivski pomočnik
ne mlajši kot 20 let, dober in uren v britju in striženju, se sprejme. — Plača 250 Din na teden. Matija Bukovšan, Celje. 12071

Sprejme se več krojaških pomočnikov
dobro izvežbanih v konfekcijskem delu. — Samostojni krojaški mojstri dobijo proti garanciji delo na dom. Vpraša se v konfekcijski tovarni Fran Derenda & Cie v Ljubljani, Emonska cesta št. 8, I. nadstr. 12119

Učenca
za trgovino z meš. blagom v trgu na deželi, pridnega, zdravega in poštenega, z dobro šolsko izobrazbo, se sprejme takoj. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Učenec». 11888

Perfektna kuharica
se sprejme takoj. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru. 12078

Vajenca
za čevljarsko obrt, sprejme takoj Maher & drug, Mirje št. 2. 12076

Službe (išče jo)

10.000 Din
vložim proti varščini v podjetje, ki mi preskrbi službo korespondenta, knjigovodje ali potnika. — Ponudbe pod «Merkur 5832» na upravo «Jutra». 12089

Mlad samec
želi službe ter je pripravljen dati proti varščini Din 20.000 posojila podjetju ali trgovini, ki mu nudi primerno, ne pretežko službo. Najraje v Mariboru. Cenj. dopise je poslati na upr. «Jutra» pod «štev. 5824». 12085

Samostoj. podjetje
išče 30letna gospodična, katero bi lahko sama brez velikih stroškov vodila. — Dopise na upravo «Jutra» pod šifro «Kavcije zmožna» 10458

Gospodična
vsestransko izobražena, išče kakršnekoli službe v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Agilna 5853». 12120

Mlinar
vešč v valčnem in navadnem mlinu, želi službe ali vzame navaden mlin v najem. Pismene ponudbe pod značko «Pošten in marljiv 5839». 12095

Izučen vrtnar
prevzame vsa vrtna dela po vrtovih v mestu in na deželi. Naslov pove uprava «Jutra». 12125

Službo kontoristinje
ali blagajničarke, išče gospodična, vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Korespondentinja». 12104

Pošteno dekle
išče dela pri kakšni družini, od 8—2 popoldne. — Ostalo po dogovoru. Cenj. naslove se prosi pustiti v upravi «Jutra» pod značko «štev. 5831». 12085

Plačilna natakarica
dobra moč — z večletno prakso, išče službe. Naslov je poslati pod šifro «Plačilna» na podružnico Jutra v Celju. 12050

Natakarica
dobro izvežbana, išče mesta in gre tudi na deželo. Naslov pove uprava «Jutra» 12088

Prodajalka
prvovrstna moč meš. stroke, želi službo v mestu ali na deželi. Gre tudi 1 mesec brezplačno. Nastop takoj. Cenj. ponudbe poslati na upr. «Jutra» pod šifro «Poštena 5823». 12078

Kuharica in sobarica
iščeta mesta tudi kot gospodinji ali kot I. in II. kuharica, event. kot kuharica in sobarica. Ponudbe na upr. «Jutra» pod značko «Lepo ravnanje». 11974

Pouk

Visokošolec
rojen na Dunaju, poučuje nemščino in srbohrvaščino ter vse gimnazijske predmete. Gre tudi izven Ljubljane pod primernimi pogoji. Ponudbe pod značko «Nemščina» na upr. «Jutra» 12096

Prodam

Otroški vozički
dvokolesa, motorji in pneumatika, najceneje. Sprejemajo se vsa popravila. — Prodaja na obroke. Ceniki franko. «Tribuna» F. B. L., tovarna dvokolesa in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška cesta štev. 4. 228

«Wanderer» avto
trisedežen, moderno opremljen, po zelo ugodni ceni proda H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17. 11983

Razno pohištvo
dobro ohranjeno, tudi starinske vrednosti, se bo prodajalo v torek 2. junija od 9. ure naprej v Kolodvorski ulici 34/III, levo. 12115

Salonska suknja
in telovnik za precej velikega gospoda, se proda. Naslov pove uprava «Jutra» 12122

Prvovrstni
kovaški premog
(antracit) prodaja na vagone kolodvor Škofljica, na drobno na licu mesta; obrniti se na rudnik «Orle», Škofljica-Laverca pri Ljubljani. 11347

Angleški raket
dobro ohranjen, proda Bubnov, Rimska cesta št. 11. Ogleda se lahko od 1—2. 12098

Moško kolo
za 800 dinarjev in
fotoaparat
9 × 12, Anastigmat s potrebščinami in lepo stene (Hintergrund) za 1500 Din, proda Rožanec, Ljubljana, Sv. Petra 2/II — Komisija. 12100

Avtomobil
«SPA», zaprt, v dobrem stanju, 35 HP, lir 14.500; 6 kamijonov «Fiat», Dunaj, 50 Kv., lir 14.500 vsak; 2 kamiona «Daimler», eden 80 Kv., lir 9000, drugi 35 Kv., lir 12.500, proda Peccchiari, Trst, Geppa štev. 8. 12106

Razno pohištvo
malo rabljeno, se po prav zmerni ceni proda (najraje skupaj) dne 31. maja. Naslov: Mück, Vevče št. 10/II 12111

«Smirna» preproga
se proda v Knafljevi ulici štev. 13, pritličje desno. 12127

Cefirje in panama
krasne, za srajce in bluze meter po 12.50 Din. — Lepe in močne kambrike in pisano kotenino, meter po 12.50 Din. — Močno belo kotenino, meter po 12.50 Din. — Srajce za moške vseh številk iz belega in pisanega blaga že za 32 Din. — Najboljše srajce po 43 Din. — Močno spodnje hlače iz rjave kotenine ali pisanega gradla po 32 Din. — Močno pavolnato platno za rjuhe brez šiva 30 Din. — Dvojnoširok temnomoder lister meter po 52 Din. — Ostanke krasnih blagov za moške in ženske po skoro polovični ceni razpošilja «Tekstilbazar», Ljubljana, Krekov trg 10, pravo nadstropje, nasproti Mestnega doma. 12040

Pisalni stroj
«Mignon» s slovenskimi črkami v najboljšem stanju, malo rabljen, se proda za 850 Din. — Ravno tam se zamenja konj in voz za motorno kolo 5 KS, v dobrem stanju. Ponudbe na naslov: Aškerc, trgovec, Svetina, p. Store. 12081

Proda se:
2 novi zgornji rjuhi in 2 blazini iz finega platna, pripravljeni za vezenje. — Naslov pove uprava «Jutra» 12121

Mesarji, pozor!
Stroj za mečkanje (Quetschmaschine), popolnoma nov, poceni proda Goljar, mesarija, Dravlje 79, št. Vid nad Ljubljano. 12093

Nov štedilnik
zidan (desno) se proda. Naslov pove uprava «Jutra» 12077

Okna
16 komadov, 1.40 × 0.90 m z veternicami (polkmani), 2 komada dvokrilnih vrat 2 × 2.50 m iz železne pločevine, več večjih okenj z omrečjem in brez omrečja, pripravna za skladišče ali delavnico, se vsled prezidave v Ljubljani, poceni proda. Naslov pove uprava «Jutra». 11919

Kupim

Prazne steklenice «Odol»
kupuje drogerija Anton Kano, Šimova, Židovska ul. št. 1. 179

Motor 220—380
1—2 HP, dobro ohranjen, se kupi. Naslov pove upr. «Jutra». 11620

«Fiat» 501
malo rabljen, v dobrem in brezhibnem stanju, se kupi. Oferte z navedbo najnižje cene na upravo «Jutra» pod «Fiat 501». 12064

Pozor!
Kupujem moške stare obleke in plačam po najvišji ceni. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. Jurečič — Ljubljana, Gallusovo nabrežje št. 31. 12031

Pridelki

Jajca
kupuje v vsaki množini proti takojšnjemu plačilu Ivo I. Rože v Mariboru. 11720

Krompir
bel ali roza, v vsaki množini kupuje, plača in prevzame na tovorni postaji: Novak, Zagreb, Maksimirska št. 64, telefon 20-60. 12057

Posest

Dve njivi in pašnik
poraščen deloma z lesom, ki zadostuje za domačo vporabo, v Cvišlerjih, naprodaj. Pojasnila daje Hans Königmann, trgovec v Kočevju. 11885

Majhno posestvo
vse novo zidano, 15 minut od Slovenske Bistrice, zelo ugodno prodam. — Naslov pove uprava «Jutra». 11633

Lokali

Irar išče delavnico
odnosno lokal s stanovanjem 2—3 sob za takoj in sicer v centru mesta. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «J. T.» 12047

Gostilna
se odda na račun osebi, ki je zmožna samostojno voditi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Kavcija 5781». 11988

Lep trgovski lokal
v najprometnejšem kraju Gorenjske, par minut od kolodvora, oddam v najem. Elektr. razsvetljava in vodovod v hiši. Ponudbe je nasloviti na upr. «Jutra» pod šifro «Trgovski lokal». 12062

Stanovanja

Stanovanje
2—4 sob s kuhinjo in pritiklinami, v središči mesta, se išče. Dopise pod značko «M. 100» na upr. «Jutra». 11942

Sobo s kuhinjo
v bližini mesta, se išče. Dam nagrado. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Brez otrok 1000». 12181

Soba
z električno razsvetljavo, se takoj odda solidnemu gospodu. Naslov pove uprava «Jutra». 12048

Lepo sobo
opremljeno, v središči mesta, išče mlad gospod s 1. junijem. — Pismene ponudbe pod «Soba 755» na upravo «Jutra». 12045

Zamenja se
stanovanje v vili z vporabo vrta, obstoječe iz 3 sob, verande in pritiklin, za večje. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Večje stanovanje 700». 12109

Mlad gospod
išče čisto in snažno opremljeno sobo z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom, v bližini kavarne «Evropa». Pismene ponudbe pod šifro «Jego» na upravo «Jutra». 12118

Zamenjam
lepo stanovanje v centru, obstoječe iz 3 velikih sob z vsemi pritiklinami ter kopalnico, poleg tega jako nizka najemnina, z večjim (5—6 sob). — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Večje stanovanje». 12113

Stanovanje
obstoječe iz 1—2 sob, kuhinje in pritiklin, išče mirna stranka. Kot nagrado dam posojilo. Dopise pod značko «Potrebno» na upr. «Jutra» 11895

Sobo z 2 posteljama
v bližini glavnega kolodvora, išče s 1. junijem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Nujno 2». 12107

Prazno sobo
išče proti dobri najemnini za junij, gospod z lastnim pohištvom. Ponudbe je poslati do sobote opoldne na oglasni zavod «Publicitas», d. d., Selenburgova ul. 7, II. nadstropje, pod značke «Nujno». 12108

Stanovanje
obstoječe iz 1—2 sob in kuhinje, išče mlad zakonski par s 1. junijem. Mesečna najemnina 600—800 Din. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Mirna stranka 2». 12020

Gospodična
išče stanovanje takoj. Gre tudi kot sostanovalka. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Sostanovalka 5841». 12101

Krasno stanovanje
solnčna lega, 3 parketirane sobe, elektr. razsvetljava, vodovod, balkon, kopalnica, vse moderno, se odda onemu, ki plača za 2 leti naprej po 2000 Din mesečno Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Oddaja po dogovoru». 12086

Stanovanje
v moderni vili, 3—4 sobe s pritiklinami, v lepi Savinski dolini, tik železniške postaje, se odda brezplačno onemu, ki posodi 100.000 Din proti primernim obrestim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Stajerska 100». 12065

Opremljena soba
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, se odda boljšemu solidnemu gospodu. Naslov pove uprava «Jutra». 12090

Mesečna soba
s posebnim vhodom, se odda Naslov pove uprava «Jutra» 12051

Dopisi

Dame
se sprejemajo za frizuranje, manikiranje in elektr. masažo. Pride na dom. Naslov v upravi «Jutra». 12090

Mdž.
Mmm, v duhu je vedno pri Tebi T. Sm. 12102

Samotar
učitelj, išče blago dušo, ki bi hotela deliti samoto kot ženka ali prijateljica. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ženka» ali pa «Prijateljica». 12091

Glasba

Pianino
dobro ohranjen — krilem strunam, pancer plošča, se ceno proda. Naslov pove uprava «Jutra». 12103

Živali

Kobilo
12 let staro, prodam za 3000 Din in žrebe 2 in pol leta staro za 4000 Din polpinegavskega plemena, dalje par veljših psov, zelo dobrih za pleme za 800 Din Ponudbe na Žandarmerijsko postajo v Kranju. 12080

Mladi psi
volčje pasme, 8—12 tednov stari, od najbolje odlikovanega psa in psice, čistega plemena, ima vedno po 500 Din na razpolago pasjerejа v Zdenčevi pri Zagrebu. Pes se odpremi za to ceno od postaje dalje. Kjer volčji pes varuje, tam ni nobene tatvine ali vloma! Ponudbe na vzgojevalca psov «Ribograd», Zdenčina pri Zagrebu. 12060

Izgubljeno

Moški dežnik
se je našel, oziroma zamenjal na družabnem večeru L. A. S. K. dne 10. t. m. Naproša se, da se dotična zglasita pri g. Gv. Kumpu v Vanjarski ulici št. 2 (nasproti tovarne Polak). 12130

Razno

Pri «Zlatem sodčku»
je ime gostilni na Žabjeku, z lepim malim vrtom. Kuhinja ima vedno topla in mrzla jedila. — Vino pa se hvali samo. — Gostje toplo vabljeni. 12067

Gostilna Kuhar
pri «Gustelnu» v Vevčah pri D. M. v Polju, se priporoča cenj. izletnikom. Za odmor lep senčnat vrt. — Vino, pivo in jedila prve vrstna. 12072

Na domačo hrano
boljšo, se sprejme več gospodov in gospodičen v sredini mesta v pritličju. Naslov pove uprava «Jutra» 12129

Knjigovodstva
vpeljuje in izboljšuje
knjige vodi
v podjetjih, ki nimajo lastnega knjigovodje
bilance
sestavlja, revidira in daje tozadevne nasvete
bančne kontokor. in obračune
kontrolira
organizacije
po modernih sistemih provaja vaja
Revizijski in komercijelni biro
(ravnatelj Milan Bogady)
Ljubljana, Anton Knezova ulica 3. 189

Košnja
Zadruga «Stan in Dom» oddaja na svojem svetu na Trnjaški cesti ob drž. drevesnici prvo košnjo trave. Informacije daje v petek od 17. do 19. ure na Aleksandrovi cesti štev. 5 in pri ogledu na licu mesta, ki se bo vršil na binkoštno nedeljo ob 10. uri dopoldne Ponudbe je poslati na naslov: «Stan in Dom», Aleksandrova cesta 5, do 4. junija t. l. 12105

Gorsko letovišče
Koroška Slatina. — Klimatsko vrelec. — Izvor alkaličnih mineralnih voda, prežkušenih za vratne, želodčne, mehurne in jedilne bolezni. Dobra namizna voda. Kopelji, izvrstna kuhinja. — Sobe z vso prehrano od 50 do 60 Din dnevno. Pošta Kotlje, 1 uro hoda od Guštanja. Ravne — Koroška Slovenija.

Bled
restavracija «Potočnik» se priporoča cenj. izletnikom ter daje družbam naprej naročeno kosilo po 14 Din. Sobe v predsezijli 15 Din. 12066

Dobra vina
nudi za praznike znana Perlesova vinska klet «Pri Jerci» v Prešernovi ulici. — Prepričajte se o izborni kakovosti vin. 12079

Vinček za praznike
izborna kapljica, rdeče, belo in črno, si preskrbite iz novozaložene kleti v restavraciji «Kolezija». — Daleč naokoli ni boljšega. 12069

Dobra kuhinja
prav priporočljiva za abonente (15 Din dnevno) in vedno dobra vina. Gostilna «pri Tetaku» (Widmar), Sv. Jakoba trg. 12068

Najnovejše vzorce
za ročna dela predtiska in razpošilja umetniški atelje za narodne in moderne vezenine Božena Kopačeva v Kranju. 12094

Kolomaz
prvovrstne kakovosti, priporoča «Jadran», tov. kem. izdelkov, Ljubljana - Moste. 11914

Znanje jača
in razvedruje v življenskem boju. Znanje si pridobite iz strokovnih in poučno razvedrilnih časopisov in modnih listov, ki jih naročite po prijanano izvirnih založniških cenah pri **Novinski agenciji VORSIČ, Maribor, Vrbanova 19.**
Ljubljančani, zahtevajte dalinih pojasnil pri **P. BITENC, na Vidovdanski c. 2/II**

Za botre in birmance!
Najcenejša oblačila more Vam nuditi edinole naša detajlna trgovina na Erjavčevi cesti štev. 2 (nasproti dramskega gledališča). — Največja izbira vseh vrst oblek, krasni vzorci pralnih oblek, solidna postrežba in najnižje cene. — Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie. 2754-a

Svetovna panorama
v **Mariboru,** Slovenska ul. Od 24. do 31. t. m. visokopogorje Colorado, Sev. Amerika 3022-a

Cvetoče podjetje
brez konkurence in rizika, išče soudeležnika s kapitalom, ki se ugodno naloži. Ponudbe na upr. pod „Popolna varnost" 3020-a

Priporočamo knjigo:
Stojanovič A.,
Kumanovska bitka.
Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja s poštnino vred Din 31·— ter se naroča pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani.

Podeželske odre
opozarjamo
na najnovejše igre iz zbirke Oder:
Schönherr, **Zemlja.** Življenska komedija, 15 Din, po pošti 75 p več.
Svoboda-Govekar, Poslednji mož. Veseloigra, 14 Din, po pošti 75 p več.
Linhart, Županova Micka. Komedija. **Vesel dan** ali **Matiček se ženi.** Komedija, 20 Din, po pošti 1 Din več.
V kratkem izide:
Kuščič-Govekar, Narodni poslanec
Naročila sprejema:
Tiskovna zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Male oglase

za

binkoštno številko „Jutra"

je treba brez odloga naročiti. Oglasni oddelek v Prešernovi ulici 4 jih bo sprejemal do sobote opoldne Za oglase, ki bodo pozneje oddani se ne more prevzeti jamstva, da bodo objavljeni.

Slovo prijateljem in znancem!

Pri svojem odhodu iz Maribora se radi prezaposlenosti žal nisva mogla osebno posloviti od svojih mnogobrojnih prijateljev in znancev ter jim zato kličeva tem potom iskren «Zdravo!» Želiva, da nama ohranijo isto prijazno naklonjenost tudi vnaprej, kot se bova tudi midva na novem domu na Dvoru Hotemežu v Radečah pri Zidanem mostu vedno z veseljem spominjala svojih dragih.

Maribor, 27. maja 1925

Anica in Alojzij Križnič.

H. G. Scheffauer:

Ladja šampanjca

(Dalje.)

«Če nas iztaknejo,» je rekel počasi Baloux, «nas bodo . . .»

«Nas bodo prisilili delati, nič več, na ta način bomo odslužili vožnjo. No torej tovariši, ali pristanete?»

«Ne,» je odgovoril Baloux še bolj počasi in bolj resno, — «ne, nisem za to. Postajam star, kmalu se morda oprostim Tereze, ker nastopim bolj dolgo vožnjo nego v Ameriko.

Barbe Rouge se je obrnil k Piquinu. «Ne morem zapustiti tega kraja,» je rekel ta medlo in zmajal z glavo, — «dokler je še ona tu».

«Rekel sem, da je treba za to pogum a,» je pripomnil Barbe Rouge in se je namrdnil. «Izvrstno, ostanita tukaj z vašimi babami in trpita. Sam se odpeljem. Upam, da me kot tovariša ne bosta izdala.»

«Seveda ne, Barbe Rouge,» je odgovoril Baloux za oba.

Zopet so se začeli spuščati zaboji. Ko je bilo delo končano, se je že jelo mračiti. Vsi trije so zlezli iz skladišča.

«Na svidenje,» je rekel Barbe Rouge, ko je stiskal roke svojim prijateljem. «Če pa se premislita, pridita okrog sedmih. Če vaju bo kdo ustavil, lahko rečeta, da sta nekaj pozabila v skladišču. Ladja odrine točno ob enajstih.»

Oba ostala sta bila čudno molčeča in zamišljena, ko sta se poslavljala od rdečelasca.

«Čuvaj te Bog,» je rekel Baloux svečano.

4.

Kmalu po sedmih je zbral Barbe Rouge pripraven trenutek in se je vtihotapil na «Thermidor». Trije veliki hlebi so bili skriti pod njegovim suknjičem. Spustil se je po mostiču v zijajočo globino skladišča in taval k pripravljenemu prostoru med zaboji. Tam je nenadoma naletel na neko telo.

«To sem jaz, Piquin,» je rekel glas. «Jaz se tudi peljem.»

«Živio, živio! Dobro, da si prišel,» je zašepetal Barbe Rouge.

«Jeanne-Marie je utekla danes podnevi,» je nadaljeval Piquin z obupanim glasom. «Pustila je listič, kjer piše, da vzame pisarja in se nikdar več ne vrne. Vse kar hočem, Barbe Rouge, to je pozabljeno. Ali lahko najde človek pozabljenje?»

«To je vse, kar si želim tudi jaz,» je rekel Barbe Rouge, — toda s-s-t, čuj.»

Nekdo se je plazil k njim med zaboji. Barbe Rouge je že odprl svoj velik nož. Težka roka se je spustila v temi na njegovo ramo.

«Kdo je,» je zašepetal jezno. — «t-ss, to sem jaz, oče Baloux. Odpotovati hočem skupaj s teboj in Andrejem. Moja deklica je odšla, odšla z Olivijerom proti moji volji. Moja coprnica žena pa je na me zopet kričala in ni hotela skuhati obeda. Tega ne morem več trpeti, posebno zdaj ne, ko je odšla Jeanne-Marie. Mislili bodo, da sem umrl. Terezi se bom smilil. Jeanne-Marie pa se bo prestrašila, ker se spomni moje obljube, da pridem nazaj z onega sveta. Mogoče pa se še zares povrnem in se Tereza takrat spremeni.»

Ta' so šepetali in čepeli med zaboji. Končno so slišali, ko so se zapirali težki pokrovi lin. Razlegalo se je glasno povelje in rožljanje verig ob sidru. Bili so zaprti v temni železni ječi. Gluho gibanje jim je povedalo, da «Thermidor» odhaja. Vijak se je pričel počasi obračati tik pod njimi. Kmalu se je pričel obračati z razločnimi in čvrstimi udari.

«No, zdaj nas ne morejo niti videti, niti slišati,» je zakričal Barbe Rouge. Zdaj smo na varnem. Živela Amerika!»

Še nikoli dotlej ni bil Barbe Rouge tako vesel. Popolnoma se je izpremenil, kakor človek, ki je pustil daleč za seboj vsako skrb in razburjenje. In zopet je zakričal: «Šampanjca! Gostili se bomo! Zdaj smo rešeni, — ti Baloux svoje Tereze, ti Piquin svoje nesrečne ljubezni in jaz . . .» In Barbe Rouge je zopet nenadoma prekinil svoje besede.

«Tukaj je črno kakor v tintniku,» — je rekel Baloux. «Prižgi vžigalico, Barbe Rouge!»

Barbe Rouge je glasno zaklel.

«Kaj pa je?» je vprašal Baloux.

«Kakšen bedak sem, da nisem mislil na luč. Imam samo eno škatljo vžigalic.»

Prižgal je vžigalico in ob nemi luči so si razčistili bolj širok prostor med zaboji. Potem je razklal Barbe Rouge s svojim velikim nožem deske enega zaboja in privlekel na dan več steklenic. Pokazal je svojim tovarišem, kako se prereže žica in oprosti zamašek. Stari Baloux je bil navdušen od pokanja zamaškov in sikanja vina. On in Piquin sta vtaknila steklenice v usta in napravila dolg požirek.

«Ali ni to krasna stvar, prijatelja?» je zakričal Barbe Rouge. Pijta, le pijta, vidva nesrečneža, ki nista nikoli pokusila šamp ica!»

«Nebeško dober je, sinček,» — je vpil Baloux in tolkel Barbe Rouga po širokem hrbtu. — «Kako prijetno zgečka po goltu. Če pomislim, da ga nisem poznal celo moje življenje.» Kmalu je zopet začel peti:

Če bil cel ocean
bil sam šampanjec, —
jaz bi lepo živel
kakor kak Španec.

Andrej Piquin ni govoril nič, dokler ni izpraznil steklenice. Tedaj je pripomnil popolnoma veselo: «Mislim, da jo bom pozabil. To je izvrstno vino.»

«Kaj ne?» je vprašal Barbe Rouge. — «Stavim, da te bo ozdravilo.» Rdečebradec je privlekel eno steklenico za drugo. «To pa so naše postelje,» je kričal in privlekel slamnate ovitke steklenic. Ali nisem rekel, da bomo živeli kraljevski? Počakajte!»

Stopil je preč in iz teme se je začul zvok razklanega lesa. Nekoliko minut pozneje se je vrnil in jima nekaj vrgel na kolena.

«Jejte, jejte,» je zatulil. — «Jetrna gosja pasteta, najboljša na Francoskem!»

Vrgli so se kakor volkovi na delikatese, potem pa so zopet pili z dolgimi požirki, peneči jantarni šampanjec. To je bila orgija v temi ob spremstvu enakomernih udarcev vijaka in pesmi vinjenega Balouxa. Prevzelo jih je pošastno veselje, paglavska brezbrižnost. Kri je vroče tekla po žilah, globoka tema je bila polna čudnih slik in spominov. Včasih je prižgal Barbe Rouge vžigalice, kar so vsi veselo pozdravljali. Norčevali so se iz vinskih trgovcev, ladijskih častnikov in lastnih rdečih bleščečih obrazov.

«Ha-ha,» se je smejal Baloux, «ti izgledaš kot dobro poslikani satan, Barbe Rouge, tvoji lasje in brada so v ognju.»

«Sem ozdravljen,» je tulil Andre Piquin, — «moji glavi so odvzete težave. Kakšen bedak sem bil! Dà, ozdravljen sem, ozdravljen svojega brezumstva radi Jeanne-Marie.»

«Jaz pa sem prost, na varnem sem,» se je drl Barbe Rouge in poskušal objeti prijatelje. Potem se je pričel jokati. Imenoval iih je svoje edine prijatelje in jim je prerokoval krasno bodočnost v Ameriki.

Končno so vsi trije zaspali, stegnjeni na slami iz zabojev od šampanjca.

5.

Nekoliko ur pozneje se je Piquin prebudil in zastokal. Glava se mu je zdela težja kakor kdaj prej. Ladja je padala zdaj naprej, zdaj nazaj, včasih pa se je vlegla čisto na bok, in bilo mu je čudno slabo.

Prebudil je smrčečega Balouxa in potem Barbe Rougea. Tudi onadva sta se pritoževala nad glavobolom in morsko boleznijo.

«Kako je prokleto temno,» je godrnjal Baloux. — «Ali je to dan ali noč?» — Ure ni imel nihče. Čutili so bolečine v vsakem udu, ležali so nepremično na slami, tožili in se kregali. Pod njimi je neprestano šumel vijak. Včasih se je izpremenilo šumenje v udarce, kadar se je zaril «Thermidor» s kljunom v valove. Takrat so pokali vsi besni in to pokanje je boleče odmevalo v njihovih želodcih. Okrog se neumorno škripali zaboji. Končno je skočil Barbe Rouge pokoncu.

«Grem se umivat,» je rekel. «To nas bo osvežilo.» — «Umivati se» je vprašal Baloux. «S čim?»

«S šampanjcem,» je kratko odgovoril rdečelasec, in slišala sta, da žvenketa v njegovih rokah več steklenic. Sledila sta mu med zaboji do praznega prostora. Tam so se slekli, odmašili steklenice in zlili oživljajočo tekočino na svoja gola telesa, polivali so se s šampanjcem od nog do glave. To jih je čudežno osvežilo. Baloux se je glasno smejal.

«Kopelj v šampanjcu,» je kričal. «Niti kralji si ne morejo privoščiti kaj takega.»

Vendar se ni mogel Piquin razveseliti. Morska bolezen je še vedno mučila njegov život. Večkrat se je spomnil nezveste Jeanne-Marie, ki mu je utekla z Olivijerom, in vedno je ponavljal, medlo zleknjen na slami: «Rad bi bil mrtev. Rad bi bil mrtev.»

«Molči no,» je nanj rjovel Baloux. «Bodi mož!»

«Če pomislim, da sije gori mogoče solnce na modrem nebu,» je cvilil Piquin, «mi pa gnijemo tukaj v tej smrdljivi luknji! O, poslušaj le to nepretrgano šumenje vijaka! Vrti se in kroži v moji glavi. Če le pomislim na globoko svežo zeleno vodo pod nami. Hotel bi ležati na dnu oceana.»

Baloux je skušal začeti svojo pesem, toda ga ni veselila. Toda utihnil je in vlekel iz svoje pipe, ki je gorela v temi kakor rdeče oko, dokler ni pošla zaloga njegovega tobaka. Barbe Rouge pa se je spominjal čudnih povesti, ki so mu jih pravili čudni ljudje.

«Tereza je bila slaba žena, a dobra kuharica,» je vzdihnil Baloux. «Ah prijatelja, če le pomislim na njen ‚pot-au feu'» (juha).

(Konec jutri.)

ZAHVALA.

Tem potom se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi pomagali ob priliki požara mojih poslopij. Posebno se zahvaljujem gg. železničarjem, ki jim gre vsled njihove takojšnje pomoči največja zasluga, da se je požar omejil, dalje mariborski, šikolski in spodnje-poljskavski požarni brambi. Z ozirom na razne govorice, ki so se začele širiti, da se je ob priliki požara kradlo, ugotavljam, da ni bilo niti meni, niti mojim najemnikom ničesar ukradenega. Proti vsakemu, ki bi širil take govorice, bom povzročil sodno postopanje.

Franc Gerželj,
trgovec in posestnik na Pragerskem.

2998a

Vsled jačanja dinarja

ponovno smo prvi znižali cene vsem našim izdelkom, tako da dobite ročno izdelane obleke za gospode, fante in dečke po bajeslovnih cenah. Obiščite našo detajlno trgovino na Erjavčevi cesti 2, dokler traja zaloga. 3011-a

Konfekcijska tovarna **Fran Derenda & Cie.,** Ljubljana.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

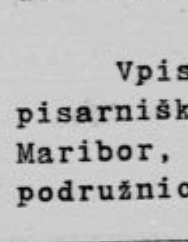

TEČAJI ZA STROJEPISJE,
SLOVENSKO IN NEMŠKO STENOGRAFIJO
se začnejo na Ant. Rud. Legatovem zasebnem učnem zavodu v Mariboru
dne 2. junija 1925.
Vpisovanje in prospekti v trgovini s pisarniškimi stroji Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, samo Slovenska ulica št. 7. Nobene podružnice! Telefon 100.

NOGAVICE!
po najnižjih cenah 205-a III

v vseh barvah D 14·—
svileni flor D 19, 24·—
„ „ Ia D 32, 39, 44
svilene D 36·—
Oglejte si kakovost blaga!
A. Šinkovec nasl. K. Soss

Brez posebnega obvestila

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš srčnoljubljeni soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Ivan Šapla
posestnik, hotelir, bivši župan v Šturiju itd.

dne 27. maja t. l. po dolgi trpljenja polni bolezni, v 69. letu svoje starosti, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v Šturiji iz hiše žalosti na farno pokopališče istotam.

Šturije-Ajdovščine, dne 27. maja 1925.

Antonija Šapla, soproga.
Pija, hčerka. **Vladimir,** sin.

POZOR!
HOTEL SV. DUH
OB BOHINJSKEM JEZERU
je otvorjen oziroma oskrbovan celo leto. Priznano dobra kuhinja. Točijo se izborna vina. Postrežba točna in solidna. — Cene zmerne.
Za obilen obisk se priporoča
2966-a **Feliks Seljak,** hotelir.

TRGOVSKA HIŠA
na izvanredno eksponiranem mestu večjega tržišča v Sloveniji s kompletno urejeno trgovino s prostornimi lokali ter skladišči (železninske stroke) se odda za nekaj let v najem. Le resne ponudbe je nasloviti pod „Železnina št. 1000" na upr. „Jutra". 2973-a

Za binkošti
se priporoča
Cvetličarna „Nizza".
Dnevno sveže cvetje na drobno in na debelo — Sprejema naročila za šopke, vence, aranžiranje in dekoracije dvoran. 2875a
Fani Hvala, Ljubljana,
Prešernova ulica štev. 30.

Prva slovenska parna vulkanizacija vseh vrst gumija
199-a
P. ŠKAFAR
LJUBLJANA, Rimska c. 11

3108a

Naša dobra mamica, gospa
Marija Levar roj. Logar
soproga posestnika in lesnega trgovca
nas je dne 25. t. m. nenadoma za vedno zapustila.

Vsi, ki ste poznali njeno predobro srce, ohranite ji prijazen spomin.

Grahovo pri Cerknici, dne 26. maja 1925.

Žalujoče rodbine:
Levar, Šega, Vidmajer, Logar.

Letošnjo košnjo trave in nemške detelje
bo prodajal na binkoštni ponedeljek, dne 1. junija 1925 ob 2. uri popoldan **Ivan Knez iz Ljubljane** pri Ančnikovem kozolcu v Sp. Šiški. 2910-a

Pozor! Pozor!
Tvrdka **Lud. Dolenc**
Sv. Petra c. 8 (nasproti hotela Lloyd)
nudi pravkar došle športne in promenadne palice za gospode in dame, samoveznice, fine glavnike za „bubi"-frizuro, damske usnjate torbice, lepo izbiro igrač itd. 2931-a

Rudniški paznik (Štajger)
za nadzornika kromovnega rudnika blizu Skoplja **se išče.** Neoženjeni imajo prednost. Začetna mesečna plača 3000 Din, stanovanje, kurjava, razsvetljava prosto. Nastop službe po možnosti takoj. 2903a
Ponudbe s prepisi spričeval se naj pošljejo na naslov: **„Ljuboten" A. D. Hromni rudnici, Skoplje.**

„Hotel Riviera"
Selce kod Crikvenice.
Sa velikom terasom na moru tik kupališta. — Prvorazredna kuhinja, 60 lijepih soba na razpolaganje, najniže cijene
Preporuča se vlasnik
244-a **P. Strinović.**

Kupujte samo prvovrstno domačo svinjsko mast
znamke J. P.
Lastni izdelek tvrdke
Janko Popovič v Ljubljani.
Najnižje dnevne cene! Solidna postrežba!
Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg. 255a

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopju).
Obrestovanje vlog, nakup in prodaje vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzojavke: Kredit Ljubljana Telefon 40, 457, 548, 805 in 806 51-a

Potrti globoke žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša dobra in nepozabna mati, stara mati, sestra itd., gospa

Terezija Berne

v torek, dne 26. t. m. po dolgi mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, za vedno zatisnila svoje trudne oči.

Pogreb blagopokojnice se bo vršil v četrtek, 28. t. m ob 5. pop. iz hiše žalosti na pokopališče v Lescah.

Drago pokojnico priporočamo v blag spomin.

Lesce, 26. maja 1925.

Žalujoči ostali.